

บทที่ 4 การเก็บข้อมูล

สำหรับบทที่ 4 นี้เป็นส่วนของการเก็บข้อมูล ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน คือ ส่วนแรกจะเป็นการเก็บข้อมูลในลักษณะของภาคเอกสาร ซึ่งเป็นข้อมูลในอดีตเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตั้งแต่ความคิดที่จะริเริ่มก่อตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวนนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การออกแบบหอพักชายและหอพักหญิงของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นต้น ส่วนที่สองจะเป็นการเก็บข้อมูลในลักษณะภาคสนาม เป็นการเก็บข้อมูลในลักษณะของการลงพื้นที่จากประชากรศึกษาหลักและประชากรศึกษารอง กรณีศึกษาคือพื้นที่บ้าน และพื้นที่หอพักหญิงของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

4.1 ภาคเอกสาร

สำหรับข้อมูลในส่วนของภาคเอกสารนี้ จะนำเสนอในส่วนของข้อมูลในอดีตตั้งแต่สาเหตุที่เริ่มก่อตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวนนักศึกษาที่เข้ามาทำการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ การวางผังอาคารหอพักของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รวมไปถึงแนวความคิดในการออกแบบหอพักหญิงและหอพักชาย รวมไปถึงการเปรียบเทียบรูปทรงและพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารหอพักชายและหอพักหญิง

ในส่วนของภาคเอกสารนี้จะแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาที่เข้ามามีบทบาทต่อชาวเชียงใหม่ และบทบาทความสำคัญของการศึกษายังนำมาสู่บทบาทของ “ความเป็นหญิง” ในลักษณะของการโยกย้ายตำแหน่งแห่งที่จากพื้นที่ส่วนตัว(พื้นที่ในบ้าน) มาสู่พื้นที่สาธารณะ(พื้นที่นอกบ้าน) ซึ่งงานภาคเอกสารนี้จะมีความสัมพันธ์ในส่วนของประวัติศาสตร์และทฤษฎี “คู่ตรงข้าม”

4.1.1 ประวัติของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ความคิดริเริ่มในการตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปรากฏครั้งแรกในการประชุมโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค มีการเรียกร้องให้ขยายการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งนี้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้บันทึกไว้ว่า เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2502 “... การตั้งมหาวิทยาลัยใน

ส่วนภูมิภาค 8 ตามความเรียกร้องของประชาชน ที่ประชุมเห็นว่าน่าจะจัดตั้งมหาวิทยาลัยที่จังหวัด เชียงใหม่... ด้วยเป็นความ ต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง”¹

ประชาชนได้บันทึกเหตุผลประกอบอีกว่า “เหตุผลสนับสนุนนั้นมีเหตุผลอย่างหนึ่งคือที่จังหวัด เชียงใหม่ มีสถาบันการศึกษาดี เป็นรากฐานอยู่ไม่น้อย ได้แก่ วิทยาลัยการเกษตรแม่โจ้ วิทยาลัยเทคนิค โรงเรียนฝึกหัดครู โรงเรียนระดับเตรียมอุดมศึกษาดี ๆ ก็มีอยู่หลายโรง ทั้งที่เป็นโรงเรียนรัฐบาลและ โรงเรียนราษฎร์ของมิชชันนารี ถ้าเปรียบกับจังหวัดอื่นๆ เชียงใหม่ก็เป็นต่อ”² เมื่อได้ข้อสรุปแล้ว กระทรวงศึกษาธิการก็ได้ทำหนังสือถึง ฯพณฯ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้น จำนวน 2 ฉบับ ลงวันที่ 1 และวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ.2503 ซึ่ง ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีเห็นชอบด้วย ดังมี ใจความว่า “เห็นด้วยที่จะให้สร้างมหาวิทยาลัยที่เชียงใหม่” ต่อมาเมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ.2503 คณะรัฐมนตรีได้ลงมติให้อนุมัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และกำหนดให้เป็นแผนงานในโครงการ พัฒนาการศึกษาระดับภาคเหนือ โดยให้เปิดการเรียนการสอนในปีการศึกษา2507 และมอบหมายให้ กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้เตรียมการดังกล่าว³

วันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2503 คณะรัฐมนตรีให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ขึ้น โดยกำหนดให้ เปิดสอนในปีการศึกษา 2507 และในวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2507 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2507 ออกประกาศในพระ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 81 ตอนที่ 7 ลงวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2507 มาตรา 2 ให้ใช้พระราชบัญญัติ ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

วันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2508 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่อย่างเป็นทางการ⁴

เริ่มแรกนั้นมีคณะที่เปิดสอน 3 คณะด้วยกัน ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ จนกระทั่งในปัจจุบันได้เปิดเพิ่มอีก 18 คณะวิชา ได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ คณะ แพทยศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะพยาบาล ศาสตร์ คณะเทคนิคการแพทย์ คณะอุตสาหกรรมเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะ บริหารธุรกิจ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะวิจิตรศิลป์ คณะการ

¹ อ่านเพิ่มเติมใน http://library.cmu.ac.th/pinmala/cmu_build.php [แหล่งข้อมูลออนไลน์], (29 สิงหาคม 2550).

² อ่านเพิ่มเติมใน http://library.cmu.ac.th/pinmala/cmu_build.php [แหล่งข้อมูลออนไลน์], (29 สิงหาคม 2550).

³ อ่านเพิ่มเติมใน <http://library.cmu.ac.th/pinmala/index.php> [แหล่งข้อมูลออนไลน์], (29 สิงหาคม 2550).

⁴ อ่านเพิ่มเติมใน http://www.cmu.ac.th/cmuweb2008/history.php?menuid=1&about_id=1 [แหล่งข้อมูลออนไลน์], (29 สิงหาคม 2550).

สื่อสารมวลชน คณะรัฐศาสตร์และรัฐศาสตรศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และ เทคโนโลยี รวมทั้งหมดมี 22 คณะวิชา⁵

4.1.2 ข้อมูลจำนวนนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ในส่วนของข้อมูลนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นั้น เป็นข้อมูลช่วงปี 2546 - 2550 เนื่องจากลักษณะการเก็บข้อมูลของทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในอดีตนั้น เป็นลักษณะของการบันทึกเป็นเอกสาร และทำการเก็บข้อมูลในลักษณะของคอมพิวเตอร์ในช่วงปี 2546 จึงทำให้ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลในส่วนของจำนวนนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ตั้งแต่ปี 2546 – 2550 เพราะเป็นข้อมูลที่มีความชัดเจนและแม่นยำ เนื่องจากในช่วงปี พ.ศ. 2546 – 2550 นี้มีการเก็บข้อมูลเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความแม่นยำสูง สำหรับในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2546 นั้นเป็นการเก็บข้อมูลในลักษณะที่เป็นเอกสารงานพิมพ์ ซึ่งยังไม่มีการเรียงเรียงที่ครบถ้วน จึงทำให้การเลือกนำเสนอข้อมูล จึงได้เลือกใช้ในปี พ.ศ. 2546 – 2550

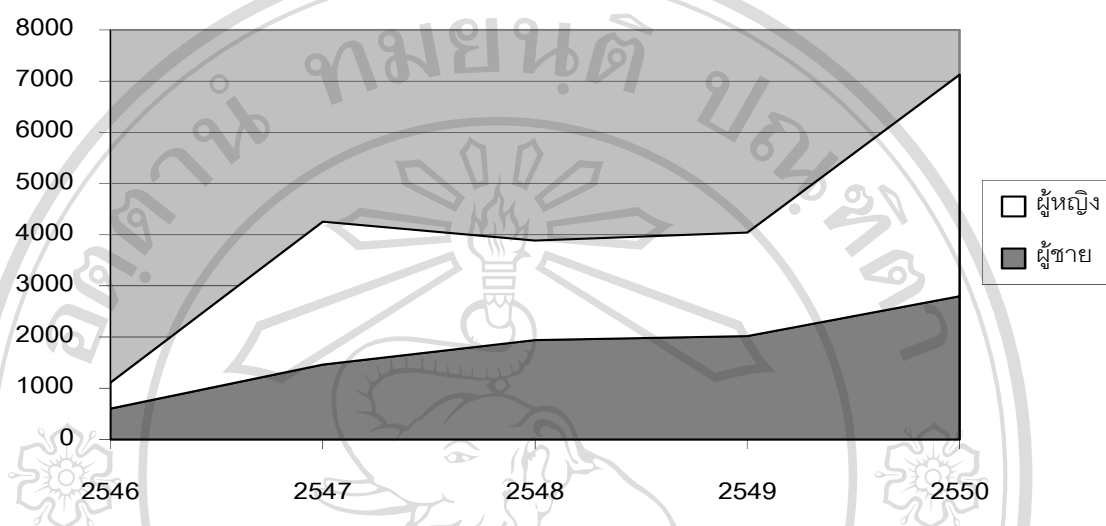
การศึกษาจำนวนนักศึกษานั้นแสดงให้เห็นถึงการเพิ่มขึ้นของการศึกษาที่เข้ามาสู่คนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “นักศึกษาผู้หญิง” เนื่องจากในอดีตระบบการศึกษาเข้ามาถึงผู้หญิงล่าช้ากว่าผู้ชาย ดังเช่นในข้อมูลที่นำเสนอไปแล้วในบทที่ 2 ในส่วนของการนำเสนอข้อมูลต้องการแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักศึกษาหญิงในปัจจุบัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

⁵ อ่านเพิ่มเติมใน <http://library.cmu.ac.th/pinmala/faculty.php> [แหล่งข้อมูลออนไลน์], (29 สิงหาคม 2550).

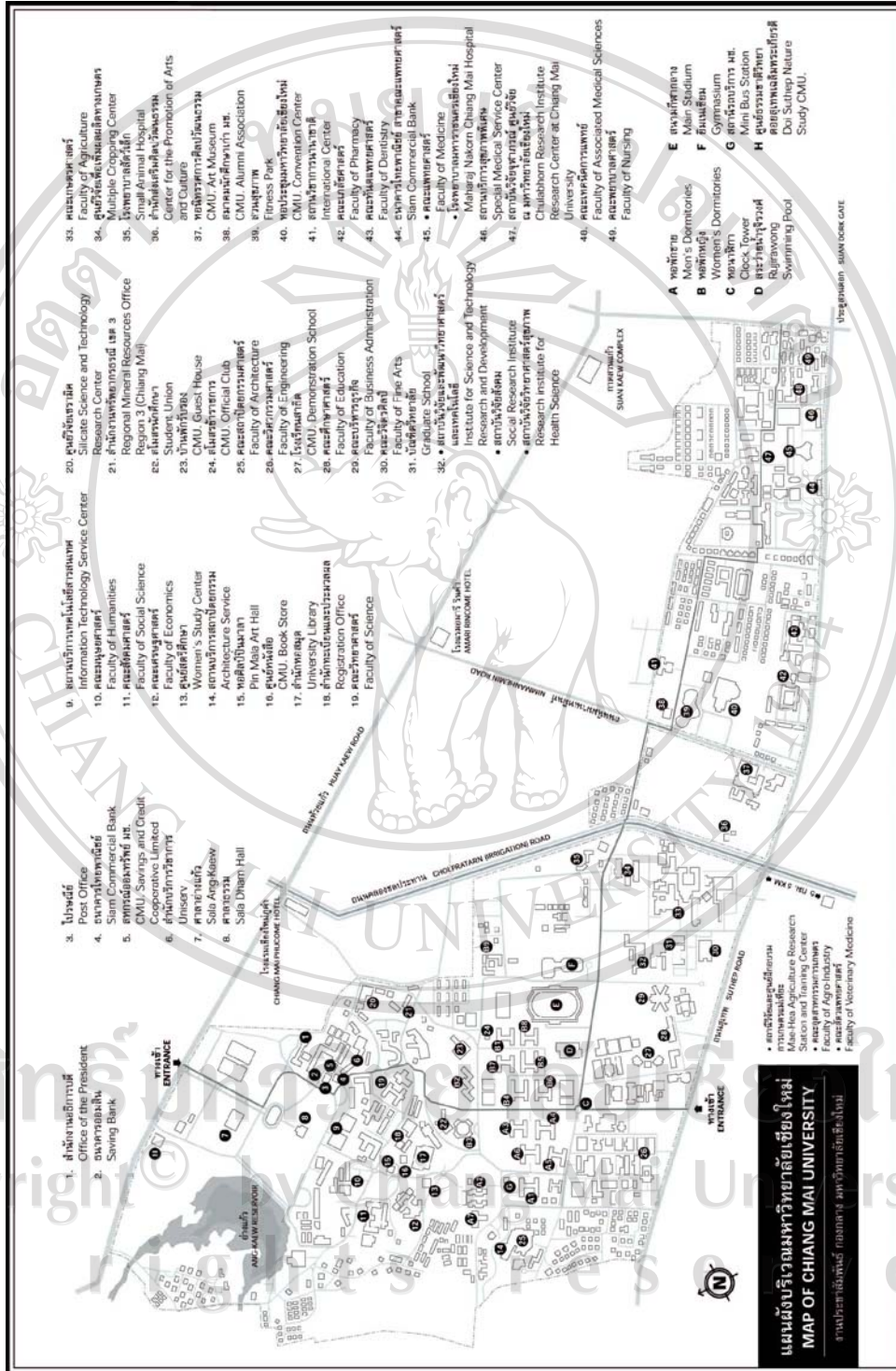
ตารางที่ 4.1.1 จำนวนนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระหว่างปี 2546 – 2550

ปีพุทธศักราช	2546		2547		2548		2549		2550	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
คณะมนุษยศาสตร์	16	38	79	339	119	398	88	373	152	478
คณะสังคมศาสตร์	19	10	54	165	78	228	103	193	115	236
คณะวิทยาศาสตร์	35	21	42	36	53	43	46	55	55	59
คณะแพทยศาสตร์	9	7	28	85	47	102	69	126	66	169
คณะเกษตรศาสตร์	53	39	200	339	205	402	201	438	273	575
คณะศึกษาศาสตร์	173	33	368	123	472	142	546	184	756	273
คณะวิศวกรรมศาสตร์	68	81	72	91	98	90	90	98	112	120
คณะทันตแพทยศาสตร์	22	5	98	164	116	171	127	166	147	238
คณะเกษตรศาสตร์	28	40	26	36	35	54	37	49	29	68
คณะพยาบาลศาสตร์	41	106	39	129	66	148	49	147	75	160
คณะเทคนิคการแพทย์	6	13	62	176	89	197	76	196	79	209
คณะจิตรศิลป์	3	13	27	417	34	370	33	470	18	213
คณะอุตสาหกรรมเกษตร	12	2	53	115	56	144	51	177	87	272
สัตวแพทยศาสตร์	15	33	20	33	20	30	16	30	8	55
บริหารธุรกิจ	18	9	62	187	132	265	95	255	138	288
เศรษฐศาสตร์	8	0	45	76	86	109	98	152	274	430
สถาปัตยกรรมศาสตร์	30	18	17	30	32	22	29	35	25	49
การสื่อสารมวลชน	9	6	18	70	20	80	25	93	52	91
รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์	23	24	78	84	89	142	69	90	95	97
นิติศาสตร์	15	11	85	96	96	83	78	107	77	86
วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี	-	-	-	-	-	-	86	67	166	162
รวม	603	509	1,463	2,791	1,943	3,220	2,012	3,501	2,799	4,328



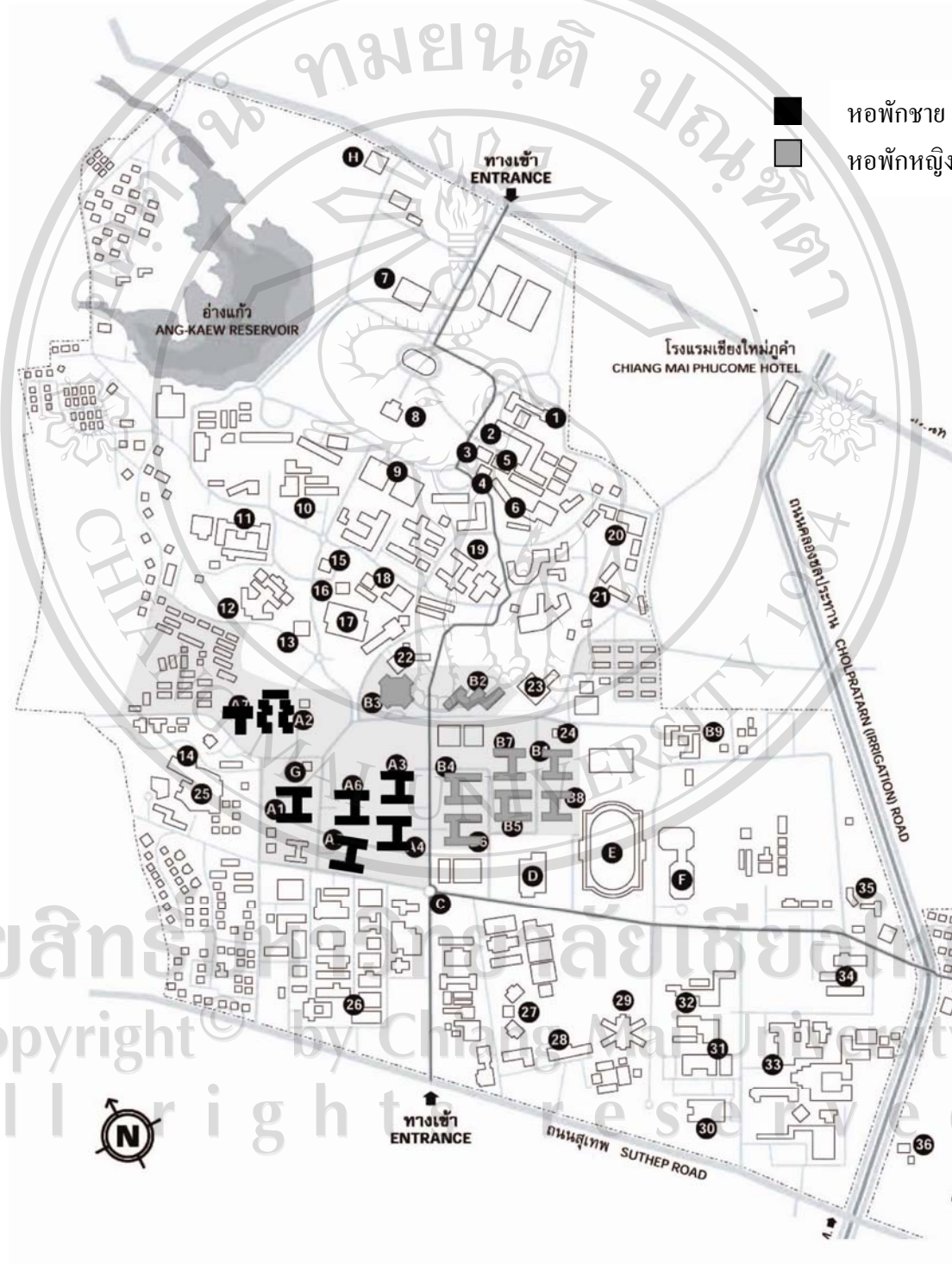
แผนภูมิที่ 4.1.1 แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบการเพิ่มขึ้นระหว่างนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 – 2550

จากตารางที่ 4.1.1 และกราฟที่ 4.1.1 ข้างต้น แสดงให้เห็นได้ถึงเพิ่มขึ้นของจำนวนนักศึกษาหญิงที่มีอัตราเพิ่มขึ้นทุกปี และการศึกษาที่เข้าถึงคนในปัจจุบัน และคนส่วนใหญ่ได้เห็นความสำคัญของการศึกษา จึงทำให้มีจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นกว่าในอดีต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักศึกษาหญิง แสดงให้เห็นได้ว่า การที่ผู้หญิงได้รับการศึกษามากขึ้น จากอดีตที่ต้องเรียนรู้ในเรื่องของงานบ้านงานเรือน แต่ในปัจจุบันจากกราฟและตารางที่ได้นำเสนอไปนั้น ได้แสดงให้เห็นถึงการโยกย้ายตำแหน่งแห่งที่เดิมจาก “ผู้หญิง – ความเป็นหญิง – ส่วนตัว – ในบ้าน” เป็น “ผู้หญิง – ความเป็นหญิง – สาธารณะ – นอกบ้าน” และจากการโยกย้ายปรับเปลี่ยนตำแหน่งแห่งที่นี้ยังแสดงให้เห็นได้ว่า จากโครงสร้างทางสังคมในแบบทุนนิยมที่มีความต้องการแรงงานของผู้ชาย จากการเพิ่มของจำนวนนักศึกษาหญิงยังแสดงให้เห็นได้ว่าปัจจุบัน โครงการแบบเดิมได้ถูกปรับเปลี่ยนไป



แผนผังที่ 4.1.1 แสดงแผนผังบริเวณมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

แผนผังที่ 4.1.2 แสดงตำแหน่งหอพักชาย และหอพักหญิงของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่



4.1.3 ข้อมูลลักษณะเกี่ยวกับการออกแบบหอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จากคำสัมภาษณ์ อาจารย์ เลียม ธีรรัตนนท์ อาจารย์คณะสถาปัตยกรรมที่เป็นหนึ่งในกลุ่มผู้ออกแบบหอพักภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อาจารย์ เลียม ได้กล่าวว่า ในอดีตมีการจ้างสถาปนิกภายนอกมาออกแบบไว้ก่อน โดยเริ่มจากการออกแบบหอหออ่างแก้วเป็นหอแรก ต่อมาจึงเป็นหอพักรูปทรงหกเหลี่ยม(หอหญิง 3) และหอพักรูปทรงซิกแซก(หอหญิง 2) หลังจากนั้นก็จะเป็นหอรูปตัว H เป็นแบบสุดท้าย

ต่อมาในช่วงที่อาจารย์ เลียม เข้ามารับผิดชอบเป็นช่วงที่อาจารย์ได้เข้ามาทำงานกับทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่คือในช่วงประมาณปี พ.ศ. 2538 อาจารย์เลียม ได้เลือกใช้อาคารรูปตัว H เป็นหลัก เพราะต้องการจะให้อาคารมีรูปแบบและคงแนวความคิดเดิมเอาไว้

เบื้องต้น ลักษณะการวางอาคารนั้น มีการแบ่งแยกหอพักชายและหอพักหญิง โดยการใช้ถนนเป็นตัวแบ่งฝั่งโดยรวม(ดูภาพที่ 4.1.2) การออกแบบอาคารหอพักของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นั้น ได้กำหนดนักศึกษาที่จะเข้าไปอาศัยภายในหอพักแต่ละอาคารนั้น จะมีนักศึกษาไม่ต่ำกว่า 300 คนต่ออาคาร พื้นที่ใช้สอยภายในอาคารหอพักจะมี ห้องธุรการ ห้องอาหาร ส่วนอ่านหนังสือ ห้องน้ำรวม ห้องพัก เป็นต้น และการกำหนดพื้นที่ใช้ภายในห้องพักนั้น สำหรับผู้ใช้งานสำหรับ 2 คน การพักในหอพัก ไม่ได้ถูกคำนึงความสะดวกสบาย ซึ่งได้ออกแบบพื้นที่ใช้สอยในส่วนการใช้งานพื้นฐาน คือ ที่นอน ตู้เสื้อผ้า และโต๊ะเขียนหนังสือ อย่างไรก็ตาม การออกแบบนั้นไม่ได้คำนึงถึงเพศสภาพของคนที่เข้าไปใช้งาน จากการกำหนดพื้นที่ใช้สอยที่เหมือนกันและขนาดห้องเท่ากัน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างในเรื่องของความต้องการในการใช้พื้นที่ภายในห้องพัก เช่น พื้นที่ใช้สอยสำหรับการนอน การอ่านหนังสือ ตู้เสื้อผ้า เป็นต้น และนอกเหนือจากพื้นที่ใช้สอยภายในห้องที่เหมือนกันแล้ว พื้นที่ใช้สอยส่วนอื่นๆ ภายในหอพักก็เหมือนกันด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ห้องน้ำที่เกิดจากการใช้รูปแบบอาคารที่เหมือนกัน สิ่งที่จะทำให้แตกต่างคือการนำพื้นที่โถงปีสสาวะชายออก สำหรับห้องน้ำหญิงการนำโถงปีสสาวะชายออกแล้วทำให้เกิดพื้นที่โถง

ส่วนต่อไปนี้จะแสดงให้เห็นลักษณะอาคารของหอพักชายและหอพักหญิง ซึ่งในระยะเวลาในการเก็บข้อมูลนั้นมีหอพักชาย มีจำนวน 7 อาคาร สำหรับหอพักหญิง มีจำนวน 8 อาคาร

ในปีการศึกษา 2552 ได้มีการปรับเปลี่ยน หอพักชายจำนวน 1 อาคาร คือหอพักชาย 1 หอให้กลายเป็นหอพักหญิงอาคาร 9 เนื่องจากมีจำนวนนักศึกษาหญิงที่เพิ่มขึ้น ทำให้อาคารเดิมที่อยู่ไม่เพียงพอต่อความต้องการต่อนักศึกษาภายในมหาวิทยาลัย

จะเห็นได้จากการปรับเปลี่ยนหอพักชายให้กลายเป็นหอพักหญิงนั้น การปรับเปลี่ยนไม่ได้คำนึงถึงเพศสภาพที่เข้าไปงานภายในพื้นที่หอพักเลยแม้แต่น้อย



ภาพที่ 4.1.1 แสดงลักษณะอาคารหอพักชาย 1
(ซึ่งปัจจุบันกลายเป็นหอพักหญิงอาคาร 9)



ภาพที่ 4.1.2 แสดงลักษณะอาคารหอพักชาย 2



ภาพที่ 4.1.3 แสดงลักษณะหอพักชาย 3



ภาพที่ 4.1.4 แสดงลักษณะหอพักชาย 4

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved



ภาพที่ 4.1.5 แสดงลักษณะหอพักชาย 5



ภาพที่ 4.1.6 แสดงลักษณะหอพักชาย 6



ภาพที่ 4.1.7 แสดงลักษณะหอพักชาย 7



ภาพที่ 4.1.8 แสดงลักษณะหอพักหญิง 1



ภาพที่ 4.1.9 แสดงลักษณะหอพักหญิง 2



ภาพที่ 4.1.10 แสดงลักษณะหอพักหญิง 3



ภาพที่ 4.1.11 แสดงลักษณะหอพักหญิง 4



ภาพที่ 4.1.12 แสดงลักษณะหอพักหญิง 5



ภาพที่ 4.1.13 แสดงลักษณะหอพักหญิง 6



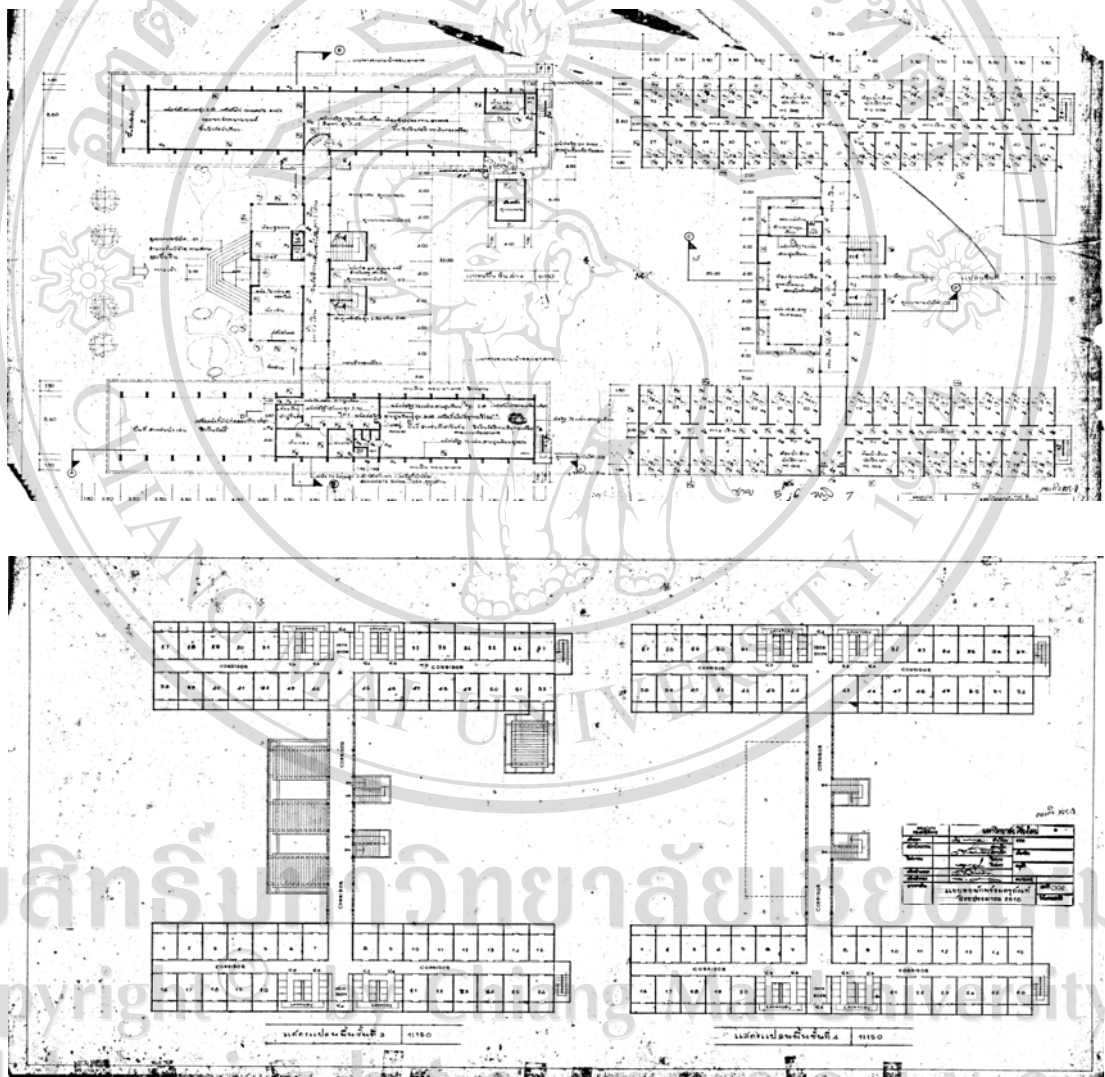
ภาพที่ 4.1.14 แสดงลักษณะหอพักหญิง 7



ภาพที่ 4.1.15 แสดงลักษณะหอพักหญิง 8

ลิขสิทธิ์ © Chiang Mai University
All rights reserved

จากภาพที่แสดงให้เห็นข้างต้น จะเห็นได้ถึงรูปทรงอาคาร และการกำหนดพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารที่เหมือนกันระหว่างหอพักชาย และหอพักหญิงซึ่งจะจัดกลุ่มอาคารได้ดังนี้ ในส่วนต่อไปนี้จะแสดงให้เห็นรูปแบบของอาคารหอพักหญิงและหอพักชายที่มีการกำหนดพื้นที่ใช้สอยที่เหมือนกัน โดยจัดกลุ่มอาคารหอพักชายและหอพักหญิงได้ดังนี้



ภาพที่ 4.1.16 แสดงผังอาคารของหอพักชาย อาคาร 1, 5, 6 และ หอพักหญิงอาคาร 7 ที่มีการกำหนดพื้นที่ใช้สอยที่เหมือนกัน



ภาพที่ 4.1.17 ภาพด้านหน้าหอพักหญิงอาคาร 7



ภาพที่ 4.1.18 ภาพด้านหน้าหอพักชายอาคาร 1

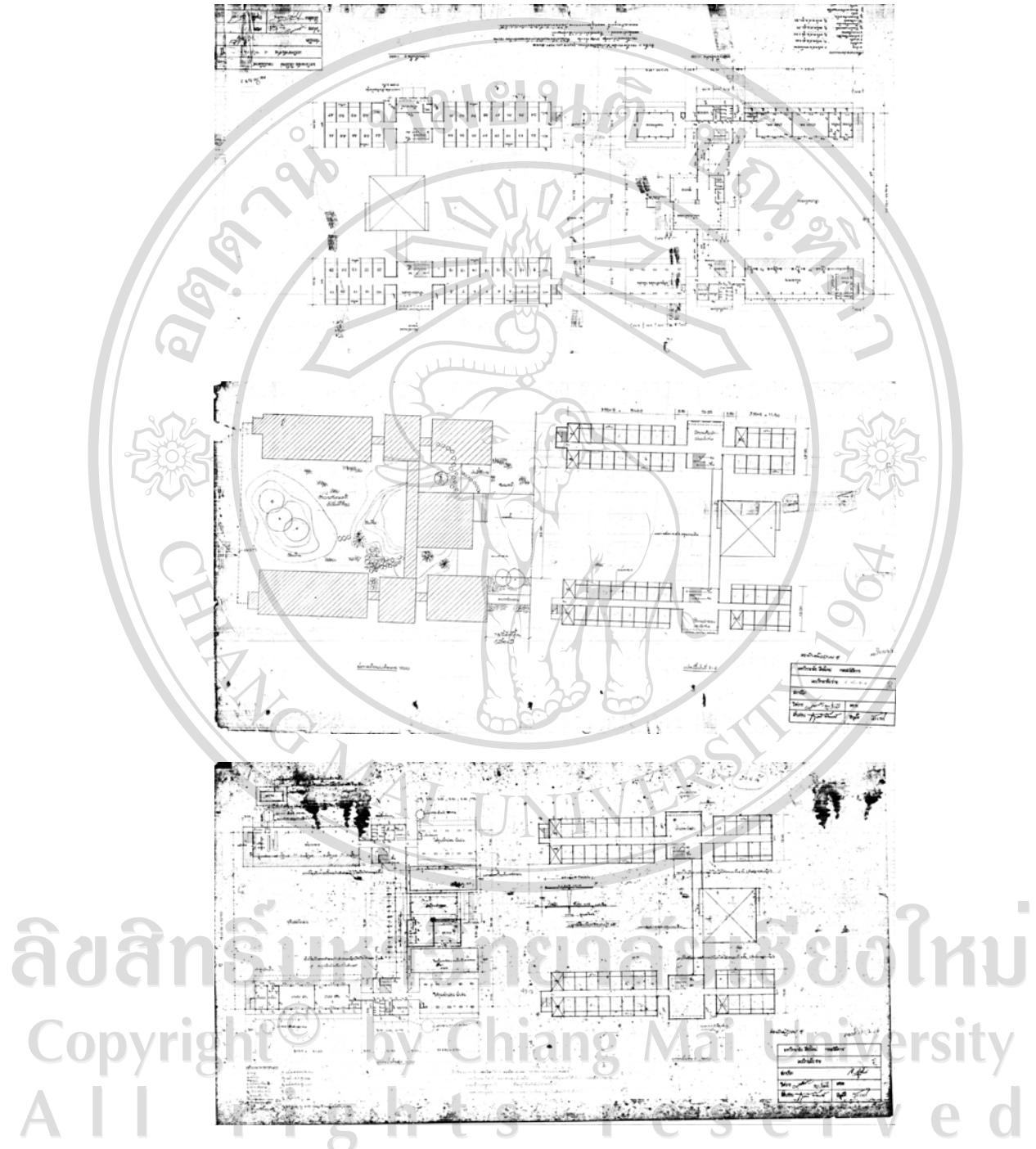


ภาพที่ 4.1.19 ภาพด้านหน้าหอพักชายอาคาร 5



ภาพที่ 4.1.20 ภาพด้านหน้าหอพักชายอาคาร 6

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved



ภาพที่ 4.1.21 แสดงผังอาคารของหอพักชาย อาคาร 4 และ หอพักหญิงอาคาร 5, 6 ที่มีการกำหนดพื้นที่ใช้สอยที่เหมือนกัน



ภาพที่ 4.1.22 ภาพด้านหน้าหอพักหญิงอาคาร 5



ภาพที่ 4.1.23 ภาพด้านหน้าหอพักหญิงอาคาร



ภาพที่ 4.1.24 ภาพด้านหน้าหอพักชายอาคาร 4

จากการศึกษาข้อมูลหอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่พบว่า ภายในหอพักของมหาวิทยาลัยมีกฎเกณฑ์ในการใช้หอพัก เช่น ห้ามประกอบอาหารภายในหอพัก ห้ามนักศึกษาหญิงไปค้างคืนนอกหอพักหญิง โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือการเข้าหอพักก่อนเวลา 22:00 น. เป็นต้น กฎของหอพักหญิงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างความเป็นเพศ (เพศสภาพ) กฎของหอพักในการเข้าและออกหอพัก โดยเฉพาะอย่างการถูกลบในเรื่องของเวลามีความแตกต่างกัน หอพักชายเริ่มเปิดและปิด 6:00 – 24:00 น. หอพักหญิงจะเริ่มเปิดและปิด 6:00 – 22:00 น.

จากข้อมูลเบื้องต้น ในการกำหนดพื้นที่ใช้สอยภายในห้องพักที่กำหนดขึ้นสำหรับนักศึกษา 2 คน ในปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมนักศึกษาเข้าพักในแต่ละห้องเพิ่มขึ้นเป็น 3 – 4 คนภายใน

หนึ่งห้อง จึงส่งผลถึงการใช้งานของพื้นที่ใช้สอยส่งผลทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนการใช้พื้นที่ภายในห้องพัก เช่น ส่วนของพื้นที่รับประทานอาหาร ส่วนทำอาหาร โต๊ะสำหรับตั้งโทรทัศน์ เป็นต้น

4.2 ข้อมูลภาคสนาม

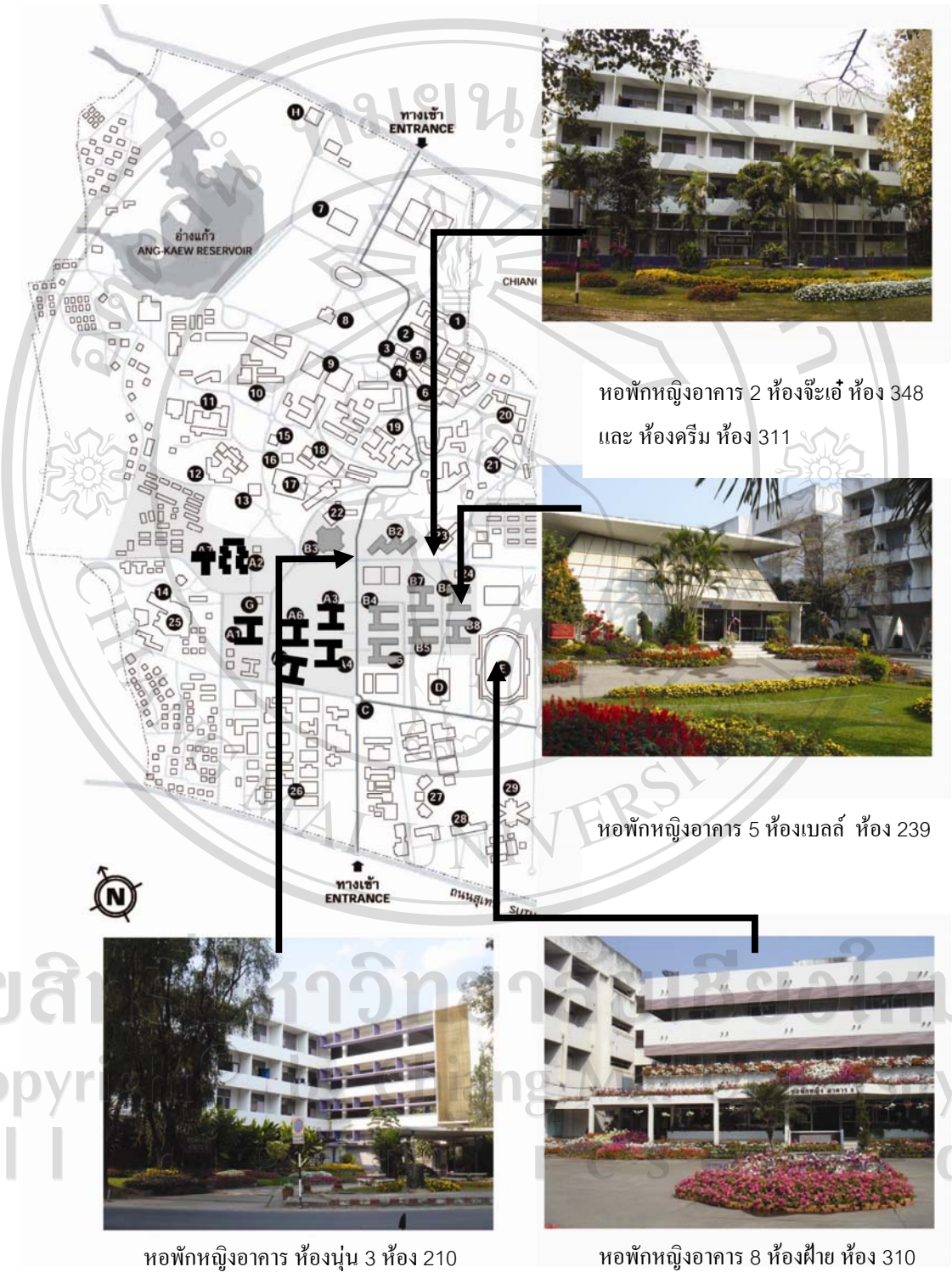
การเก็บข้อมูลโดยการแบ่งกรณีศึกษาออกเป็นสองกลุ่ม คือกลุ่มประชากรศึกษาหลัก คือบุคคลที่ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูล อย่างละเอียด โดยการทำการเก็บข้อมูลทั้งที่บ้านและหอพัก และกลุ่มประชากรศึกษารอง เป็นกลุ่มประชากรศึกษาที่ผู้วิจัยเก็บในเฉพาะหอพักเท่านั้นการเก็บข้อมูลนั้นผู้วิจัยในพื้นที่บ้านและพื้นที่หอพักหญิงของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประเด็นสำคัญของการศึกษาคือการช้อนทับ หรือการสลับสับเปลี่ยน กันในเรื่องของ “พื้นที่ส่วนตัว” และ “พื้นที่สาธารณะ” ที่เกิดขึ้นในพื้นที่หอพักหญิง ที่เกิดขึ้นบนพื้นที่ทางสถาปัตยกรรมและพื้นที่ทางสังคม ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมองผ่าน ความสัมพันธ์ของตัวประชากรศึกษากับสังคม (บ้าน หรือ หอพัก) การใช้พื้นที่กิจกรรม การครอบครองพื้นที่ และวัตถุ (บ้าน หรือ หอพัก) การให้ความหมาย (บ้าน หรือ หอพัก) ข้อมูลของประชากรศึกษาโดยแบ่งออกเป็นห้าห้องหลักด้วยกัน ตามห้องพักที่ประชากรศึกษาหลักอาศัยอยู่ดังนี้

- ห้องนุ่น หอพักหญิงอาคาร 3 ห้อง 210
- ห้องจ๊ะเอ๋ หอพักหญิงอาคาร 2 ห้อง 348
- ห้องเบลล์ หอพักหญิงอาคาร 5 ห้อง 239
- ห้องครีม หอพักหญิงอาคาร 2 ห้อง 311
- ห้องฝ้าย หอพักหญิงอาคาร 8 ห้อง 310

การนำเสนอในแต่ละห้องนั้นจะมีการแบ่งย่อยออกเป็น 4 ส่วนหลัก คือ *ส่วนที่หนึ่ง* มุมมองของผู้วิจัยที่มีต่อประชากรศึกษา เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นถึงมุมมองของผู้วิจัยที่มีต่อประชากรศึกษา การนำเสนอภาพตัวแทนของความเป็นหญิงผ่านการแสดงออก *ส่วนที่สอง* กลุ่มประชากรศึกษาหลักในพื้นที่บ้าน โดยเริ่มจากมุมมองของผู้วิจัยที่มีต่อครอบครัว เพื่อศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่นำมาประกอบสร้างอัตลักษณ์ความเป็นหญิงของประชากรศึกษา *ส่วนที่สาม* กลุ่มประชากรศึกษาหลักในพื้นที่หอพักหญิงมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงความสัมพันธ์ที่ประชากรศึกษาหลักที่มีต่อกิจกรรมประชากรศึกษารอง เพื่อศึกษาถึงปัจจัยและอิทธิพลที่มีผลต่อการใช้พื้นที่และการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ความเป็นหญิง โดยผ่านการใช้พื้นที่ เช่น การจัดเตรียมเพื่อตอบสนองต่อความต้องการในการใช้พื้นที่ภายในห้อง ซึ่งในความต้องการนี้ก็เกิดจากภาพตัวแทนความเป็นหญิงซึ่งเป็นส่วนประกอบหนึ่งของอัตลักษณ์ หรือ

สำหรับประชากรศึกษาบางคนอาจจะมีการปรับเปลี่ยนภาพตัวแทนของตนเองเพื่อการใช้พื้นที่ที่ถูกกำหนดไว้ตั้งแต่ต้น เช่น สำหรับนักศึกษาบางคน การใช้พื้นที่ส่วนตัวที่บ้าน อาจจะมีกิจกรรมที่อาจจะทำภายในห้องส่วนตัว แต่เมื่อโยกย้ายตำแหน่งแห่งที่มาที่หอพักหญิงซึ่งถือว่าเป็นพื้นที่สาธารณะ ประชากรศึกษาจึงเลือกที่จะไม่ทำบางอย่างหรือตัดทอนกิจกรรมหรือภาพตัวแทนที่เป็นภาพตัวแทนจากพื้นที่บ้าน โดยการสร้างอัตลักษณ์หรือภาพตัวแทนใหม่บนพื้นที่หอพักหญิง *ส่วนที่สี่* วิเคราะห์เพื่อแสดงให้เห็นการสรุปข้อมูลเบื้องต้น โดยเปรียบเทียบถึงการเปลี่ยนแปลงของสามประเด็นที่กล่าวไว้ข้างต้น ในเรื่องของ ความสัมพันธ์ของประชากรศึกษากับสังคมในพื้นที่ รวมถึงกิจกรรมการใช้พื้นที่ และการให้ความหมายในการเก็บข้อมูลภาคสนามภายในหอพักนั้น ได้จากการเข้าไปคลุกคลีกับประชากรศึกษา จำนวน 5 ครั้งสำหรับการเก็บข้อมูลในแต่ละห้องพัก ในส่วนของกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในหอพักเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นเป็นส่วนใหญ่ในแต่ละช่วงเวลา ข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมจากประชากรศึกษา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved



แผนผังที่ 4.2.1 แสดงตำแหน่งที่ตั้งของอาคารที่ประชากรศึกษาอาศัย

4.2.1 นุ่น ผู้หญิงที่แสดงให้เห็นถึงการสืบทอดความเป็นหญิงจากรุ่นสู่รุ่น

ภาพแรกที่ผู้วิจัยเห็นนุ่น

วันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 เป็นวันที่ผู้วิจัยได้นัดสัมภาษณ์นุ่นครั้งแรก สำหรับตัวนุ่นในมุมมองของผู้วิจัยคือ นุ่นมีลักษณะเป็นผู้หญิงที่มีความอ่อนหวาน เรียบร้อย และเป็นคนที่คอยเอาใจใส่ต่อคนรอบข้าง เนื่องจากสิ่งที่นุ่นแสดงออกให้ผู้วิจัยได้เห็นผ่านคำพูดในการพูดคุยของนุ่น เช่น การทักทาย “สวัสดีค่ะ” ด้วยน้ำเสียงที่อ่อนหวานและใบหน้าที่ยิ้มแย้ม และทุกครั้ง ๆ ที่พบกันนุ่นจะแสดงความเอาใจใส่ต่อผู้วิจัยด้วยคำว่า “สบายดีมั๊ยคะพี่” และทางด้านการแต่งกายของนุ่น คือ ผมที่เหยียดตรงยาว ใส่เสื้อยืด กางเกงยีนส์ รองเท้ามีส้นเล็กน้อย เสื้อยืดที่นุ่นเลือกใส่นั้นเป็นสีฟ้าอ่อน มีระบาย สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยสังเกตจากการที่ผู้วิจัยพบนุ่นในแต่ละครั้ง

นุ่นกับพื้นที่ภายในบ้าน

ผู้วิจัยได้ลงไปเก็บข้อมูลที่บ้านของนุ่นในวันที่ 20 -21 มีนาคม พ.ศ. 2551 บ้านของนุ่นตั้งอยู่ที่จังหวัดพัทธยา ลักษณะการอยู่อาศัยเป็นแบบครอบครัวใหญ่ บริบทโดยรอบบ้านนุ่นจะเป็นพื้นที่โล่ง ด้านหลังบ้านจะมีแปลงสวนครัว เช่น กะเพรา โหระพา เป็นต้น ส่วนหน้าบ้านจะเป็นลานโล่ง ซึ่งใช้ทำกิจกรรมต่างๆ เช่น จะมีแครนึ่งคุยกันในช่วงตอนเย็น และในส่วนพื้นที่หน้าบ้านนั้นยังใช้เป็นสถานที่ไว้วิ่งเล่นของเด็กๆ ภายในบ้านด้วย สมาชิกภายในบ้านมีด้วยกันทั้งหมด 15 คน และภายในรั้วบ้านนั้นจะมีบ้านด้วยกัน 2 หลัง ได้แก่บ้านนุ่น ซึ่งมีแม่นุ่น นุ่น คุณชาย ตา ปู่ และน้า ส่วนอีกหลังหนึ่งจะญาติคนอื่นๆ บ้านหลังที่นุ่นอยู่นั้นมีห้องพัก 3 ห้องด้วยกัน คือห้องของน้า ห้องคุณชายซึ่งปัจจุบันใช้เป็นห้องเก็บของใช้ต่างๆ ของผู้สูงอายุภายในบ้าน และอีกห้องคือห้องที่นุ่นและแม่

บริเวณปลูกผักสวนครัว



ภาพที่ 4.2.1.1 ภาพผังแสดงตำแหน่งพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านนุ่น

เมื่อขึ้นบ้านไปก็จะเป็นส่วนนั่งเล่น ซึ่งปัจจุบันคุณยาย ตา ปู่ จะนอนกับบริเวณนี้ และยังเป็นที่รวมตัวกันของครอบครัวอีกด้วย สถานะของนุ่นในครอบครัวใหญ่ นุ่นจะเป็นหลานสาวคนโต ลูกสาว และมีศักดิ์เป็นพี่ของบรรดาลูกญาติพี่น้องด้วยกัน



ภาพที่ 4.2.1.2 ภาพบรรยากาศบ้านที่นุ่นอาศัยถ่ายจากประตูทางเข้าบ้าน



ภาพที่ 4.2.1.3 ภาพบริเวณบ้านน้ำที่อยู่ภายในรั้วเดียวกัน



ภาพที่ 4.2.1.4 ภาพแสดงให้เห็นพื้นที่ส่วนกลางของบ้านที่ทำกิจกรรมของญาติพี่น้องภายในครอบครัว ภาพพื้นที่ภายในและนอกบ้านที่เป็นที่รวมกันของญาติ



ภาพที่ 4.2.1.5 ภาพแสดงให้เห็นพื้นที่ส่วนกลางของบ้านที่ทำกิจกรรมของญาติพี่น้องภายในครอบครัว ภาพพื้นที่ภายในและนอกบ้านที่เป็นที่รวมกันของญาติ

ครอบครัวของนุ่นในมุมมองของผู้วิจัย ในวันที่ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลในพื้นที่บ้านนุ่นนั้น ผู้วิจัยรับรู้ได้ถึงความเป็นกันเองหรือความเอาใจของคนในครอบครัวของนุ่น และทำให้ผู้วิจัยนึกกลับไปถึงสิ่งที่นุ่นเคยแสดงออกกับผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจได้ถึงสิ่งที่นุ่นได้แสดงออก สิ่งเหล่านี้อาจจะเกิดจากครอบครัวนุ่นที่ได้ปลูกฝังหรือสืบทอดส่งผ่านมาถึงนุ่น ด้วยเหตุผลว่า ในขณะที่ผู้วิจัยเข้าไปถึงพื้นที่ภายในบ้านนุ่นนั้น คนในครอบครัวนั่งรวมกลุ่มกันอยู่หลายคน และสนทนากันอยู่อย่างสนุกสนาน หลังจากที่ผู้วิจัยเข้าไป ทุกคนในบ้างต่างได้หยุดการสนทนาลงและมองที่ผู้วิจัยอย่างแปลกตาหรืออย่างเป็นคนแปลกหน้า การเข้าไปในพื้นที่บ้านนุ่น ทำให้ผู้วิจัยรู้สึกความแตกต่างระหว่างพื้นที่ในบ้านและพื้นที่นอกบ้านอย่างชัดเจน จากความรู้สึกของผู้วิจัยการเข้าไปในพื้นที่บ้านนุ่นนั้น ผู้วิจัยเองรู้สึกถึงความเป็นส่วนตัวของครอบครัว ซึ่งทำให้ผู้วิจัยรู้สึกกลายเป็นคนแปลกหน้า ความรู้สึกแรกที่ค่อนข้างจะอึดอัด หลังจากทีนุ่นได้แนะนำให้ผู้วิจัยได้รู้จักคนต่างๆ ภายในครอบครัว ทำให้ความรู้สึกของผู้วิจัยเปลี่ยนไป คือ ความเป็นกันเอง จากการพูดคุยกับคนในครอบครัวนุ่น ญาติของนุ่นและตัวผู้วิจัยเองได้พูดคุยเรื่องราวต่างๆ มากมาย ทำให้ผู้วิจัยรู้สึกผ่อนคลายซึ่งแตกต่างออกไปจากความรู้สึกแรกที่ผู้วิจัยเข้าไป

- ความสัมพันธ์ของตัวประชากรศึกษากับสังคมในบ้าน

ความสัมพันธ์ระหว่างนุ่นกับครอบครัว นุ่นจะมีความสนิทสนมกับคุณปู่ คุณยาย คุณตา และเด็กรุ่นราวคราวเดียวกัน เนื่องจากว่าคุณปู่ คุณยาย และคุณตานั้นอยู่บ้านหลังเดียวกัน และนุ่นในขณะที่นุ่นอยู่บ้านนุ่นเองก็มีหน้าที่ดูแล ในเรื่องของอาหารการกิน และซักเสื้อผ้าให้ด้วย นอกจากนี้แล้ว เด็กรุ่นราวคราวเดียวกันนั้น ก็จะมีกิจกรรมทำร่วมกันตั้งแต่เด็กๆ เช่น เล่นกระโดดค่าง เล่นขายของ เป็นต้น

สำหรับนุ่นและแม่ นุ่นมีความสนิทสนมกับแม่มากที่สุด นุ่นกล่าวว่า “นุ่นสามารถคุยกับแม่ได้ทุกเรื่อง ไม่ว่าจะนุ่นจะมีปัญหาอะไร คนที่นุ่นนึกถึงคนแรกก็จะเป็นแม่เสมอ”⁶

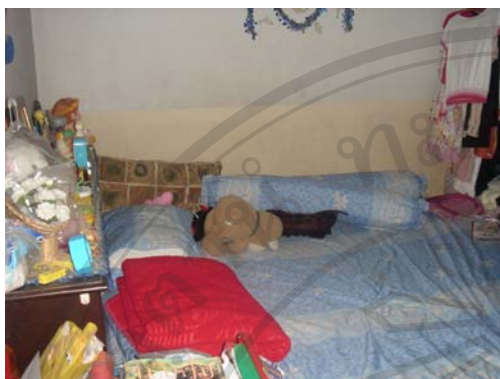
- การใช้พื้นที่กิจกรรมภายในพื้นที่บ้าน

การใช้พื้นที่ของนุ่น สำหรับห้องพัก นุ่นจะพักอยู่ห้องเดียวกับแม่ เพราะที่บ้านมีห้องจำนวนจำกัด ไม่พอต่อจำนวนคนที่อยู่อาศัย นุ่นจึงไม่มีห้องส่วนตัวเป็นของตัวเอง

การใช้พื้นที่ภายในห้องพัก นอกเหนือจากเป็นห้องนอนแล้วนุ่นยังแบ่งพื้นที่สำหรับเก็บสิ่งของที่นุ่นสะสมด้วย คือ หนังสือการ์ตูน หนังสือการ์ตูนที่นุ่นอ่านเป็นการ์ตูนผู้หญิง และรองเท้า ลักษณะรองเท้าที่นุ่นสะสมจะเป็นมีสีเป็นส่วนใหญ่ เพราะนุ่นเป็นคนตัวเล็กแต่รองเท้าที่นุ่นเลือกที่จะใส่นั้นก็ไม่ได้สูงมากนัก นุ่นให้เหตุผลว่า “เป็นเพราะนุ่นต้องเดินเยอะ ถ้าใส่สูงมากๆมันก็จะปวดเท้า ไม่ค่อยสะดวก แต่อย่างไรก็ตามนุ่นก็ชอบรองเท้ามีสีมากกว่า” จากการเลือกใช้รองเท้าของนุ่นนั้นจะเป็นการเลือกเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนุ่น

จะสังเกตได้ว่าสิ่งของที่นุ่นเลือกใช้นั้นเป็นสิ่งที่ประกอบสร้างออกมาเป็นภาพตัวแทนของนุ่น เช่น การเลือกรองเท้า เสื้อผ้าที่นุ่นเลือกใส่ (ที่ผู้วิจัยได้กล่าวถึงในครั้งที่เจอนุ่น) หรือแม้กระทั่งการแสดงออกด้วยวาจา หรือการเอาใจใส่ของนุ่น รวมไปถึงการ์ตูนที่นุ่นเลือกอ่าน ต่างก็ส่งเสริมลักษณะของความเป็นหญิงออกมาผ่านตัวของนุ่น

⁶ จากคำสัมภาษณ์ของนุ่นก่อนที่จะเดินทางไปเก็บข้อมูลที่บ้าน



ภาพที่ 4.2.1.6 ภาพแสดงห้องนอนที่นุ่นนอนกับแม่



ภาพที่ 4.2.1.7 ภาพแสดงการ์ตูนดาวานที่นุ่นสะสมไว้



ภาพที่ 4.2.1.8 ภาพแสดงลักษณะการเก็บรองเท้าของนุ่นเป็นบางส่วนที่นุ่นนำมาจากหอพัก



ภาพที่ 4.2.1.9 ภาพแสดงรองเท้าที่นุ่นสะสมไว้ยังหาที่เก็บไม่ได้

- การให้ความหมายพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่สาธารณะในบ้าน

“พื้นที่ส่วนตัว” สำหรับนุ่นแล้ว จากการตีความของผู้วิจัยนั้น คิดว่านุ่นคำนึงถึงเรื่องของกิจกรรมที่จะทำในพื้นที่ส่วนตัวมากกว่าที่จะมองไปในด้านของความหมาย เช่น พื้นที่ส่วนตัวสำหรับนุ่นนั้น เป็นพื้นที่ของนุ่นเองสามารถทำอะไรได้อย่างไม่เคอะเขิน เช่น การที่เธอจะเปลี่ยนเสื้อผ้า ใส่ซาล์ว หรือแม้กระทั่งการนอน ห้องที่นุ่นอยู่ก็เช่นกัน ถึงแม้ว่านุ่นเองจะพักห้องเดียวกับแม่ นุ่นก็มองว่าพื้นที่นั้นเป็นพื้นที่ส่วนตัว เพราะนุ่นสามารถทำอะไรได้อย่างไม่ต้องรู้สึกเขินอาย

จากความสัมพันธ์ของครอบครัวและการใช้พื้นที่ภายในบ้านได้ส่งผลมาสู่นุ่นนั้น ผู้วิจัยรับรู้ได้จากการบอกเล่าของนุ่น จากการอบรมสั่งสอนของแม่ที่สืบทอดมาสู่นุ่น ซึ่งแม่ของนุ่นนั้นก็ได้รับการอบรมจากยายมาอีกทีหนึ่ง และนอกจากนี้แล้วผู้วิจัยยังเห็นได้จากการเข้าไปเก็บข้อมูลของครอบครัวของนุ่น ในขณะที่ครอบครัวของนุ่นได้พูดคุยกันนั้น แม่ของนุ่นหรือแม้กระทั่งคุณยายก็จะมี การเล่าถึงเรื่องราวในอดีตที่แม่และยายเคยปฏิบัติและถูกอบรมมา แม่ของนุ่นเล่าว่า “แต่ก่อนคุณยายจะถูกปลุกฝังมาให้เป็นแม่ศรีเรือน เพราะผู้หญิงแต่ก่อนนั้นมียาที่ดูแลสามี คุณตาเป็นทหารทำงานนอกบ้าน ส่วนคุณยายก็จะอยู่บ้านดูแลบ้าน แล้วแม่ก็ถูกเลี้ยงมาแบบเดียวกัน จะต่างกันก็ตรงที่ตอนนี้แม่ทำงานนอกบ้านแล้วพ่อก็ไม่อยู่แล้ว แล้วนุ่นถูกเลี้ยงมาให้ดูแลตัวเอง และดูแลคนในบ้านด้วยในเวลาเดียวกัน”⁷ และสิ่งที่สืบทอดมายังตัวของนุ่นนั้น จะได้จากสิ่งที่นุ่นปฏิบัติต่อกันในครอบครัว เช่น การเอาในใส่ต่อคนรอบข้าง ความเป็นแม่บ้านแม่เรือน การดูแลผู้สูงอายุ และน้องๆ ภายในบ้านด้วยการจัดเตรียมอาหาร และดูแลในส่วนของการซักผ้า และรีดผ้า เป็นต้น

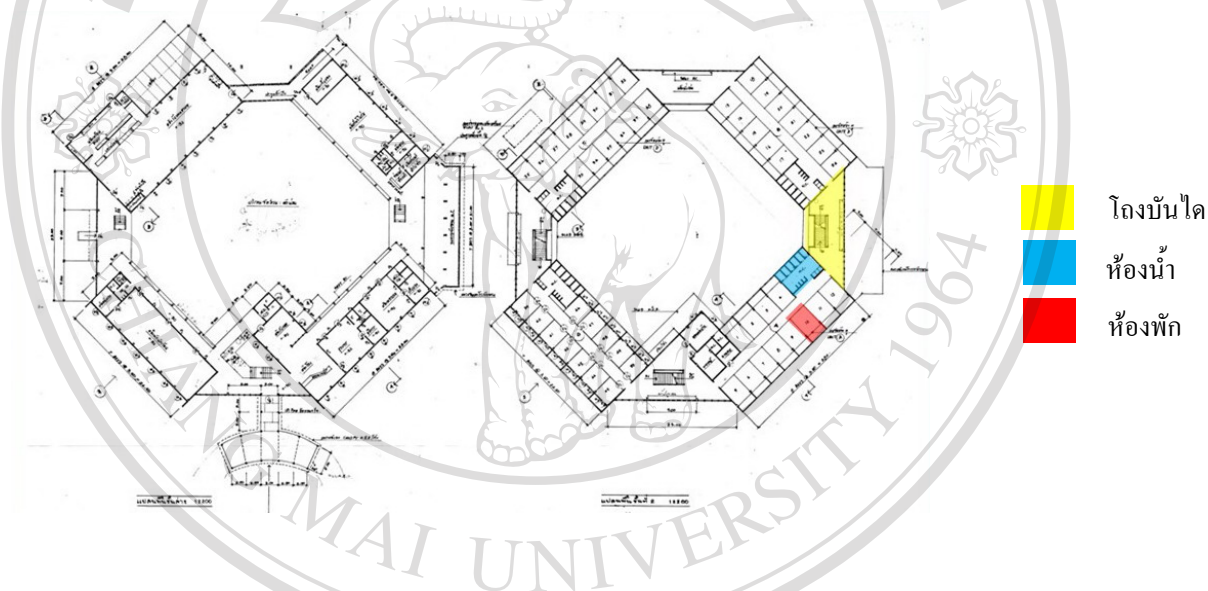
จากกิจกรรมที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่นั้นเป็นกิจกรรมร่วมที่เกิดขึ้นระหว่างนุ่นและบุคคลในครอบครัว ซึ่งถือได้ว่าเป็นกิจกรรมระดับสาธารณะ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่บ้าน อย่างไรก็ตามนุ่นเองนั้น มีกิจกรรมที่อยู่ในระดับของความเป็นส่วนตัวอยู่ด้วยเช่นกัน คือการอ่านหนังสือการ์ตูน แต่ลักษณะของกิจกรรมที่นุ่นชอบทำนั้น ไม่ได้ทำให้นุ่นได้กำหนดขอบเขตที่ชัดเจนในลักษณะของการกำหนดบริเวณว่าพื้นที่นี้ใช้สำหรับการอ่านหนังสือ และสำหรับความเป็นส่วนตัวในพื้นที่บ้านของนุ่นนั้น ไม่มีขอบเขตพื้นที่ชัดเจน อาจจะตีความได้ว่า นุ่นไม่ได้คำนึงถึงการกำหนดขอบเขตที่ชัดเจนภายในพื้นที่บ้าน หรือในขณะที่นุ่นอยู่กับคนในครอบครัว นุ่นไม่ได้คำนึงถึง “ความเป็นส่วนตัว”

⁷ จากคำสัมภาษณ์นุ่นที่บ้าน ในวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2551

จากความหมายของความเป็นส่วนตัวที่นุ่นได้กล่าวถึงนั้น แสดงให้เห็นได้ว่า นุ่นได้ใช้กิจกรรมเป็นตัวแบ่งระหว่างพื้นที่ส่วนตัว และพื้นที่สาธารณะในพื้นที่บ้าน อาจจะกล่าวได้ว่า นอกเหนือจากนุ่นและแม่แล้ว กิจกรรมหรือลักษณะการใช้พื้นที่ส่วนต่างๆ ภายในบ้านนอกเหนือไปจากห้องนอนนั้น อาจจะหมายความได้ถึงความเป็นสาธารณะหรือพื้นที่สาธารณะในระดับของบ้าน

นุ่นจากพื้นที่บ้านมาสู่พื้นที่หอพัก

บริบทหอพัก



ภาพที่ 4. 2.1.10 ภาพแสดงผังพื้นที่ชั้นหนึ่ง และชั้นสองที่ประชากรศึกษาอาศัยอยู่ รวมถึงแสดงตำแหน่งห้องพัก ห้องน้ำ และบันไดทางขึ้นลงที่อยู่ใกล้ห้องพักของประชากรศึกษา⁸

ในส่วนต่อไปนี้จะเป็นการเก็บข้อมูลของนุ่นในพื้นที่หอพัก เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมภายในหอพัก และการใช้พื้นที่ของนุ่น สำหรับความคาดหวังของนุ่นก่อนที่จะเข้าพักที่หอพัก หญิงมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นุ่นเคยคิดว่าจะได้พักอยู่กับเพื่อนที่เรียนคณะเดียวกัน มีการรับน้องในหอพัก นุ่นไม่ได้คิดถึงความสะดวกสบาย แต่นุ่นคิดถึงสิ่งที่จะเจอว่าจะเมื่อเป็นนักศึกษาแล้วน่าจะมีอะไรสนุกๆ ที่ร่วมกับเพื่อนที่ต่างมาจากคนที่ละทาง ที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน

⁸ ภาพแสดงผังพื้นที่ได้จากพิมพ์เขียวของทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จากความคาดหวังของนุ่นจะเห็นได้ว่านุ่นไม่ได้คำนึงถึงการเข้าไปใช้พื้นที่ภายในห้องพักเลย นุ่นไม่ได้คาดหวังว่าจะได้อยู่ห้องบริเวณไหน ชั้นอะไร หรือแม้กระทั่งพื้นที่ใช้สอยภายในห้องพัก อาจจะเป็นเพราะว่าในพื้นที่บ้านนั้น นุ่นเองก็ไม่ได้มีการกำหนดขอบเขตในการครอบครองพื้นที่ที่เป็นส่วนตัวที่ชัดเจน จึงทำให้การเข้ามาอยู่ห้องพักที่จะต้องอาศัยร่วมกับผู้อื่นไม่ได้เป็นประเด็นสำคัญสำหรับนุ่น ในปัจจุบันนุ่นได้พักอาศัยอยู่ร่วมกับเพื่อนที่รู้จักกันมาก่อน คือพัคและตาล เป็นเพื่อนร่วมห้องที่เคยอยู่ด้วยกันเมื่อปีที่แล้วและทั้งสามคนก็ตัดสินใจมาอยู่ร่วมกันต่อในปีนี้

นุ่นพักอยู่ที่ห้องพักหญิงอาคาร 3 ห้อง 210 ตำแหน่งของห้องพักนั้นอยู่ใกล้กับห้องน้ำ และไม่ไกลจากโถงบันไดมากนัก ในตำแหน่งของพักของนุ่นอาจจะเป็นสิ่งที่เอื้อในกิจกรรมที่นุ่นชอบ คือในการทำอาหารนั้น จะต้องทำความสะดวกสิ่งต่างๆ เช่น ล้างผัก ล้างกระทะ ล้างจาน เป็นต้น ตำแหน่งของห้องพักตอบสนองต่อกิจกรรม นุ่นจึงยังคงภาพตัวแทนของการดูแลเอาใจใส่และความเป็นแม่ศรีเรือนเอาไว้

ภายในห้องจะมีนักศึกษาพักอยู่สามคนด้วยกัน ซึ่งสำหรับห้องนุ่นแล้ว จะมีเพื่อนอาศัยร่วมห้องอีกกันสองคน คนแรกพัค เป็นนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ ปี 3 คนที่สองตาล เป็นนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ ปี 3 พัคและตาลอายุน้อยกว่านุ่น ซึ่งถือได้ว่านุ่นเป็นพี่คนโตภายในห้อง

ผู้วิจัยจะกล่าวถึง ประชากรศึกษาอีกสองคนที่พักอยู่ห้องเดียวกับนุ่น ตามมุมมองของผู้วิจัยเมื่อแรกพบ เริ่มจากพัคสำหรับผู้วิจัยแล้วพัคเป็นคนที่มิโลกส่วนตัวสูงพอสมควร เพราะผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าพัคนั้น จะใช้เวลาครุ่นคิดในการตอบคำถาม ดูเหมือนกับว่าพัคจะกลัวต่อการที่ผู้วิจัยนั้นจะเข้าไปก้าวล่วงถึงความเป็นส่วนตัวมากเกินไป สำหรับพัคแล้วเป็นคนที่เข้าถึงได้ยาก ราวกับว่าพัคได้สร้างกรอบหรือขอบเขตในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูล จากการสัมภาษณ์เบื้องต้น พัคจะถามถึงขอบเขตของการทำงานของผู้วิจัยอย่างชัดเจน หลังจากได้คุยไปซักพักแล้วสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างผู้วิจัยกับพัคคือ พัคพยายามที่จะพูดเป็นหลักการ ดูราวกับว่าไม่ได้เป็นตัวของตัวเอง สำหรับความเป็นหญิงของพัคแล้ว พัคมักจะหยิบยืมเอาภาพตัวแทนของผู้ชาย มาใช้แสดงถึงตัวของพัค ซึ่งเห็นได้จากได้จากการจัดการร่างกายของพัค เช่น ผมชอยสั้น ใส่เสื้อยืดตัวหลวม กางเกงตัวใหญ่ๆ เป็นต้น

คนที่สองคือ ตาล ในมุมมองของผู้วิจัยตาลเป็นคนที่ค่อนข้างเจิบขริ่ม พูดน้อย ภาพตัวแทนในความเป็นหญิงของตาลเป็นลักษณะของผู้หญิงสมัยใหม่ ที่กระฉับกระเฉง ซึ่งอาจจะพบได้ทั่วไปสำหรับนักศึกษาหญิงในปัจจุบัน

- ความสัมพันธ์ของตัวประชากรศึกษาหลักกับประชากรศึกษารองภายในห้องพัก

การอยู่อาศัยภายในห้องนี้ ถึงแม้ว่าจะรู้จักสนิทสนมกันมาก่อน ก่อให้เกิดการถ้อยทีถ้อยอาศัยภายในห้อง ซึ่งนำไปสู่ลักษณะการใช้พื้นที่ที่ทั้งสามคนนั้น ได้สร้างกิจกรรมขึ้นภายในห้องซึ่งจะกล่าวไว้ในส่วนของลักษณะการใช้พื้นที่ภายในห้องพัก และการที่ได้ตัดสินใจที่จะมาอยู่ร่วมห้องด้วยกันตอนนี้ นำไปสู่การปรับตัว เช่น การอยู่ร่วมกันในลักษณะที่จะเข้าใจในสิ่งที่แต่ละคนนั้นเป็นและแสดงออก มีการแบ่งข้าวของเครื่องใช้ รวมไปถึงเครื่องเรือนที่จะนำไปสู่กิจกรรมต่างที่จะเกิดขึ้น ดังที่จะกล่าวถึงต่อไป

- การพักอาศัยและการใช้พื้นที่เพื่อทำกิจกรรมภายในหอพัก

ภายในหอพักหญิงอาคาร 3 ห้อง 210 ขนาดห้องพัก 14 ตร.ม. และระเบียบขนาด 5.25 ตร.ม. มีเครื่องเรือนภายในห้องนี้ได้แก่ เตียงเดี่ยวสำหรับ 3 คน ตู้เสื้อผ้า 2 หลัง และ โต๊ะเขียนหนังสือ 3 ตัว ซึ่งเครื่องเรือนนั้นมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ⁹ สำหรับทั้ง 3 คนทำให้ต้องแบ่งกันใช้ ในส่วนของตู้เสื้อผ้ามีไม่เพียงพอต่อความต้องการ

เนื่องจากทั้งสามคนรู้จักกันมาก่อน การเลือกเครื่องเรือนภายในห้องจึงไม่เกิดปัญหา ทั้งสามคนได้แบ่งเครื่องเรือนกันใช้ตามความเหมาะสมกับการใช้งานและความชอบของแต่ละบุคคล เช่น ตู้เสื้อผ้า นุ่นกับตาลก็ใช้ตู้เดียวกัน ส่วนพัคนั้นใช้คนเดียว เนื่องจากของพัคนุ่นและตาลเลยยกให้พัคให้คนเดียว

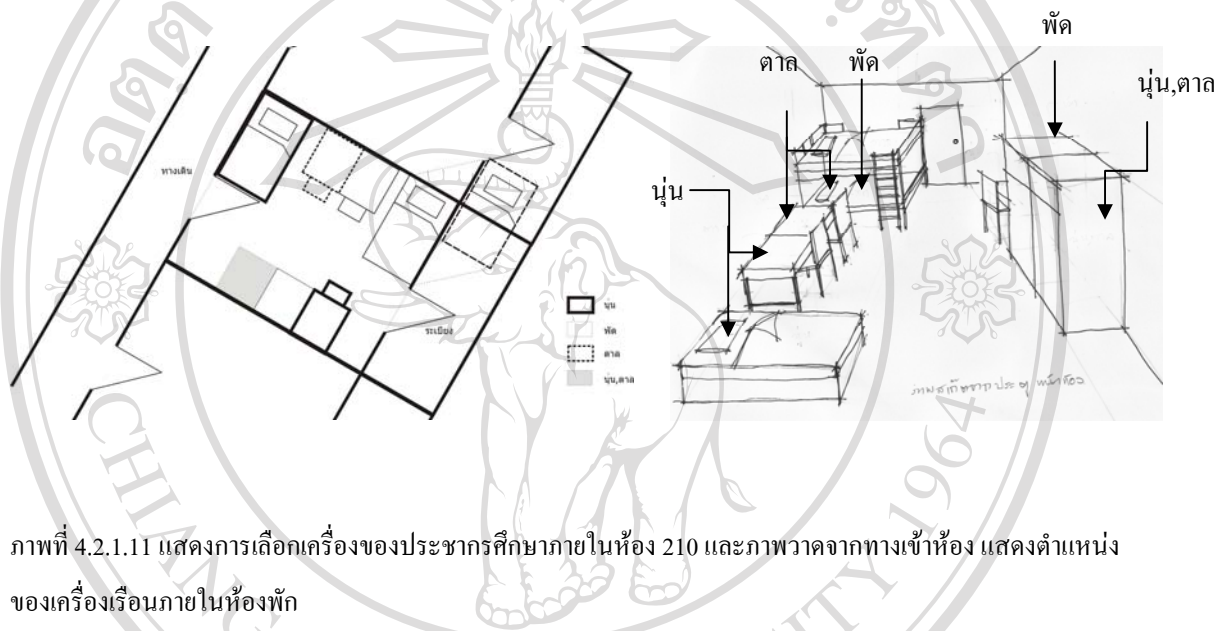
เครื่องเรือนที่นุ่นครอบครอง เตียงที่นุ่นเลือกเป็นเตียงเดี่ยว เพราะนุ่นจะรู้สึกอึดอัดถ้าจะต้องนอนเตียงสองชั้น และ โต๊ะที่นุ่นเลือกจะอยู่ใกล้กับประตูระเบียบ เพราะบางครั้งที่นุ่นทำกับข้าว นุ่นจะต้องนั่งเฝ้าและทำอย่างอื่นไปด้วย เลื่อนนั่งมูมนี่จะสะดวกต่อการมองเห็น และตู้เสื้อผ้าที่ใช้กับตาลที่อยู่ตรงทางเข้าห้อง เพราะว่ามันกว้างสะดวกต่อการใช้งาน¹⁰ (ดูภาพที่ 4.2.1.11)

ลักษณะการเลือกเครื่องเรือนของพัค เนื่องจากพัคเป็นคนค่อนข้างอ้วน พัคจะเลือกที่จะเอาเตียงชั้นล่าง เพราะถ้าอยู่ชั้นบนจะขึ้นลงไม่ค่อยสะดวกนัก และ โต๊ะเขียนหนังสือพัคก็เลือกตัวที่ติดกับเตียงนอน เพื่อความสะดวกในการหยิบจับ หรือหาสิ่งของ ส่วนตู้เสื้อผ้า นั้น ก็จะเป็นผู้ที่อยู่ติดกันที่ได้ตกลงกันไว้ตั้งแต่แรก (ดูภาพที่ 4.2.1.11)

⁹ เมื่อเปรียบเทียบจากห้องพักนักศึกษาหญิงของหอพักอื่น การให้สิทธิ์ในการครอบครองเครื่องเรือนสำหรับนักศึกษา 1 คน คือ โต๊ะเขียนหนังสือ เก้าอี้ ตู้เสื้อผ้า และเตียงนอน แต่สำหรับหอพักหญิง 3 แล้วยังจะมีเพียงตู้เสื้อผ้าสองตู้ สำหรับนักศึกษาที่พักภายในห้องจำนวน 3 คน

¹⁰ ได้จากการสัมภาษณ์ นุ่น ภายในห้องพัก ในวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

คนสุดท้ายตาล ที่นอนของตาลนั้นจะเป็นเตียงชั้นสอง เนื่องจากว่าพัดต้องอยู่ชั้นล่าง เพราะอ้วนกว่าเข้าออกสะดวก และโต๊ะเขียนหนังสือที่ตาลเลือกนั้น ตาลเองก็ไม่ค่อยได้ใช้งาน เพราะตาลชอบทำงานบนที่นอน และส่วนใหญ่ถ้าไม่มีกิจกรรมอะไรร่วมกับเพื่อนๆ ในห้อง ตาลก็มักจะอยู่บนเตียง ตาลจึงให้พัดเป็นคนเลือกก่อน (รูปภาพที่ 4.2.1.11)



สำหรับการเลือกเครื่องเรือนภายในห้องพักของของนุ่นนั้น เกิดจากความต้องการในการตอบสนองการใช้งานของแต่ละบุคคลภายในห้อง ซึ่งแต่ละคนที่เลือกนั้นก็เป็นอย่างถ้อยที่ถ้อยอาศัยกัน เช่นนุ่นจะไม่ชอบการนอนเตียงที่เป็นแบบเตียงสองชั้นนุ่นจึงเลือกเตียงเดี่ยว และถึงแม้ว่าพัดจะเป็นคนตัวโต พัดก็นอนในส่วน of เตียงสองชั้นแต่เป็นเตียงชั้นล่าง เพื่อที่จะได้เข้าออกสะดวก หรือแม้กระทั่งตู้เสื้อผ้าที่มีเพียงสองตู้ นั้น นุ่นและตาลจะใช้ร่วมกันเนื่องจากว่าพัดมีเสื้อผ้าเยอะกว่าทั้งสองคน พัดจึงครอบครองตู้เสื้อผ้าหนึ่งตู้ เป็นต้น ซึ่งลักษณะ “การถ้อยที่ถ้อยอาศัย” นี้จึงกลายเป็น ลักษณะโครงสร้างความสัมพันธ์ของคนทั้งสาม ซึ่งจะปรากฏให้เห็นไม่เพียงแค่การเลือกเครื่องเรือน แต่จะปรากฏในส่วนอื่นๆ ด้วย เช่น กิจกรรมทั้งหลายที่เกิดขึ้นภายในห้องพัก ฯลฯ

กิจกรรมการใช้พื้นที่ภายในห้องพัก

กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในห้องของนุ่่นนั้นเป็นกิจกรรมที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อทำร่วมกันภายในห้อง ซึ่งเกิดขึ้นอย่างหลากหลาย เช่น ตีปิงปอง เต้นแอโรบิก โยคะ ดูหนัง ทำอาหาร และด้วยความที่มีความสนิทกันมาก่อน ทำให้ทั้งสามคนใช้ชีวิตภายในห้องพักมากกว่าที่จะไปอยู่กับเพื่อนในคณะเดียวกัน¹¹ ลักษณะกิจกรรมจะไม่แน่นอน และไม่ได้ขึ้นอยู่กับเวลา แต่เกิดจากความต้องการในการทำกิจกรรมของแต่ละคน และคนภายในห้องนั้นมีความต้องการจะร่วมทำกิจกรรมด้วย จากสิ่งที่จะกล่าวต่อไปจะเห็นได้ถึง “ความถ้อยที่ถ้อยอาศัย” เช่น การแบ่งปันสิ่งของหรือเครื่องเรือน ในช่วงเวลาเดียวกันในขณะที่บางคนทำกิจกรรมส่วนตัว แต่ก็ไม่ได้ทำให้อีกฝ่ายเกิดปัญหา เช่น การเกิดเสียงดังจากการทำกิจกรรมหรือการดูหนัง เป็นต้น จากการสัมภาษณ์และเข้าไปเก็บข้อมูลพบลักษณะการใช้พื้นที่ภายในห้องพัก ซึ่งกิจกรรมที่เกิดขึ้นนั้นเป็นการเกิดขึ้นบ่อยครั้งในแต่ละช่วงเวลาที่กล่าวต่อไป

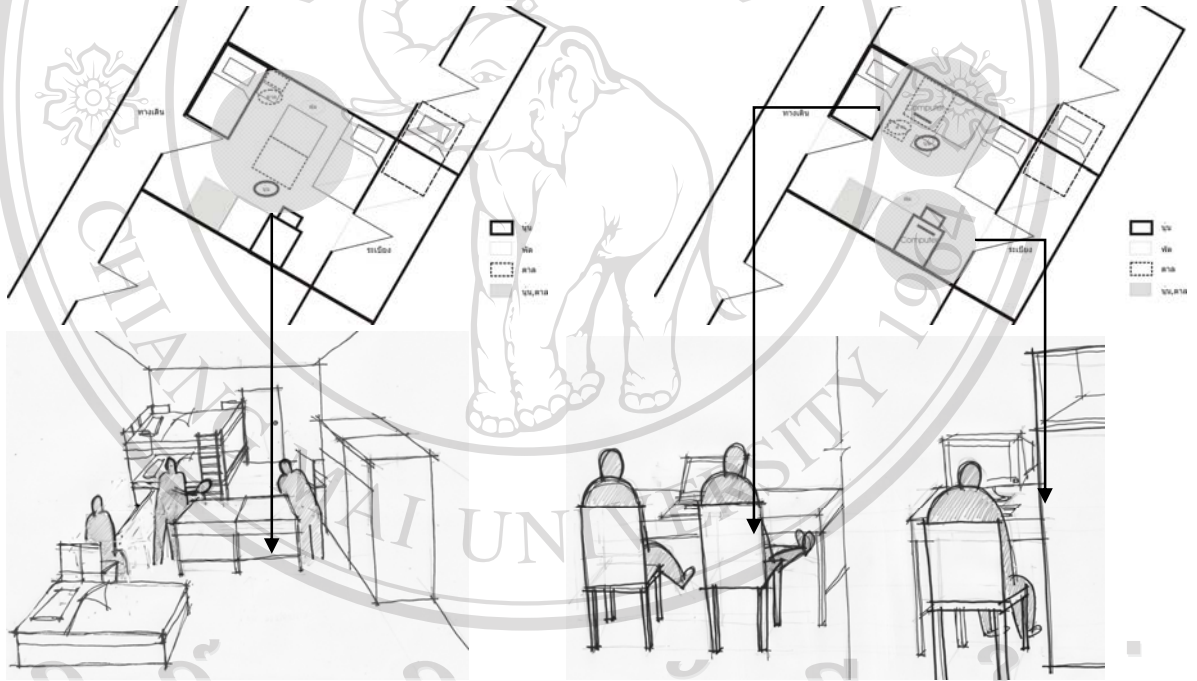
ช่วงเวลา 18:00 – 19:00 น. โดยปกติแล้วนุ่่นและพั๊ดจะกลับเข้ามาในห้องแล้ว ก็จะนอนก่อน และมักจะตื่นในช่วงค่ำๆ เวลาใกล้จะ 19:00 น.และออกไปทานอาหารเย็น หรือบางครั้งก็จะซื้ออาหารมาทำรับประทานกันในช่วงเวลานี้ พื้นที่ในการทำอาหารจะเป็นส่วนระเบียงห้อง บางครั้งก็จะมีกิจกรรมอื่น เช่น การตีปิงปอง (รูปภาพที่ 4.2.1.12) บางครั้งถ้าตีปิงปองช่วงเวลาในการใช้พื้นที่ก็จะเลยเข้ามาจนกระทั่งช่วงเวลา 19:00 – 20:00 น. แต่ปัจจุบัน กิจกรรมในการตีปิงปองได้หายไป เนื่องจากตาลได้นำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการทำงาน หรือบางครั้งก็เต้นแอโรบิก แต่กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะมีเพียงนุ่่นและตาลเท่านั้นที่เป็นคนทำกิจกรรม ในขณะที่เดียวกันกิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่พั๊ดจะใช้คอมพิวเตอร์ในการตกแต่งภาพที่ตัวเองไปถ่ายมา ซึ่งเป็นงานอดิเรกของพั๊ด (รูปภาพที่ 4.2.1.13 และ 4.2.1.14) จะเห็นได้ว่าพั๊ดใช้โต๊ะเขียนหนังสือของนุ่่นในการทำงานอดิเรก ส่วนนี้จะแสดงให้เห็นถึงการซ้อนทับกันระหว่างกิจกรรมที่เป็นส่วนตัวและกิจกรรมที่เป็นสาธารณะ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

¹¹ ข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์ขณะเข้าไปเก็บข้อมูลภายในห้องพัก วันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551



ภาพที่ 4.2.1.12 แสดงกิจกรรมในช่วงเวลา 18:00-19:00 น.



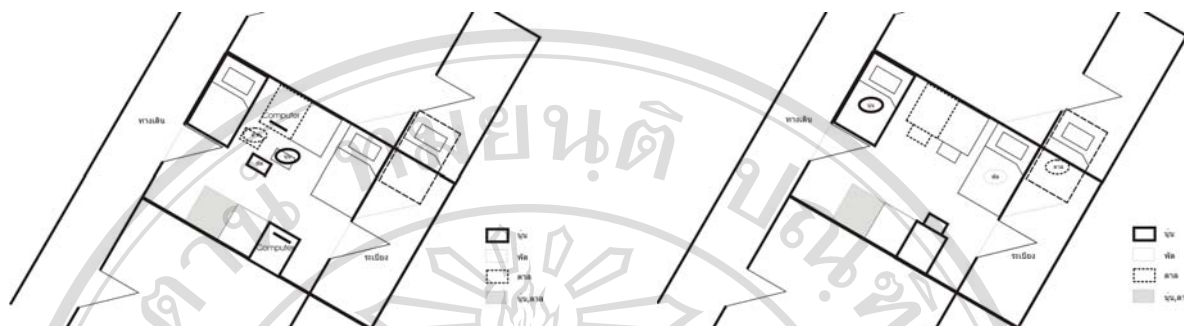
(ภาพต้องการแสดงให้เห็นกิจกรรมที่แตกต่างกันเกิดขึ้นในช่วงเวลา 19:00-20:00 น.)

ภาพที่ 4.2.1.13 แสดงกิจกรรมในช่วงเวลา 19:00-20:00 น.

เป็นกิจกรรมการตีพิมพ์โดยใช้โต๊ะเขียนหนังสือมาเป็นโต๊ะ
ตีพิมพ์

ภาพที่ 4.2.1.14 แสดงกิจกรรมในช่วงเวลา 19:00-20:00 น

ในขณะที่นั่งและतालुहणुอยู่ณั้ พัดกั้ทำงานอดิเรก



ภาพที่ 4.2.1.15 แสดงกิจกรรมในช่วงเวลา 20:00-21:00 น. หลังจากที่พักทำงานอดิเรกเสร็จพักก็จะมานั่งดูหนังร่วมกับเพื่อนๆ

ภาพที่ 4.2.1.16 แสดงกิจกรรมในช่วงเวลา 22:00 น. หลังจากดูหนังร่วมกันแล้ว ทั้งสามคนก็จะต่างไปทำงานหรือการบ้านของตัวเอง

ช่วงเวลา 20:00 – 21:00 น. นุ่นกับตาลก็เริ่มที่จะไปอาบน้ำส่วนพัฒน์ยังทำงานอดิเรกอยู่แต่บางครั้งก็จะนั่งเก็บของใช้ส่วนตัว พัฒน์นิสัยชอบความเป็นระเบียบเรียบร้อย เช่น การพับเสื้อผ้าเป็นกิจกรรมที่พัฒน์จะทำเมื่อไม่รู้ว่าจะทำอะไร¹² บางครั้งว่างๆ ก็จะรื้อของบนโต๊ะ หรือแม่กระทั่งในตู้เสื้อผ้าของตัวเองเพื่อมาจัดใหม่ หลังจากที่นุ่นและตาลอาบน้ำเสร็จ ส่วนใหญ่ก็จะกลับเข้ามาดูหนังที่ไปเช่ามา จนกระทั่งดึกในขณะเดียวกับพัฒน์จะเริ่มไปอาบน้ำ และกลับเข้ามาดูหนังร่วมกับเพื่อน (ดูภาพที่ 4.2.1.15 และ 4.2.1.16)

ช่วงเวลา 21:00 – 22:00 น. ถ้าเกิดกิจกรรมดูหนัง ทั้งสามคนก็จะยังคงดูกันต่อจนดึก แต่ส่วนใหญ่แล้วพัฒน์ก็จะเข้านอนก่อนเพื่อนๆ เนื่องจากมีเรียนในช่วงเช้า หลังจากช่วงเวลา 22:00 น. ผ่านไปนั้น ส่วนใหญ่ก็จะแยกย้ายกันไปอ่านหนังสือทำการบ้านกันต่อ น่าสนใจว่า ทั้งสามคนนั้นจะชอบอ่านหนังสือบนที่นอน ส่วน โต๊ะเขียนหนังสือ นั้น ไม่ได้มีการครอบครองหรือถือครอบโดยคนใดคนหนึ่ง ใครจะใช้ก็ได้ ก็จะมีการสลับกันใช้โต๊ะ แต่สำหรับพัฒน์แล้ว พัฒน์จะใช้โต๊ะของตัวเองเป็นที่วางของ เพราะใกล้กับที่นอน (ดูภาพที่ 4.2.1.16)

¹² เป็นการบอกเล่าจากเพื่อนร่วมห้องในขณะที่เข้าไปเก็บข้อมูลภายในห้อง

กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในห้องพักของนุ่่นั้น จะเป็นกิจกรรมที่เกิดจากความต้องการของแต่ละคนที่มีความต้องการจะทำ เช่นกิจกรรมตีปิงปอง ตาลเป็นคนเริ่มที่จะอยากเล่น จึงได้ชวนตาลและพัคเล่น ทำให้ห้องมีกิจกรรมการตีปิงปองเกิดขึ้น เป็นต้น ส่วนการที่พัคนั้นไปนั่งทำงานอดิเรกคือการตกแต่งรูปภาพที่พุดออกไปถ่ายมาที่โต๊ะเขียนหนังสือของนุ่่นั้น แสดงให้เห็นได้ว่าสิ่งของเครื่องใช้ภายในห้องนั้นคนภายในห้องนั้นสามารถใช้ได้ คนภายในห้องนั้นแสดงให้เห็นถึงการแบ่งปัน และดูแลเอาใจต่อกัน นุ่่นก็เช่นกัน ตัวอย่างเช่น การทำอาหารเพื่อน้องๆ หรือการแบ่งข้าวของเครื่องใช้ เป็นต้น

นอกเหนือจากความถ้อยทีถ้อยอาศัยที่เกิดขึ้นภายในห้องแล้วนั้น จะเห็นถึงลักษณะการทำกิจกรรมในขณะที่นุ่่นและตาลทำกิจกรรมร่วมกัน พุดได้สร้างพื้นที่ส่วนตัวเพื่อการทำงานอดิเรกของตัวเองขึ้น และจะมีหลายครั้งที่พัคมักจะปลีกตัวออกมาทำกิจกรรมของตัวเอง แต่ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในห้องก็ไม่ได้หายไป ทั้งนี้ น่าจะเกิดจากความสนิทสนมกันภายในห้อง และกิจกรรมไม่ได้เป็นตัวแบ่งแยกความสัมพันธ์ระหว่างคนภายในห้องนี้เลย

โดยสรุปประเด็นความน่าสนใจสำหรับห้องนี้อยู่ตรงที่ลักษณะการใช้พื้นที่ภายในห้องคือ ในขณะที่พื้นที่ห้องเท่าๆ กันกับห้องอื่นๆ แต่กิจกรรมที่เกิดขึ้นนั้นมีจำนวนมาก เช่น การตีปิงปอง ทำอาหาร เต้นแอโรบิก เป็นต้น แสดงให้เห็นถึงการปรับเปลี่ยนการใช้สอยพื้นที่ เพื่อตอบสนองต่อกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นจากความต้องการของประชากรศึกษาภายในห้อง ลักษณะการใช้พื้นที่ห้องมีการปรับเปลี่ยนอยู่ภายใต้ความต้องการที่จะทำกิจกรรมในแต่ละช่วงเวลา และความต้องการในการใช้พื้นที่ในแต่วัน

นอกจากจะมีการปรับเปลี่ยนการใช้พื้นที่ภายในห้องพักแล้ว ในส่วนที่เป็นพื้นที่ใช้สอยในการครอบครองเครื่องเรือนของแต่ละบุคคลก็เกิดการปรับเปลี่ยนให้เป็นไปตามการใช้งานของแต่ละบุคคล รวมไปถึงการเลือกใช้เครื่องเรือนก็เป็นการตอบสนองต่อความต้องการของประชากรศึกษาแต่ละคนซึ่งเป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงการจัดการความแปรเปลี่ยนได้ของพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่สาธารณะ เช่น โต๊ะเขียนหนังสือของนุ่่น เมื่อพัคเข้ามาใช้งานแล้ว พื้นที่นี้ก็ได้ถูกปรับเปลี่ยนมาเป็นพื้นที่ส่วนตัวของพัค ในขณะที่ส่วนอื่นภายในห้องนั้นเป็นพื้นที่สาธารณะที่นุ่่นและตาลใช้ทำในการตีปิงปอง เป็นต้น

สำหรับพื้นที่ภายในห้องพักนั้นนุ่่นมองว่า “ห้องพักเป็นพื้นที่สาธารณะ เนื่องจากว่าภายในห้องนั้นเป็นพื้นที่ที่ใช้ร่วมกันกับเพื่อนคนอื่น”¹³ ถึงแม้ว่าห้องพักจะมีพื้นที่ในการครอบครองส่วนของความส่วนตัวไม่ชัดเจนเช่นเดียวกับบ้าน แต่ในพื้นที่สาธารณะที่นุ่่นกล่าวไว้นั้นอาจไม่ได้หมายถึงความ

¹³ จากคำสัมภาษณ์นุ่่นที่ห้องพัก ในวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

เป็นสาธารณะทั้งหมด เนื่องจากว่า “คนที่อาศัยอยู่ด้วยกันนั้น ถึงแม้ว่าจะรู้จักกันมาก่อน และก่อนที่จะมารู้จักกันได้นั้นก็เป็นคนแปลกหน้ามาก่อน”¹⁴ นุ่นกล่าว นุ่นจึงได้สร้างพื้นที่และภายในกรอบของความแปลกหน้า แต่มีความสัมพันธ์ที่ดี นุ่นยังได้สร้างพื้นที่ส่วนตัวเพิ่มเติมอีกสองส่วนด้วยกัน ส่วนแรกคือพื้นที่นั่งคุยโทรศัพท์ที่อยู่ด้านข้าง โต๊ะเขียนหนังสือของตนเอง นุ่นกล่าวว่า “ส่วนนี้มันเหมือนเป็นพื้นที่ส่วนตัวที่ไม่มีคนเข้ามายุ่ง ถึงแม้ว่านุ่นจะใช้มันสำหรับการคุยโทรศัพท์ที่เป็นส่วนใหญ่ แต่มันก็รู้สึกเหมือนว่าไม่มีใครมาวุ่นวาย”¹⁵ ซึ่งดูราวกับว่าพื้นที่ส่วนตัวที่เกิดขึ้นนั้น ได้ถูกนุ่นเป็นผู้ครอบครอง ถึงแม้ว่า จะไม่มีสิ่งใดที่เป็นการบอกขอบเขตในการกำหนดพื้นที่

ส่วนที่สองคือพื้นที่ทำครัวของนุ่น ซึ่งนุ่นกล่าวว่า “ตรงนี้เป็นครัวของนุ่นเอง”¹⁶ เนื่องจากว่ากิจกรรมทำอาหารสำหรับห้องพักนี้แล้ว นุ่นเป็นคนทำเป็นส่วนใหญ่ และอุปกรณ์ครัวนั้นก็เป็ของนุ่นด้วย ซึ่งเป็นการแสดงขอบเขตพื้นที่ส่วนตัวที่ซ้อนทับลงบนพื้นที่สาธารณะ หรือเป็นการบอกถึงอาณาเขตในการครอบครองพื้นที่ภายในห้องก็เป็นได้ หรืออาจกล่าวได้ว่านุ่นได้สร้างความชัดเจนในการครอบครองพื้นที่ส่วนตัวลงบนพื้นที่ที่ไม่มีความชัดเจน และกิจกรรมเป็นส่วนที่แสดงให้เห็นถึงความต่อเนื่องที่เกิดจากความการใช้พื้นที่ที่หอพักซึ่งไม่ได้ถูกกำหนดขึ้นไว้ตั้งแต่ต้น การที่นุ่นสร้างพื้นที่ครัวขึ้นมาแสดงให้เห็นได้ถึงตัวตนของนุ่นหรือเป็นกิจกรรมที่นุ่นชอบทำ ไม่ว่าจะเป็นการทำเพื่อตอบสนองถึงความต้องการของตัวเอง หรือการดูแลเอาใจใส่ต่อเพื่อนร่วมห้องนั้น ก็เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความต่อเนื่องที่เกิดจากพื้นที่บ้านมาสู่พื้นที่หอพัก



ภาพที่ 4.2.1.20 แสดงให้เห็นการสร้างพื้นที่ส่วนตัวที่นุ่นได้สร้างขึ้นภายในห้องพัก

¹⁴ จากคำสัมภาษณ์นุ่นที่หอพัก ในวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

¹⁵ จากคำสัมภาษณ์นุ่นที่หอพัก ในวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

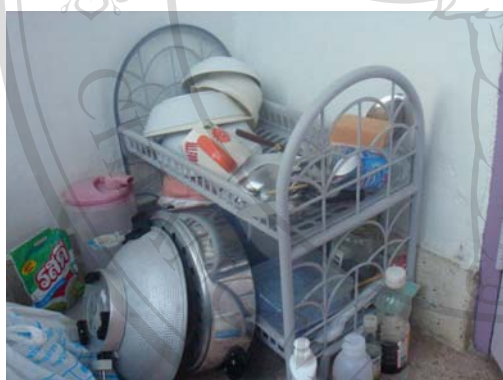
¹⁶ จากคำสัมภาษณ์นุ่นที่หอพัก ในวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551



ภาพที่ 4.1.21 แสดงให้เห็นการใช้พื้นที่ในการจัดเก็บ
รองเท้าของนุ่นภายในห้องพัก



ภาพที่ 4.1.22 แสดงให้เห็นการใช้พื้นที่ในการจัดเก็บ
รองเท้าของนุ่นภายในห้องพัก



ภาพที่ 4.1.23 แสดงให้เห็นถึงการจัดเก็บสิ่งของเครื่องสำหรับ
ทำครัวของนุ่น

สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในห้อง ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของกิจกรรม การเลือกเครื่องเรือน และการปรับเปลี่ยนพื้นที่เพื่อให้การตอบสนองกับความต้องการในการทำกิจกรรมภายในห้องพัก แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในลักษณะแบบถ้อยที่ถ้อยอาศัย หรือความสัมพันธ์ของคนภายในห้องที่อาศัยอยู่ร่วมกัน เพราะพื้นที่ภายในห้องพักหรือแม้กระทั่งเครื่องเรือนต่างๆ ที่ถูกปรับเปลี่ยนในช่วงเวลาต่างๆ นั้น จะไปส่งผลกระทบต่อบุคคลอื่นภายในห้องพักเดียวกัน เช่น กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในห้องอันเกิดจากความสัมพันธ์ คนที่พักภายในห้องนั้นมักจะมีกิจกรรมที่ทำร่วมกันเสมอ แสดงให้เห็นถึงการอยู่กันแบบถ้อยที่ถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน แต่อย่างไรก็ตามในกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในห้องอาจจะส่งผลไปถึงการใช้สอยภายในห้อง ทำให้ห้องรก หรือรบกวนการทำกิจกรรมของประชากรศึกษาที่อาศัยอยู่ร่วมห้องเดียวกัน หรือแม้กระทั่ง เสียงที่เกิดจากการทำกิจกรรมนั้น ไม่ได้ทำให้ประชากรศึกษาที่อาศัยอยู่ร่วม

ห้องเกิดความรำคาญ หรือมีปากเสียงกัน เนื่องจากกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในห้องเกิดจากความต้องการของผู้ที่อาศัยอยู่ร่วมห้องเดียวกันด้วย จึงทำให้กิจกรรมนั้นเกิดขึ้น

ตารางที่ 4.2.1.2 แสดงข้อมูลโดยสรุปของนุ่นในภาพรวม

นุ่น	พื้นที่บ้าน	พื้นที่หอพักหญิง
ภาพตัวแทน	ความอ่อนหวาน เรียบร้อย และเป็นคนที่คอยเอาใจใส่ต่อคนรอบข้าง ภาพตัวแทนของผู้หญิงในอดีต จากการปลูกฝังจากรุ่นสู่รุ่น เช่น ความอ่อนหวาน ความเป็นแม่บ้านแม่เรือน ดูแลบ้าน ทำอาหาร เป็นต้น	ภาพตัวแทนของการดูแลเอาใจใส่ และมีความเป็นแม่บ้านแม่เรือน
การประกอบสร้าง	นุ่นมีสถานะเป็นลูกคนเดียว แต่ในขณะที่เดียวกัน นุ่นก็เป็นหลานคน โดของบรรดาเด็ก ๆ ภายในบ้าน นุ่นมีหน้าที่ที่จะต้องดูแลน้องๆ และทำงานบ้าน สำหรับความสัมพันธ์ของครอบครัวนุ่นแล้วมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการอยู่กันแบบถ้อยทีถ้อยอาศัย	นุ่นจะมีสถานะเป็นที่คนโตภายในห้อง นุ่นมักจะคอยดูแลและแบ่งปันอาหารที่นุ่นทำให้กับเพื่อน ๆ รับประทานอาหารด้วย ลักษณะความสัมพันธ์ในห้องเป็นแบบ “ถ้อยทีถ้อยอาศัย”
การให้ความหมายต่อพื้นที่ส่วนตัว	คำนึงถึงเรื่องกิจกรรมที่จะทำในพื้นที่ส่วนตัวมากกว่าที่จะมองไปในด้านของความหมาย นุ่นมองห้องนอนเป็นพื้นที่ส่วนตัวเพราะนุ่นสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างไม่รู้สึกรบกวน เช่น การอ่านหนังสือการ์ตูน อย่างไรก็ตามกิจกรรมที่นุ่นทำนั้น นุ่นไม่ได้กำหนดพื้นที่ที่ชัดเจน	ส่วนนี้มันเหมือนเป็นพื้นที่ส่วนตัวที่ไม่มีคนเข้ามายุ่ง ถึงแม้ว่านุ่นจะใช้มันสำหรับการคุยโทรศัพท์เป็นส่วนใหญ่ แต่มันก็รู้สึกเหมือนว่าไม่มีใครมาวุ่นวาย นุ่นจึงได้สร้างพื้นที่บริเวณข้างโต๊ะเขียนหนังสือขึ้น เป็นพื้นที่เล็กสำหรับนั่งคุยโทรศัพท์
การให้ความหมายต่อพื้นที่สาธารณะ	กิจกรรมที่เกิดขึ้นในบ้านส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมสาธารณะที่เกิดขึ้นระหว่างนุ่นและบุคคลในครอบครัว ซึ่งถือได้ว่าเป็นกิจกรรมระดับสาธารณะที่เกิดขึ้นในบ้าน	ห้องพักเป็นพื้นที่สาธารณะ เนื่องจากว่าภายในห้องนั้นเป็นพื้นที่ที่เข้าร่วมกันกับเพื่อนคนอื่น


4.2.2 จ๊ะเอ๋ สาวสมัยใหม่ ในกลุ่มเด็กผู้ชาย

ภาพแรกที่ผู้วิจัยเห็นจ๊ะเอ๋

วันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 เป็นวันที่ผู้วิจัยพบจ๊ะเอ๋เป็นครั้งแรก สำหรับจ๊ะเอ๋ในมุมมองของผู้วิจัย จ๊ะเอ๋เป็นตัวแทนความเป็นหญิงที่มีความทันสมัยหรืออาจจะกล่าวได้ว่าเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ และมีความมั่นใจในตัวเอง สิ่งที่ทำให้ผู้วิจัยคิดเช่นนั้น คือ ภาพแรกที่ผู้วิจัยเห็นจ๊ะเอ๋นั้น จ๊ะเอ๋แต่งกายอย่างทันสมัยด้วยการใส่ กางเกงยีนส์ขาสั้น เสื้อยืดตัวเล็ก มีคิ้วทาบคิ้ว ด้ายบุคลิกภายนอกและการแต่งกาย ทำให้ผู้วิจัยคิดว่าจ๊ะเอ๋มีคุณสมบัติเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ แต่สิ่งที่แตกต่างออกไปคือ การแสดงออกของจ๊ะเอ๋นั้น ดูแตกต่างออกไปจากการแต่งกายภายนอก เช่น น้ำเสียงของจ๊ะเอ๋ ฟังดูแล้วจะอ่อนหวานเสียด้วยซ้ำ จากสิ่งที่จ๊ะเอ๋ได้แสดงออกและจากการแต่งกายภายนอกสำหรับผู้วิจัยแล้ว ผู้วิจัยคิดว่าภาพลักษณ์ภายนอกที่จ๊ะเอ๋ได้แสดงผ่านร่างกายและการแสดงออกที่แสดงผ่านกริยาของจ๊ะเอ๋นั้น ได้เป็นสองส่วนที่ประกอบกันขึ้น หรืออาจจะกล่าวได้ว่าสิ่งนี้เป็นตัวประกอบสร้างความเป็นหญิงในรูปแบบของจ๊ะเอ๋ ซึ่งจะอธิบายในส่วนต่อไป

จ๊ะเอ๋กับพื้นที่ภายในบ้าน

ในวันที่ 27-28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 เป็นวันที่ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลที่บ้านบ้านของจ๊ะเอ๋ที่จังหวัดเชียงราย บริบทรอบบ้านของจ๊ะเอ๋ บริเวณโดยรอบจะมีที่อยู่อาศัยหนาแน่น บ้านของจ๊ะเอ๋จะมีแปลงดอกไม้อยู่ทางด้านหน้าบ้าน และก็มีต้นไม้ประดับตกแต่งอยู่รอบๆบริเวณรั้วบ้าน ในส่วนของพื้นที่บ้านนั้น จะมีพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมในครอบครัวก็จะเป็นส่วนของห้องนั่งเล่น ที่ใช้สำหรับดูโทรทัศน์ และเป็นพื้นที่ทำงานของจ๊ะเอ๋ด้วย เพราะว่าคอมพิวเตอร์จะตั้งอยู่ในส่วนของห้องนั่งเล่น ลักษณะครอบครัวของจ๊ะเอ๋นั้นอยู่กับแบบครอบครัวเดี่ยว มีสมาชิกด้วยกัน 4 คน พ่อและแม่ของจ๊ะเอ๋เป็นพนักงานบริษัท พ่อทำหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัว จ๊ะเอ๋เป็นลูกสาวคนเล็ก มีพี่ชาย 1 คน แต่ปัจจุบันนี้จะมีเพียง พ่อ แม่ และจ๊ะเอ๋อยู่ ส่วนพี่ชายของจ๊ะเอ๋นั้น ไปเรียนต่างจังหวัด

กำลังก่อสร้าง งานชายของ		ห้องนอน จะเอ	ห้องนอน พี่ชาย	ห้องน้ำ
		นั่งเล่น	ห้องนอน พ่อแม่	ครัว

แปลงดอกไม้

ภาพที่ 4.2.2.1 ภาพผังแสดงพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านจะเอ



ภาพที่ 4.2.2.2 ภาพแสดงพื้นที่บริเวณบ้าน

ภาพที่ 4.2.2.3 ภาพแสดงพื้นที่แปลงดอกไม้หน้าบ้าน



ภาพที่ 4.2.2.4 ภาพแสดงพื้นที่บริเวณรอบบ้าน

ภาพที่ 4.2.2.5 ภาพแสดงพื้นที่ห้องนั่งเล่นและพื้นที่ทำงานของจะเอ

ครอบครัวของจ๊ะเอ๋ในมุมมองของผู้วิจัย ในวันที่ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลที่บ้านของจ๊ะเอ๋¹⁷ ในวันที่ผู้วิจัยไปถึงที่บ้านจ๊ะเอ๋นั้นไม่มีคนอยู่บ้าน เนื่องจากว่าพ่อและแม่ของจ๊ะเอ๋นั้นออกไปทำงาน จะกลับเข้าบ้านก็เป็นช่วงเวลาเย็นแล้ว สำหรับครอบครัวจ๊ะเอ๋ในมุมมองของผู้วิจัยแล้ว ผู้วิจัยคิดว่าครอบครัวของจ๊ะเอ๋เป็นครอบครัวที่มีความอบอุ่น ในสิ่งที่ผู้วิจัยเห็นภาพแรกที่จ๊ะเอ๋เจอพ่อและแม่นั้น จ๊ะเอ๋เข้าไปกอดพ่อและแม่ อาจจะเพราะว่าจ๊ะเอ๋นั้นไม่ได้กลับบ้านเป็นเวลานาน จากการกระทำนี้เองทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงความอบอุ่นในครอบครัวของจ๊ะเอ๋ หลังจากที่จ๊ะเอ๋กล่าวทักทายพ่อและแม่เรียบร้อยแล้ว จ๊ะเอ๋ก็แนะนำผู้วิจัยให้พ่อและแม่ได้รู้จัก จากการพูดคุยกับครอบครัวของจ๊ะเอ๋นั้น สิ่งที่ผู้วิจัยเห็นในความเอาใจใส่ของพ่อแม่ที่มีต่อจ๊ะเอ๋ เช่น พ่อและแม่จะถามถึงความเป็นอยู่ระหว่างที่อยู่หอพักเป็นอย่างไร มีปัญหาอะไรมั๊ย แม้กระทั่งเรื่องการเรียน เป็นต้น และผู้วิจัยยังสังเกตต่อไป พบว่าในขณะที่จ๊ะเอ๋เอาการบ้านมาทำระหว่างที่บ้านนั้น พ่อและแม่จะแวะเวียนเข้ามาดูถึงสิ่งที่จ๊ะเอ๋ทำ และยังคงคอยซักถามถึงสิ่งที่ทำอยู่เสมอ

- ความสัมพันธ์ของตัวประชากรศึกษากับสังคมในบ้าน

ความสัมพันธ์ระหว่างจ๊ะเอ๋กับครอบครัว สำหรับจ๊ะเอ๋แล้ว จ๊ะเอ๋จะสนิทสนมกับพี่ชายมาก จ๊ะเอ๋เล่าว่า สมัยเด็กจ๊ะเอ๋จะสนิทกับพี่ชายมาก เพราะพ่อแม่จะต้องออกไปทำงานนอกบ้าน จ๊ะเอ๋ก็จะมีพี่ชายที่คอยดูแลจ๊ะเอ๋มาตั้งแต่เด็ก เช่น จะไปรับไปส่งที่โรงเรียน และมีกิจกรรมทำด้วยกันบ่อยๆ เช่น เล่นเกมส์ หรือออกไปเดินเล่นกับกลุ่มของพี่ชาย เป็นต้น ทำให้มีความสนิทสนมและความใกล้ชิด แต่ในปัจจุบันพี่ชายไปเรียนต่างจังหวัด และจ๊ะเอ๋เองก็มาเรียนที่เชียงใหม่ แต่ความสัมพันธ์ไม่ได้แตกต่างออกไปจากเมื่อก่อน จ๊ะเอ๋ยังคงติดต่อกับพี่ชายอยู่บ่อยๆ ด้วยการโทรศัพท์

บทบาทและหน้าที่ของจ๊ะเอ๋ ในขณะที่จ๊ะเอ๋ในขณะที่จ๊ะเอ๋อยู่ที่บ้านนั้น จ๊ะเอ๋มีหน้าที่รับผิดชอบงานบ้าน กวาดบ้าน ถูบ้าน ซักผ้า และล้างจาน ส่วนในเรื่องของการทำครัวนั้นเป็นหน้าที่ของแม่ เนื่องจากว่าจ๊ะเอ๋ทำอาหารไม่เป็น ตอนจ๊ะเอ๋ยังเป็นเด็กนั้น ก็จะมีพี่ชายคอยดูแลทำให้อยู่ตลอด

- การใช้พื้นที่กิจกรรมภายในพื้นที่บ้าน

ลักษณะการใช้พื้นที่ภายในบ้านของจ๊ะเอ๋ จ๊ะเอ๋มี “พื้นที่ส่วนตัว” เป็นของตัวเอง คือห้องนอน ภายในห้องนอน จ๊ะเอ๋ได้แบ่งการใช้พื้นที่ภายในห้องสำหรับการพักผ่อนและการเก็บของที่มีคนให้ อย่างเช่น ตุ๊กตาหมี จ๊ะเอ๋ชอบตุ๊กตาหมีมาก และจ๊ะเอ๋ยังบอกว่า “การเลือกไว้ของที่คนอื่นให้มาเป็นสิ่ง

¹⁷ วันที่เข้าไปเก็บข้อมูลที่บ้านจ๊ะเอ๋ที่จังหวัดเชียงราย วันที่ 25-26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

สำคัญสำหรับจ๊ะเอ๋ จ๊ะเอ๋เลยเลือกที่จะวางไว้บนหัวนอน เพราะว่าเหมือนเป็นการให้เกียรติคนให้ด้วย” กิจกรรมที่จ๊ะเอ๋มักจะทำภายในห้องส่วนตัวคือ หัดเล่นกีตาร์ นอกจากนี้จ๊ะเอ๋ยังมีอีกกิจกรรมหนึ่งที่จ๊ะเอ๋ชอบทำคือการเล่นคอมพิวเตอร์ แต่การที่จ๊ะเอ๋จะเล่นคอมพิวเตอร์นั้นจ๊ะเอ๋จะต้องออกมาเล่นนอกห้องส่วนตัว เพราะว่าคอมพิวเตอร์นั้นจะตั้งอยู่ที่ห้องนั่งเล่น ซึ่งคนอื่นๆ ภายในครอบครัวก็จะใช้ด้วย



ภาพที่ 4.2.2.6 ภาพแสดงการใช้สอยพื้นที่ภายในห้องส่วนตัว



ภาพที่ 4.2.2.7 ภาพแสดงการใช้สอยพื้นที่ภายในห้องส่วนตัว

จากสิ่งที่กล่าวไปแล้วนั้น จ๊ะเอ๋ยังเล่าต่อไปอีกว่า โดยปกติแล้วในกลางวันจ๊ะเอ๋จะไม่ค่อยอยู่บ้าน เนื่องจากพ่อและแม่ต้องทำงานนอกบ้านในช่วงวันจันทร์ – วันศุกร์ จะอยู่บ้านก็คือในช่วงวันเสาร์และวันอาทิตย์ ทำให้จ๊ะเอ๋จะต้องออกไปข้างนอกกับพี่ชาย กิจกรรมต่างๆ จึงเกิดขึ้นนอกบ้านเป็นส่วนใหญ่ เพราะถ้าอยู่บ้านก็จะไม่มีคนคอยดูแล¹⁸ จากสิ่งที่เกิดขึ้นดังกล่าวแล้ว การที่จ๊ะเอ๋จะต้องออกไปทำกิจกรรมต่างๆ กับพี่ชาย และการที่จ๊ะเอ๋นั้นมีพี่ชายคอยดูแลเอาใจใส่ ทำให้เกิดความสนิทสนมระหว่างจ๊ะเอ๋กับพี่ชาย

¹⁸ จากคำสัมภาษณ์ของจ๊ะเอ๋ที่บ้าน วันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

- การให้ความหมายพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่สาธารณะในบ้าน

สำหรับคำว่า “พื้นที่ส่วนตัว” สำหรับจ๊ะเอ๋แล้ว จ๊ะเอ๋ไม่ได้คำนึงถึงทางความหมายของคำว่า “พื้นที่ส่วนตัว” แต่จะเอ้กลับมองทางด้านการใช้งานมากกว่า¹⁹ จึงทำให้พื้นที่ส่วนตัวนั้น ไม่ได้แตกต่างออกไปจากพื้นที่สาธารณะ พื้นที่ส่วนตัวสำหรับจ๊ะเอ๋นั้น คือ พื้นที่ภายในห้องนอน นอกเหนือจากกิจกรรมในการนอนพักผ่อนแล้ว จ๊ะเอ๋ยังใช้สำหรับเก็บของใช้ส่วนตัว และทำกิจกรรมบางอย่าง เช่น การเล่นเกมคอมพิวเตอร์

ถึงแม้ว่าจะเป็นจะมีพื้นที่ส่วนตัว แต่พื้นที่ส่วนตัวที่จ๊ะเอ๋ครอบครองนั้น ไม่ได้มีความหมายพิเศษนอกเหนือไปจากการที่มีจ๊ะเอ๋เข้าไปใช้งานเพียงคนเดียว

สำหรับจ๊ะเอ๋ในความสัมพันธ์ทางบ้านและการใช้พื้นที่ภายในบ้านแล้ว จ๊ะเอ๋ดูราวกับว่าเป็นเด็กผู้หญิงที่บอบบางต้องการการดูแลเอาใจใส่ เนื่องจากผู้วิจัยเห็นถึงการดูแลเอาใจใส่ของพ่อแม่ ที่จะเข้ามาถามไถ่ในการใช้ชีวิต และพ่อแม่ก็ยังคอยแสดงความห่วงใยต่อการที่จ๊ะเอ๋จะต้องออกไปอยู่หอพัก เช่น อยู่ที่หอพักนั้น ออกไปทานข้าวยังไร มีเพื่อนไปด้วยมั๊ย เวลาเลิกเรียนกลับหอพักอย่างไร เป็นต้น แสดงให้เห็นถึงดูแลห่วงใยของพ่อและแม่ที่มีต่อจ๊ะเอ๋ และในอดีตที่อยู่บ้านนั้นจะมีพี่ชายเป็นคนดูแล การที่จ๊ะเอ๋ออกไปอยู่หอพักที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นั้น ทำให้พ่อและแม่เป็นห่วงจ๊ะเอ๋เป็นอย่างมาก

จากความหมายของความเป็นส่วนตัวที่จ๊ะเอ๋ได้กล่าวไว้ข้างต้น ในลักษณะของการเข้าไปใช้งานในพื้นที่ของความเป็นส่วนตัว ซึ่งเป็นพื้นที่สำหรับจ๊ะเอ๋คนเดียว แสดงให้เห็นได้ว่ามุมมองและการแบ่งแยกถึงความเป็นสาธารณะของจ๊ะเอ๋นั้น มีความชัดเจนคือ เมื่อใดที่พื้นที่ภายในบ้านนั้นมีคนอื่นเข้าไปใช้ร่วมด้วยแล้ว ถือได้ว่าพื้นที่นั้นเป็นพื้นที่สาธารณะในระดับของบ้าน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

¹⁹ จากการศึกษาของผู้วิจัย

จะเอ้จากพื้นที่บ้านมาสู่พื้นที่หอพัก

บริบทหอพัก



ภาพที่ 4.2.2.8 ภาพแสดงผังพื้นที่สามชั้นของหอพักหญิงอาคาร 2 ที่ประชากรศึกษาอาศัยอยู่ รวมถึงแสดงตำแหน่งห้องพัก ห้องน้ำและบันไดทางขึ้นลงที่อยู่ใกล้ห้องพักของประชากรศึกษา

ในส่วนต่อไปนี้จะเป็นการเก็บข้อมูลของจะเอ้ในพื้นที่หอพัก เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมภายในหอพัก และการใช้พื้นที่ของจะเอ้ ความคาดหวังของจะเอ้ในการเข้าไปใช้ชีวิตภายในหอพักหญิงของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นั้น จะเอ้มองว่าหอพักหญิงของมหาวิทยาลัยนั้นคงเหมือนกับหอพักหญิงทั่วไป มีเครื่องเรือนต่างๆ พร้อม เพียงแต่จะเป็นห้องน้ำรวม และต้องอาศัยอยู่กับเพื่อนต่างคณะอีก 2 คน แต่จะเอ้ค่อนข้างจะมีความเป็นกังวลในเรื่องของการใช้ชีวิตอยู่กับเพื่อนที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน เพราะว่าจะเอ้ไม่เคยต้องออกไปใช้ชีวิตข้างนอก อยู่หอพักเอง และยังกังวลไปถึงการปรับตัวให้กับเพื่อนที่ต้องอาศัยอยู่หอพักเดียวกันด้วย

จากความคาดหวังของจะเอ้ นั้น จะเอ้จะคิดถึงถึงการที่จะต้องอาศัยอยู่ร่วมกับคนอื่นซึ่งไม่เคยรู้จักกันมาก่อน ซึ่งเป็นสิ่งที่จะเอ้จะต้องปรับตัวเป็นอย่างมาก จากการเปลี่ยนแปลงในการอาศัยในพื้นที่บ้านมาสู่พื้นที่หอพักหญิงมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งมีความแตกต่างกันให้เห็นอยู่พอสมควร เช่น จะต้องดูแลตัวเอง ทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ความรับผิดชอบ ซึ่งจากพื้นที่บ้านแล้วจะเอ้จะมีพี่ชายคอยดูแล แต่เมื่อย้ายมาสู่พื้นที่หอพักแล้วจะเอ้จะต้องดูแลตัวเอง

จะเอ้เป็นนักศึกษาหญิงของคณะเกษตรศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 จะเอ้พักอยู่ที่หอพักหญิงอาคาร 2 ห้อง 348 จากตำแหน่งห้องพักของจะเอ้ ที่อยู่ใกล้กับโถงบันได และห้องน้ำนั้น ไม่ได้ส่งผลต่อการใช้งานของ

คนภายในห้องมากนัก เนื่องจากกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในห้องของจ๊ะเอ๋จะเป็นลักษณะของกิจกรรมที่ทำให้คนเดียว และจากการสัมภาษณ์บุคคลภายในห้องพักก็ไม่คำนึงถึงตำแหน่งห้องพัก และความใกล้หรือไกลจากห้องน้ำและโถงบันได

ภายในห้องจะมีนักศึกษาพักอยู่สามคนด้วยกัน สำหรับห้องจ๊ะเอ๋แล้วจะมีเพื่อนร่วมห้องอีกสองคน คนแรกชื่อซาร์รี่ เป็นนักศึกษาคณะอุตสาหกรรมการเกษตร ปี 1 คนที่สองชื่อโบว์ เป็นนักศึกษาคณะอุตสาหกรรมการเกษตร ปี 1 ซึ่งทั้งสามคนนั้น มีสถานะเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เหมือนกัน

ผู้วิจัยจะกล่าวถึงมุมมองของผู้วิจัยที่มีต่อกรณีศึกษาอีกสองคนที่พักอยู่ห้องเดียวกับจ๊ะเอ๋ โดยเริ่มจากซาร์รี่ ในมุมมองแรกที่ผู้วิจัย สำหรับซาร์รี่ จากภายนอกแล้วซาร์รี่เป็นผู้หญิงค่อนข้างสุภาพ ซาร์รี่เป็นผู้หญิงที่มีบุคลิกที่มีความสนใจต่อสิ่งรอบๆตัวอยู่เสมอ เช่น การที่ซาร์รี่เข้ามาเป็นกรณีศึกษาของงานวิจัยชิ้นนี้ ซาร์รี่ก็จะสนใจเกี่ยวกับงานวิจัยชิ้นนี้เป็นอย่างมาก คนที่สองคือโบว์ ในมุมมองของผู้วิจัย คุณเป็นคนค่อนข้างเงียบขรึม แต่มีความชัดเจน สิ่งที่ทำให้ผู้วิจัยคิดเช่นนี้เนื่องจากตั้งแต่การนัดสัมภาษณ์ โบว์จะพูดด้วยความฉะฉาน เช่น การนัดการในเรื่องเวลา ถ้าโบว์ติดธุระ โบว์ก็จะโทรมาบอกผู้วิจัยขอเลื่อนเวลาไป

- ความสัมพันธ์ของตัวประชากรหลักกับประชากรศึกษารองภายในหอพัก

ความสัมพันธ์ภายในห้องนั้น จะเป็นไปในลักษณะที่ “ต่างคนต่างอยู่” ต่างคนต่างมีกิจกรรมของตัวเอง และมีกลุ่มเพื่อนที่เรียนห้องเดียวกัน จากการสัมภาษณ์นั้นพบว่า พบว่าในห้องจะมีปัญหาภายในห้อง สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงกิจกรรมรวมที่จะแสดงให้เห็นในตารางที่ 4.2.2.1 และยังแสดงผ่านการครอบครองเครื่องเรือนภายในห้องที่เกิดการแบ่งแยกอย่างชัดเจนซึ่งจะอธิบายในส่วนต่อไป ส่งผลให้เกิดความแบ่งแยกภายในห้อง โบว์และจ๊ะเอ๋มองว่าซาร์รี่ เป็นคนที่มีฐานะดี ทำให้ทั้งโบว์และจ๊ะเอ๋รู้สึกถึงความแตกต่างทางด้านฐานะ สำหรับโบว์แล้ว โบว์กล่าวว่า “โบว์เองก็ไม่ชอบที่จะอยู่ห้อง เพราะว่าโบว์จะสนิทกับเพื่อนๆ ที่มาจากจังหวัดเดียวกัน” ส่วนจ๊ะเอ๋นั้น ก็เป็นคนไม่ชอบไปไหน เลยเลือกที่จะอยู่ห้อง แต่การที่ใช้เวลาอยู่ห้องถึงแม้จะมีเวลาอยู่กับซาร์รี่มากพอสมควรแต่ก็ไม่ได้ทำให้เกิดความเข้าใจ หรือการปรับตัวภายในห้อง เพราะต่างคนก็ต่างทำกิจกรรมของตัวเอง ไม่ได้มีการสร้างกิจกรรมร่วมกันแต่อย่างใด

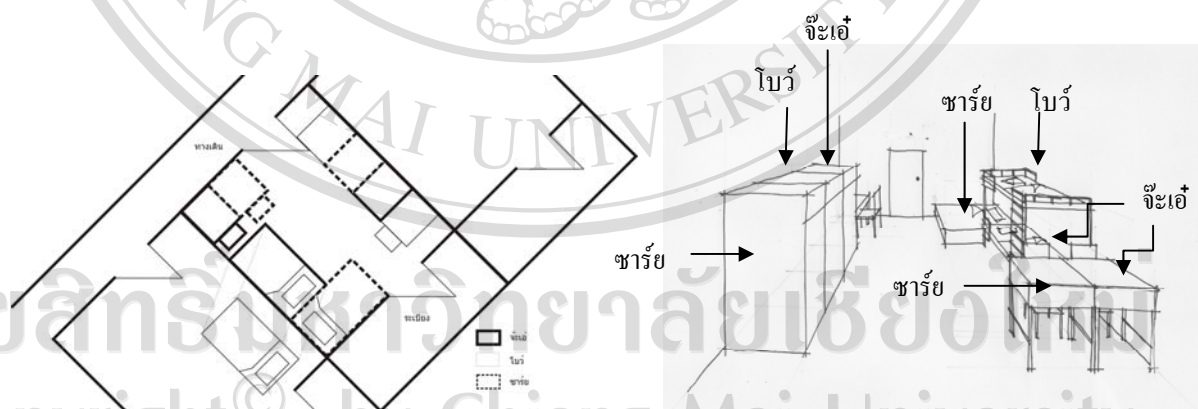
สิ่งที่เกิดขึ้นภายในห้องทำให้ผู้วิจัยกลับมาตั้งคำถามต่อสิ่งที่เกิดขึ้นว่า จะเป็นไปได้หรือไม่ว่า จากสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันนั้นทำให้เกิดมุมมองในการใช้ชีวิต และการให้ความหมายกับพื้นที่ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้มีลักษณะในการแสดงออกที่ต่างกัน ต้องใช้เวลามากที่จะต้องปรับตัวเข้าหากัน ทำ

ให้ทั้งสามคนนี้เลือกที่จะใช้ชีวิตในแบบที่ตัวเองต้องการ โดยการเลือกคบเพื่อนที่เรียนด้วยกัน หรืออยู่ห้องเดียวกันเป็นหลัก

- **การพักอาศัยและการใช้พื้นที่เพื่อทำกิจกรรมภายในห้องพัก**

ภายในหอพักหญิงอาคาร 2 ห้อง 348 เครื่องเรือนภายในห้องนี้ได้แก่ เตียงเดี่ยวสำหรับ 3 คน ตู้เสื้อผ้า 3 หลัง และ โต๊ะเขียนหนังสือ 3 ตัว สำหรับเครื่องเรือนภายในห้องนี้ แต่ละคนจะมีการครอบครองดังที่กล่าวไว้ข้างต้นอย่างละ 1 ชิ้น

เนื่องจากทั้งสามนั้นเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และเพิ่งเข้ามาพักอาศัย ลักษณะการเลือกเครื่องเรือนภายในห้องพักคนที่เข้ามาอยู่ในห้องก่อนจะเป็นผู้เลือกเครื่องเรือนก่อน จี๊เอ๋และซารีย์ เข้ามาพร้อมๆกันเลยได้เลือกเครื่องเรือนที่อยู่ใกล้กัน จี๊เอ๋เลือกเตียงชั้นล่าง เนื่องจากว่าซารีย์ขอเตียงเดี่ยว เพราะว่าซารีย์เป็นคนตัวโต อยู่เตียงสองชั้นก็จะรู้สึกอึดอัด ส่วนจี๊เอ๋นั้น เลือกเตียงล่างเพราะเข้าออกได้สะดวก รวมถึงโต๊ะที่อยู่ด้านในใกล้กับเตียงด้วย เพื่อนการหยิบของโดยไม่ต้องเดินออกจากเตียง ส่วนโบว์เข้ามาทีหลังจึงไม่ได้เลือกเครื่องเรือน แต่การโบว์นั้นไม่ได้เป็นผู้เลือกเครื่องเรือนแต่ก็ไม่ได้ส่งผลต่อการใช้งานของโบว์ หรือทำให้โบว์เกิดการอึดอัด หรือขัดข้องใจแต่อย่างไร

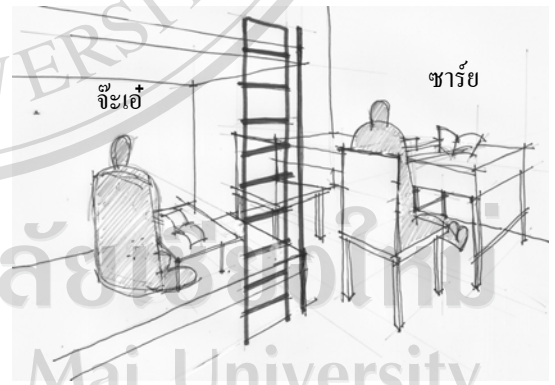
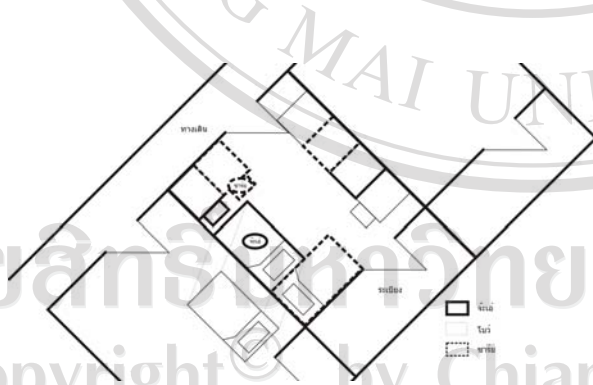


ภาพที่ 4.2.2.9 แสดงการเลือกเครื่องประชากรศึกษาภายในห้องพักของจี๊เอ๋ และภาพวาดจากทางเข้าห้อง แสดงตำแหน่งของเครื่องเรือนภายในห้องพัก

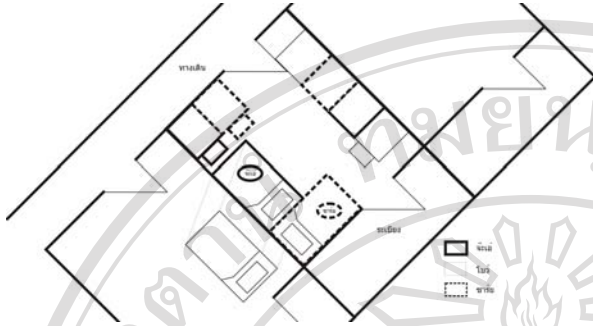
- กิจกรรมการใช้พื้นที่ภายในห้องพัก

กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในห้องของจ๊ะเอ๋ส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมที่เป็นส่วนตัว ดังต่อไปนี้ ช่วงเวลา 18:00 น. เป็นเวลาที่จ๊ะเอ๋และทรายจะกลับเข้ามาห้องกันแล้ว แต่ว่าต่างคนก็จะต่างทำกิจกรรมของตัวเอง โดยซารีย์ก็จะเล่นอินเทอร์เน็ตหรือทำการบ้าน ส่วนจ๊ะเอ๋ก็จะทำการบ้านบนเตียง (ดูภาพที่ 4.2.2.10) ต่อมาในเวลา 19:00 น. ซารีย์ก็จะมาทำงานต่อบนที่นอน หรือบางครั้งก็จะอ่านหนังสือ ส่วนจ๊ะเอ๋นั้นก็ยังคงทำกิจกรรมอยู่บนเตียง จากนั้นทั้งคู่ก็จะไปธุระส่วนตัว และก็ต่างคนต่างกลับเข้ามาที่ห้อง จ๊ะเอ๋นั้นก็จะเริ่มตอน (ดูภาพที่ 4.2.2.11) ในช่วง 20:30 น. แต่ซารีย์ก็ทำกิจกรรมของตัวเองอยู่ต่อไป ช่วงเวลาใกล้ที่หอยจะปิด (ดูภาพที่ 4.2.2.12) โบว์ก็จะกลับเข้ามาที่หอพัก ส่วนใหญ่โบว์จะใช้ชีวิตอยู่ข้างนอกกับเพื่อนๆ ในที่มาจากจังหวัดเดียวกัน และเมื่อโบว์กลับมา ขณะเดียวกันจ๊ะเอ๋กับซารีย์ก็จะเข้านอนกันแล้ว (ดูภาพที่ 4.2.2.13)

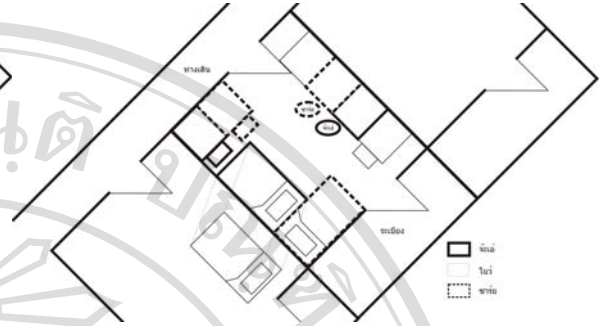
จะเห็นว่าจ๊ะเอ๋มักจะทำกิจกรรมที่เป็นส่วนตัว เช่น ทำการบ้าน หรือ อ่านหนังสืออยู่บนเตียงนอน อาจจะเป็นเพราะโต๊ะ ที่เข้าออกไม่สะดวกเนื่องจากทางแคบ หรืออาจจะเป็นเพราะว่าจะต้องเดินผ่านซารีย์ที่มีโต๊ะอยู่ทางด้านนอก การที่คนภายในห้องไม่สนิทกันจึงไม่ก่อให้เกิดกิจกรรมที่เป็นลักษณะของการใช้พื้นที่ร่วมกัน หรือกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนภายในห้องพักเดียวกัน และยังส่งผลไปถึงการใช้พื้นที่ภายในห้อง



ภาพที่ 4.2.2.10 แสดงกิจกรรมในช่วงเวลา 18:00-19:00 น. ในขณะที่ซารีย์ก็จะเล่นอินเทอร์เน็ตหรือทำการบ้านอยู่ที่โต๊ะเขียนหนังสือ จ๊ะเอ๋ก็จะทำการบ้านบนเตียง



ภาพที่ 4.2.2.11 แสดงกิจกรรมในช่วงเวลา 19:00-20:00 น.



ภาพที่ 4.2.2.12 แสดงกิจกรรมในช่วงเวลา 20:00-21:00 น.



ภาพที่ 4.2.2.13 แสดงกิจกรรมในช่วงเวลา 21:00-22:00 น.



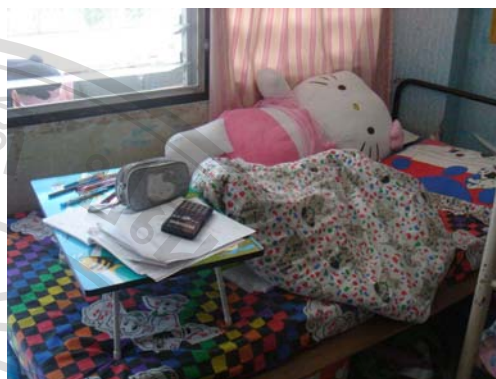
ภาพที่ 4.2.2.14 แสดงพื้นที่ทั่วไปภายในห้อง



ภาพที่ 4.2.2.15 แสดงบริเวณเตียงนอนของแต่ละคน จะทำการบ้านและอ่านหนังสือบนที่นอน



ภาพที่ 4.2.2.16 ภาพแสดงโต๊ะเขียนหนังสือของซารีย์



ภาพที่ 4.2.2.17 แสดงลักษณะการใช้งานของเตียงนอนของซารีย์

ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่านักศึกษาที่อาศัยภายในหอพัก มักจะใช้พื้นที่บนเตียงสำหรับการอ่านหนังสือ หรือทำการบ้าน และภายในห้องของจ๊ะเอ๋ก็เช่นกัน แต่สำหรับห้องของจ๊ะเอ๋แล้วนั้น อาจจะมีประเด็นของการใช้งานที่ไม่ค่อยสะดวกสำหรับจ๊ะเอ๋ (ดูภาพที่ 4.2.2.17) จากภาพจะเห็นได้ว่าระยะระหว่างโต๊ะเขียนหนังสือของซารีย์ และเตียงนอนนั้น มีระยะที่แคบมาก ถ้าซารีย์นั้นนั่งทำงานที่โต๊ะเขียนหนังสือ การเข้าออกที่บริเวณ โต๊ะเขียนหนังสือของจ๊ะเอ๋นั้น จะต้องผ่านซารีย์ การจะเข้าออกจึงเป็นเรื่องยุ่งยากสำหรับจ๊ะเอ๋ จะเป็นไปได้หรือไม่ว่า การขยับโต๊ะเขียนหนังสือให้ห่างออกจากกันนั้น เป็นวิธีการแก้ปัญหาให้การเข้าออกโต๊ะของจ๊ะเอ๋สะดวกขึ้น เพราะพื้นที่ในห้องนั้นมีอย่างจำกัด ทำให้ทั้งจ๊ะเอ๋และซารีย์นั้นเลือกที่จะนั่งทำงานที่เตียงนอนของตัวเอง เพื่อ “หลีกเลี่ยง” ปัญหาของการเข้าออกสำหรับจ๊ะเอ๋ก็ได้

กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในห้องของจ๊ะเอ๋จะเห็นได้ว่า ในช่วงเวลาที่จ๊ะเอ๋และชาร์ยอยู่ห้องนั้น ทั้งสองคนต่างทำกิจกรรมที่เป็นส่วนตัว ไม่มีกิจกรรมใดที่ก่อให้เกิดการก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กันภายในห้องเลย ในวันที่ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูล²⁰ ทั้งจ๊ะเอ๋และชาร์ยนั้นก็ยังคงทำกิจกรรมที่เป็นส่วนตัวสำหรับตัวผู้วิจัยแล้ว เมื่อผู้วิจัยคุยกับจ๊ะเอ๋ ชาร์ยก็จะไปทำกิจกรรมของตัวเอง และเช่นกันที่ผู้วิจัยคุยกับชาร์ย จ๊ะเอ๋ก็จะไปทำกิจกรรมส่วนตัว และในขณะที่โบว์นั้นจะเข้าหอในช่วงเวลาใกล้หอบปิด จึงทำให้ทั้งสามคนนั้นไม่ได้มีกิจกรรมร่วมกัน และจากความไม่สนิทกันภายในห้องพักนั้น จึงไม่ก่อให้เกิดกิจกรรมใดๆ ที่เป็นส่วนเริ่ม และต่างก็ไม่มีผู้ใดที่จะเป็นคนเริ่มที่จะหาสิ่งต่างๆมาทำร่วมกัน ซึ่งแตกต่างออกไปจากห้องของนุ่น ในส่วนของการปรับตัว “การถ้อยทีถ้อยอาศัย” และการสร้างกิจกรรมภายในห้องพัก

การให้ความหมายพื้นที่ส่วนตัวในหอพัก

มุมมองความเป็นส่วนตัวในพื้นที่หอพักนั้น จ๊ะเอ๋คำนึงถึงความเป็นส่วนตัวในเรื่องของกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในห้องพักมากกว่า²¹ เพราะพื้นที่ภายในห้องนั้นเป็นพื้นที่ที่ถูกมองเห็นจากคนที่ไม่ใช่คนในครอบครัว เพราะต้องอาศัยอยู่กับคนอื่น จะทำอะไรก็ค่อนข้างลำบาก อาจจะเพราะว่าเกรงใจเพื่อนร่วมห้อง รวมไปถึงการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมห้องด้วย จ๊ะเอ๋บอกว่าเป็นการยากมากที่จะเข้ากับเพื่อนใหม่ๆ จ๊ะเอ๋ไม่รู้ว่าจะต้องทำอย่างไร การเริ่มต้นเข้าไปพูดคุยอะไรดี การสนทนากับเพื่อนร่วมห้องนั้นก็จะเป็นแค่การกล่าวทักทายกับเพื่อนๆ เท่านั้น²²

โดยสรุป การปรับเปลี่ยนสถานะภาพจากบ้านมาสู่หอพักสำหรับจ๊ะเอ๋แล้ว ต้องอาศัยการปรับตัวค่อนข้างยาก เมื่ออยู่บ้านจ๊ะเอ๋จะมีพี่ชายคอยดูแล แต่มาอยู่หอพักแล้วนั้น จ๊ะเอ๋ก็ต้องดูแลตัวเอง และจากการเปลี่ยนสถานะภาพที่จากการเป็นนักเรียนมาสู่การเป็นนักศึกษานั้น จ๊ะเอ๋กล่าวว่า “ต้องรับผิดชอบตัวเองเป็นอย่างมาก เพราะต้องปรับตัวในเรื่องของเวลา ในการแบ่งเวลาเรียน และการทำกิจกรรม รวมถึงการต้องอยู่อาศัยในหอพักกับคนแปลกหน้า”

การปรับตัวของจ๊ะเอ๋ที่มีต่อการอาศัยอยู่ร่วมกับชาร์ยและโบว์ภายในหอพักแล้วนั้น ผู้วิจัยไม่เห็นถึงสิ่งที่จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่จะก่อให้เกิดการอยู่ร่วมกัน หรือ “การถ้อยทีถ้อยอาศัย” อาจจะเป็นไปได้ว่าจ๊ะเอ๋นั้น มุ่งเน้น ไปถึงการดำรงชีวิตที่แตกต่างออกไปจากสิ่งที่คุ้นเคยในพื้นที่บ้านมาก

²⁰ จากการเก็บข้อมูลในห้องพักวันที่ 27-28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

²¹ จากการตีความของผู้วิจัย

²² จากการสัมภาษณ์จ๊ะเอ๋ที่บ้าน

จนเกินไป และเมื่อจะเอ้อยู่ที่บ้านจะเอ้จะเป็นผู้ถูกดูแลจากคนรอบข้าง ซึ่งแตกต่างไปจากหอพักที่จะต้องดูแลตัวเอง



ภาพที่ 4.2.2.19 แสดงลักษณะการวางโต๊ะระหว่างจ๊ะเอ้และชาร์ย



ภาพที่ 4.2.2.20 แสดงระยะห่างระหว่างโต๊ะทั้งสองตัว เพื่อแสดงให้เห็นการแบ่งแยกระหว่างพื้นที่

ในส่วนของการกำหนดพื้นที่ส่วนแล้ว จ๊ะเอ้ก็ไม่ได้สร้างพื้นที่ส่วนตัวอื่นเพิ่มเติมไปจากสิ่งของและเครื่องเรือนต่างๆ ที่จ๊ะเอ้ครอบครอง นอกจากการแสดงขอบเขตถึงสิ่งที่จ๊ะเอ้ครอบครอง เช่น หนังสือ กล้องดินสอ ชั้นวางของ ภายในห้องจะเห็นได้ว่า จ๊ะเอ้จะทำงานอยู่บนเตียงนอน และมีการแบ่งแยกขอบเขตของเครื่องเรือนเช่น โต๊ะเขียนหนังสือในการวางโต๊ะ แยกออกจากของชาร์ยอย่างชัดเจน อาจจะเป็นการแสดงให้เห็นถึงการแบ่งแยกชัดเจนของขอบเขตของพื้นที่ นำมาสู่การแสดงออกถึงการกีดกันโดยใช้สิ่งของเป็นตัวแสดงออกระหว่างจ๊ะเอ้และชาร์ยออกจาก สิ่งนี้อาจจะเป็นการแสดงถึงความไม่สนิทสนมระหว่างคนภายในห้อง

สำหรับห้องของจ๊ะเอ้จะแตกต่างออกไปจากห้องของนุ่น ซึ่งมี “การปรับตัว” และการอยู่แบบ “ถ้อยทีถ้อยอาศัย” ของคนภายในห้อง ในขณะที่ห้องของจ๊ะเอ้นั้น จะเป็นในลักษณะของความต้องการในการใช้พื้นที่ของแต่ละคน และคนภายในห้องนั้นไม่ได้มีการปรับตัวเพื่อที่จะอาศัยอยู่ร่วมกัน แต่อย่างไรก็ตามการอยู่ร่วมกันในรูปแบบห้องจ๊ะเอ้นั้น ไม่ได้ส่งผลให้เกิดเป็นปัญหาสำหรับประชากรที่อาศัยอยู่ร่วมกันภายในห้อง

ในความคิดเห็นของผู้วิจัยแล้วนั้น ห้องของจ๊ะเอ๋ก็เป็นตัวอย่างของการอาศัยในพื้นที่หอพักในลักษณะของการแบ่งแยกพื้นที่ หรือของเขต แต่สิ่งเหล่านี้ไม่ได้เกิดจากเงื่อนงำ หรือกฎเกณฑ์ของคนภายในห้อง แต่อาจจะเป็นการปรับตัวในการอยู่ร่วมกัน ในลักษณะที่เรียกว่า “ต่างคนต่างอยู่”

ตารางที่ 4.2.2.2 แสดงข้อมูลโดยสรุปของจ๊ะเอ๋ในภาพรวม

จ๊ะเอ๋	พื้นที่บ้าน	พื้นที่หอพักหญิง
ภาพตัวแทน	เป็นผู้หญิงสมัยใหม่ และมีความมั่นใจในตัวเอง และในวัยเด็กจ๊ะเอ๋จะเล่นอยู่ในกลุ่มของเด็กผู้ชาย	จ๊ะเอ๋ยังคงเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ที่มีความมั่นใจ
การประกอบสร้าง	จ๊ะเอ๋มีสถานะเป็นลูกสาวคนเล็ก ที่มีพี่ชายคอยดูแลเอาใจใส่ และจะสนิทสนมกับพี่ชายเป็นอย่างมาก บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของจ๊ะเอ๋ภายในบ้านคือ รับผิดชอบงานบ้าน	จ๊ะเอ๋มีสถานะเป็นเพื่อนร่วมห้องกับเพื่อนคนอื่นๆ เนื่องจากเพิ่งเข้ามาปีหนึ่งเหมือนกัน ความสัมพันธ์ภายในห้องเป็นลักษณะ “ต่างคนต่างอยู่”
การให้ความหมายต่อพื้นที่ส่วนตัว	พื้นที่ส่วนตัวสำหรับจ๊ะเอ๋ไม่ได้มีความหมายพิเศษนอกจากลักษณะของการเข้าไปใช้งานในพื้นที่ของความเป็นส่วนตัว ซึ่งเป็นพื้นที่สำหรับจ๊ะเอ๋คนเดียว	จ๊ะเอ๋คำนึงถึงลักษณะของการใช้พื้นที่จากการถูกเห็นจากคนอื่นที่ไม่ใช่คนในครอบครัว
การให้ความหมายต่อพื้นที่สาธารณะ	พื้นที่ภายในบ้านนั้นมีคนอื่นเข้าไปใช้ร่วมด้วยแล้ว ถือได้ว่าพื้นที่นั้นเป็นพื้นที่สาธารณะในระดับของบ้าน	จ๊ะเอ๋ให้ความหมายถึงห้องพักเป็นพื้นที่สาธารณะจากการอยู่ร่วมกับคนที่ไม่รู้จักกันมาก่อน และการใช้พื้นที่ภายในห้องพัก

4.2.3 เบลล์ กับบทบาทของเด็กผู้หญิงผู้แบกรับภาระ

ภาพแรกที่คุณวิจัยเห็นเบลล์

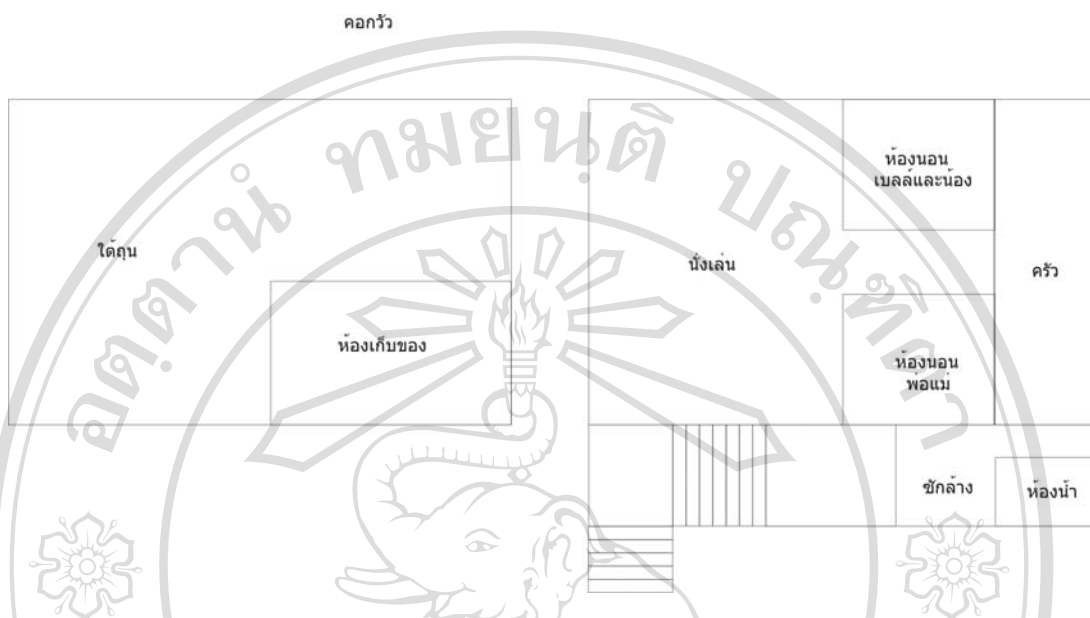
วันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 เป็นวันที่ผู้วิจัยได้นัดสัมภาษณ์เบลล์เป็นครั้งแรก สำหรับเบลล์ในมุมมองของผู้วิจัยเบลล์เป็นผู้หญิงที่ดูเป็นผู้หญิงที่มีระดับกระเฉงและมีความคล่องตัว จากสิ่งที่ผู้วิจัยเห็นผ่านการแต่งกายและลักษณะภายนอกที่ผู้วิจัยเห็นในครั้งแรกนั้น เบลล์แต่งกายด้วยเสื้อยืดสีชมพู กางเกงห้าส่วน และสวมรองเท้าแตะ เบลล์ไว้ผมยาวประบ่า ทำผมลีบรอนซ์ทอง ซึ่งทำให้เบลล์ดูมีความเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ที่มีความกระฉับกระเฉง แต่ในทิศทางตรงกันข้ามลักษณะคำพูดของเบลล์ซึ่งมักจะพูดกวน สับสน อาจจะเกิดจากความประหม่าที่มีต่อคนแปลกหน้า ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นแล้วภาพลักษณ์ภายนอกที่ผู้วิจัยเห็นอาจจะจะเป็นสิ่งที่ใช้ปกปิดต่อความเงินอายที่เบลล์มีอยู่ก็เป็นได้

จากภาพภายนอกและสิ่งที่เบลล์แสดงออกทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงไม่กลมกลืนระหว่าง ภาพลักษณ์ของความเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ที่ดูมั่นใจแต่กลับแอบแฝงด้วยความเงินอายและความประหม่าภายใน

เบลล์กับพื้นที่ภายในบ้าน

ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลที่บ้านเบลล์ที่จังหวัดลำปางในวันที่ 16-17 มีนาคม พ.ศ. 2551 ครอบครัวของเบลล์ทำการเกษตร บริเวณโดยรอบของบ้านเบลล์นั้นจึงเต็มไปด้วยแปลงพืชทอง มีพื้นที่สำหรับเลี้ยงวัว และได้ดูบ้านจะเป็นที่เก็บของใช้การเกษตร และยังมีเก็บพืชผลทางการเกษตรด้วย เช่น กระเทียม เป็นต้น ครอบครัวของเบลล์เป็นครอบครัวเดี่ยว มีสมาชิก 4 คนด้วยกันคือ พ่อ แม่ เบลล์ และน้องสาว เบลล์มีสถานะเป็นพี่สาวคนโต และมีพ่อเป็นหัวหน้าครอบครัว

บ้านเบลล์มีพื้นที่สำหรับการเกษตรและพื้นที่สำหรับการเลี้ยงสัตว์แล้ว ในส่วนของพื้นที่ใต้ดูบ้านถูกแบ่งไว้เพื่อเก็บอุปกรณ์ ชั้นบนนั้นจะเป็นส่วนพักอาศัยของคนในบ้าน บ้านของเบลล์นั้นมีสองห้องนอนด้วยกัน คือห้องนอนของพ่อกับแม่ อีกห้องจะเป็นห้องที่เบลล์อยู่กับน้องสาว นอกจากนี้แล้วยังมีส่วนพักผ่อน และในส่วนซักล้าง ทำครัวนั้น เป็นพื้นที่ที่ถูกต่อเติมออกจากบ้านเดิมซึ่งเป็นบ้านไม้



ภาพที่ 4.3.1.1 ภาพผังแสดงพื้นที่ใช้สอยใต้ถุนบ้าน

ภาพที่ 4.3.1.2 ภาพผังแสดงพื้นที่ใช้สอยชั้นสอง



ภาพที่ 4.3.1.3 ภาพแสดงพื้นที่ใช้สอยในส่วนใต้ถุนบ้าน



ภาพที่ 4.3.1.4 ภาพแสดงพื้นที่ทำสวนผักของครอบครัว



ภาพที่ 4.3.1.5 ภาพแสดงพื้นที่ทำสวนผักของครอบครัว



ภาพที่ 4.3.1.6 ภาพแสดงพื้นที่ใช้สอยในสวนใต้ถุนบ้าน



ภาพที่ 4.3.1.7 ภาพแสดงพื้นที่การเลี้ยงสัตว์



ภาพที่ 4.3.1.8 ภาพแสดงพื้นที่ครัว

ครอบครัวของเบลล์ในมุมมองของผู้วิจัย ในขณะที่ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลที่บ้านของเบลล์นั้น ผู้วิจัยได้เห็นเบลล์ในลักษณะที่แตกต่างออกไปจากทุกครั้ง คือ เบลล์มีความเป็นหญิงในภาพลักษณ์ของแม่บ้านแม่เรือน ความห่วงใย และการดูแลน้องสาวของเบลล์ จากการแสดงออกของเบลล์ที่มีต่อน้องสาว เช่น เมื่อเบลล์เจอน้องเบลล์จะเข้าไปกอดน้อง และถามน้องว่า สบายดีมั๊ย ไม่ได้เจอกันตั้งนาน พร้อมทั้งจับหมุนตัวน้องไปมา ราวกับว่าเบลล์มองถึงความเปลี่ยนแปลงของน้องสาว

ผู้วิจัยไปถึงบ้านเบลล์ก็เป็นช่วงที่พ่อและแม่นั้นกลับมาจากการทำสวน เบลล์แนะนำให้ผู้วิจัยได้รู้จักกับพ่อและแม่ จากนั้นพ่อแม่ก็ขอแยกตัวไปอาบน้ำส่วนเบลล์และน้องก็ช่วยกันทำอาหารเย็น ซึ่งดูเหมือนว่าเมื่อเบลล์กลับมาบ้านแล้ว หน้าที่ทำครัวจะเป็นหน้าที่ของเบลล์ ในขณะที่เบลล์และน้องช่วยกันทำอาหารนั้น พ่อและแม่ก็จะมานอนพักผ่อน โทรทัศน์ โดยปล่อยให้หน้าที่ทำอาหารเป็นหน้าที่หลักของเบลล์

- ความสัมพันธ์ของตัวประชากรศึกษากับสังคมในบ้าน

ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เบลล์จะสนิทสนมกับน้องสาวมาก เนื่องจากเบลล์มีหน้าที่ดูแลน้องสาวมาตั้งแต่เด็ก จึงทำให้เบลล์ได้เรียนรู้ที่จะรับผิดชอบตัวเองและดูแลน้องสาวมาตั้งแต่ยังเล็ก คอยทำอาหารให้น้อง อาบน้ำเปลี่ยนเสื้อผ้า รวมไปถึงจะต้องคอยซักผ้าให้ด้วย โดยมีพ่อและแม่ช่วยสอนให้ รวมไปถึงงานบ้านที่เบลล์มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบด้วย เช่น งานทำความสะอาดบ้าน ทำกับข้าว ล้างจาน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้แม่เป็นผู้ปลูกฝังให้เบลล์²³

ในความสัมพันธ์ที่เบลล์และน้องมีต่อกันนั้น ทำให้ทั้งสองคนจะเป็นที่ปรึกษาระหว่างกันและกันด้วย ในเวลาที่มีปัญหาสองพี่น้องก็จะนั่งคุยกันและช่วยเหลือกันก่อน แต่ถ้าปัญหานั้นยากเกินกว่าที่จะแก้เองได้แล้ว ทั้งสองพี่น้องจึงจะเข้าไปปรึกษาพ่อแม่ เนื่องจากว่า “พ่อและแม่ค่อนข้างเข้มงวด” เบลล์กล่าว พ่อจะคอยสอนเบลล์ในเรื่องของการทำสวน แม้กระทั่งสอนถึงการเรียนรู้ที่ปรับตัวให้เข้ากับสังคมใหม่ที่เบลล์จะเข้าไปอยู่เช่น ในรั้วมหาวิทยาลัย ในทางกลับกันแม่เบลล์จะสอนเรื่องของงานบ้าน “ไม่ว่าจะไปอยู่ไหนก็ตาม ก็ต้องดูแลตัวเองให้เป็น เช่น การทำความสะอาด ทำอาหาร ซักผ้า ฯลฯ ยังไงซะมันก็เป็นงานของลูกผู้หญิง” เบลล์กล่าว แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเบลล์กลับบ้านนั้น เบลล์ยังได้ช่วยงานทางด้านการเกษตรเช่นกัน

บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของเบลล์เมื่ออยู่ที่บ้านนั้น สิ่งที่เบลล์รับผิดชอบ นอกเหนือจากการดูแลน้องแล้ว เบลล์ยังได้ช่วยงานทางด้านการเกษตรเช่นกัน นั่นก็คือ การทำสวน ปลูกผัก รดน้ำต้นไม้ด้วย จึงทำให้เบลล์ไม่ค่อยมีเวลาออกไปเล่นกับเพื่อนเหมือนเด็กคนอื่น เนื่องจากว่าเบลล์มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบมากกว่าเด็กคนอื่นในระแวกบ้านเดียวกัน หรือกับคนวัยเดียวกัน

- การใช้พื้นที่กิจกรรมภายในพื้นที่บ้าน

การใช้พื้นที่บ้านสำหรับเบลล์แล้ว ในส่วนของห้องพักนั้นเบลล์อยู่ร่วมกับน้องสาว เพราะว่าพื้นที่ภายในบ้านนั้นมีเพียงสองห้องนอน เบลล์จึงต้องอยู่ร่วมกันกับน้องสาว จากความสัมพันธ์ระหว่างเบลล์และน้องสาวนั้น เบลล์กล่าวว่า “ทำให้พื้นที่ส่วนตัวที่ถูกใช้ร่วมกัน ดูราวกับว่าเป็นพื้นที่สาธารณะ”²⁴ คำว่า พื้นที่สาธารณะ ในส่วนนี้หมายถึงเป็นพื้นที่ที่มีการใช้งานร่วมกับผู้อื่นมากกว่าหนึ่ง

²³ จากคำสัมภาษณ์เบลล์ในตอนที่ไปเก็บข้อมูลที่บ้าน

²⁴ จากคำสัมภาษณ์เบลล์ในพื้นที่บ้าน

คน แต่ในความรู้สึกของเบลล์แล้ว เบลล์คิดว่าพื้นที่ห้องนี้เป็นพื้นที่ที่มีความเป็นส่วนตัวอยู่ด้วย ซึ่งเบลล์สามารถเปลี่ยนเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายได้ในขณะที่น้องสาวยังอยู่ในห้องด้วย

การจัดการพื้นที่ภายในห้องนั้น จะมีพื้นที่สำหรับนอน มีพื้นที่สำหรับทำการบ้าน และพื้นที่สำหรับเปลี่ยนเสื้อผ้า จะเห็นได้ว่าภายในห้องของเบลล์นั้นจะมีเพียงกิจกรรมที่ต้องการความเป็นส่วนตัวเท่านั้น ในส่วนของสิ่งของภายในห้องนั้นเบลล์ก็จะใช้ร่วมกับน้องสาว เช่น เสื้อผ้า เนื่องจากว่ามีตัวใกล้เคียงกัน คริมทาผิว เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการแบ่งปันที่เบลล์มิให้ต่อน้องสาว



ภาพที่ 4.3.1.9 พื้นที่ในห้องส่วนตัว



ภาพที่ 4.3.1.10 ภาพแสดงพื้นที่ทำงานของเบลล์



ภาพที่ 4.3.1.11 พื้นที่ใช้สอยภายในห้องส่วนตัว



ภาพที่ 4.3.1.12 ภาพแสดงพื้นที่ทำงานของน้องสาว

- การให้ความหมายพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่สาธารณะในบ้าน

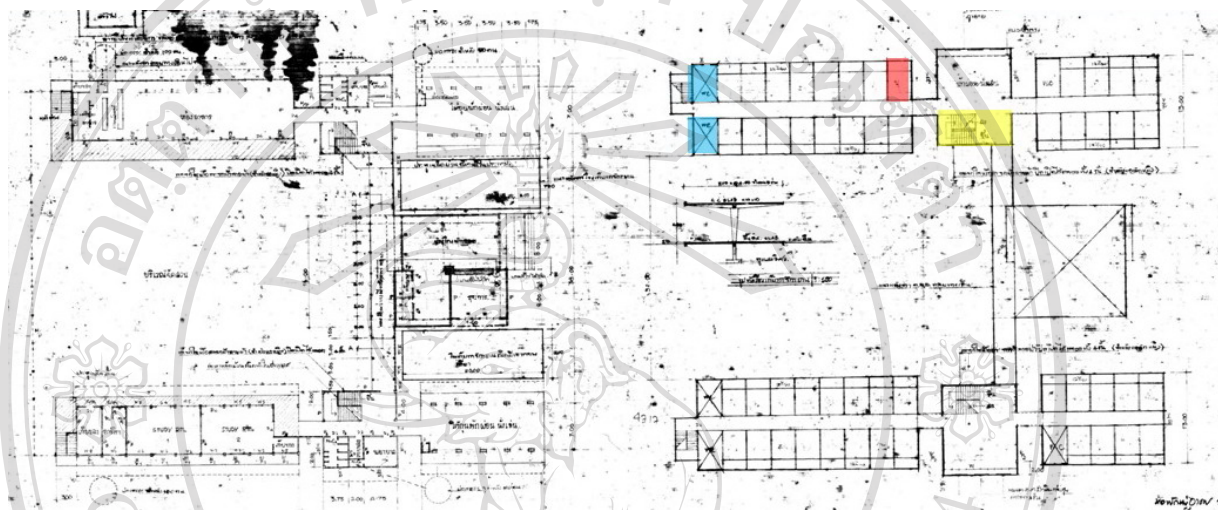
คำว่า “พื้นที่ส่วนตัว” สำหรับเบลล์แล้ว เบลล์จะนึกถึงถึงสิ่งที่เป็นเบลล์ทำเพียงคนลำพัง เช่น การได้ฟังเพลง หรือนั่งคิดเรื่องราวต่างๆ ซึ่งดูราวกับว่ากิจกรรมสองสิ่งนี้เป็นโลกส่วนตัวของเบลล์ ที่เบลล์ได้สร้างพื้นที่ในลักษณะที่เป็นนามธรรม โดยไม่มีขอบเขตภายในบ้าน ซึ่งแตกต่างออกไปจากการใช้พื้นที่ใช้สอยภายในห้องนอน ที่ถือได้ว่าเป็นพื้นที่ส่วนตัวโดยมีการกำหนดพื้นที่ใช้สอยภายในห้องนอน ซึ่งน่าจะถือได้ว่าเป็นพื้นที่สาธารณะในระดับบ้าน หรืออาจกล่าวได้ว่า เบลล์ได้แบ่งแยก “พื้นที่สาธารณะ” และ “พื้นที่ส่วนตัว” ภายในบ้านจากการครอบครองของเบลล์ ซึ่งห้องนอนนั้นถือเป็นห้องที่เบลล์ครอบครอง แต่เบลล์เองก็ยังไม่ให้ความหมายของห้องนอนไว้ว่าเป็นพื้นที่ส่วนตัว ถึงแม้จะเป็นการใช้งานร่วมกันระหว่างเบลล์และน้องสาว อาจจะกล่าวได้ว่า “พื้นที่ส่วนตัว” ของเบลล์นั้น เกิดจากการใช้พื้นที่อันเกิดจากความสัมพันธ์ที่สนิทสนมระหว่าง “พี่สาว” และ “น้องสาว หรือความคุ้นชินของทั้งสองคนพี่น้อง

จากพื้นที่บ้านที่ส่งผลมายังเบลล์นั้น จากการเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ ในเรื่องของการที่จะดูแลผู้อื่น (ในที่นี้น่าจะหมายถึงน้องสาว) และการทำงานต่างๆ เพื่อที่จะช่วยเหลือตัวเอง และดูแลน้องสาวนั่นเอง ทำให้เบลล์เป็นผู้หญิงที่เข้มแข็ง และช่วยเหลือตัวเองได้ แต่ในขณะเดียวกันถ้าจะให้เบลล์ตัดสินใจทำอะไรแล้ว เบลล์มักจะต้องย้อนกลับมาถามพ่อแม่ ว่าสิ่งที่เบลล์คิดนั้นหรือตัดสินใจนั้นดีหรือไม่ จึงทำให้เบลล์เป็นคนที่ไม่กล้าที่จะตัดสินใจอะไรด้วยตัวเอง ซึ่งเบลล์มักจะแสดงออกถึงความกล้าๆ กลัวๆ ออกมาอยู่บ่อยครั้ง ดังที่ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตไว้เบื้องต้น ในเรื่องของความประหม่า

จากความสัมพันธ์ของครอบครัวและการใช้พื้นที่ภายในบ้านส่งผลให้เบลล์นั้น เป็นคนที่ช่วยเหลือตัวเองได้ จากการถูกอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ แต่อย่างไรก็ตามในความเข้มงวดของพ่อแม่ที่ส่งผลทำให้เบลล์ขี้กังวล จนส่งผลให้เบลล์นั้นไม่กล้าคิดหรือตัดสินใจอะไรชัดเจน นำมาสู่การพูดจาที่ “สับสน” เนื่องจากความกลัวหรือความไม่ไว้วางใจ “คนแปลกหน้า” เบลล์กล่าวว่า “พ่อเคยเล่าและคอยเตือน ทำให้เบลล์คิดไปในแง่ลบ” เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับคนอื่นที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน เบลล์จะต้องระวังเกี่ยวกับสิ่งของที่เพื่อป้องกันการสูญหาย หรือจากการถูกขโมย รวมไปถึงการใช้ชีวิตร่วมกับคนอื่นนั้นเป็นสิ่งแปลกใหม่สำหรับเบลล์

เบลล์จากพื้นที่บ้านมาสู่พื้นที่หอพัก

บริบทหอพัก



ภาพที่ 4.3.1.13 ภาพแสดงผังพื้นที่ชั้นสองของหอพักหญิงอาคาร 5 ที่ประชากรศึกษาอาศัยอยู่ รวมถึงแสดงตำแหน่งห้องพัก ห้องน้ำและบันไดทางขึ้นลงที่อยู่ใกล้ห้องพักของประชากรศึกษา

ในส่วนต่อไปนี้จะเป็นการเก็บข้อมูลของเบลล์ในพื้นที่หอพัก เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมภายในหอพัก และการใช้พื้นที่ของเบลล์ ปัจจุบันเบลล์เป็นนักศึกษาหญิงชั้นปี 2 คณะศึกษาศาสตร์ ความคาดหวังของเบลล์ในการเข้ามาสู่มหาวิทยาลัย เบลล์เล่าว่า ตอนจะเข้าปีหนึ่งนั้น เบลล์ค่อนข้างจะตื่นเต้น เนื่องจากเบลล์ไม่เคยออกมาอยู่ข้างนอกเลย และค่อนข้างกลัวในที่เดียวกัน อาจจะเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงในการโยกย้ายที่อยู่จากพื้นที่บ้านมาสู่พื้นที่หอพัก ซึ่งจะต้องอยู่กับคนแปลกหน้าก็เป็นได้ สำหรับบทบาทของหอพัก ในช่วงปีหนึ่งเบลล์จะค่อนข้างอึดอัดในเรื่องของ เวลาเปิดและปิดของหอพัก เพราะว่าช่วงแรกนั้นจะมีกิจกรรมที่คณะเยอะ และมักจะมีกรไปทำกิจกรรมต่อ หลังจากการกิจกรรมรับน้อง ทำให้เบลล์อึดอัดกับเวลาเปิดและปิดของหอพัก จากความอึดอัดของเบลล์ น่าจะเกิดขึ้น เพราะเบลล์อาจจะไม่เคยจะถูกควบคุมทางด้านเวลา และเวลาก็เป็นปัจจัยทำให้เบลล์รู้สึกแตกต่างระหว่างการเปิดและปิดระหว่างหอพักชายและหอพักหญิง²⁵

²⁵ จากการสัมภาษณ์เบลล์วันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

ห้องพักของเบลล์อยู่ที่หอพักหญิงอาคาร 5 ห้อง 239 ลักษณะตำแหน่งห้องพักของเบลล์จะอยู่ในตำแหน่งบริเวณทางขึ้นลงบันได เนื่องจากเป็นห้องที่ถูกกำหนดไว้สำหรับกรรมการหอพักสำหรับเบลล์นั้น มีเพื่อนร่วมห้องด้วยกันสองคน คือหญิงและ โบว์ หญิงนี้เป็นรุ่นพี่ในขณะเดียวกันและเป็นพี่รหัส ส่วนโบว์ก็เป็นเพื่อนในขณะเดียวกัน อาจจะกล่าวได้ว่าทั้งสามคนรู้จักกันมาก่อน และมีสนิทกันในฐานะที่เป็นรุ่นพี่รุ่นน้องในคณะ ทั้งสามคนจึงได้ตัดสินใจที่จะมาอาศัยอยู่ในห้องเดียวกัน

ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงผู้ร่วมห้องของเบลล์ในมุมมองของผู้วิจัย โดยเริ่มต้นจากโบว์ ภาพแรกที่ผู้วิจัยเห็น โบว์ คือโบว์จะใส่กางเกงขาสั้นเสื้อพอดี้ตัว สีดำ บุคลิกของโบว์มีความกระฉับกระเฉง มีความคล่องตัวมาก และมีความเป็นอันเองอยู่ไม่น้อย เมื่อโบว์เห็นผู้วิจัย โบว์ก็วิ่งตรงเข้ามาหาผู้วิจัย และเข้ามาทักทายผู้วิจัย ซึ่งทำให้ผู้วิจัยค่อนข้างตกใจ เนื่องจากไม่ได้รู้จักกันมาก่อน แต่โบว์รู้ได้อย่างไรว่าคนไหนคือคนที่นัดไว้ อาจจะเป็นไปได้ว่าโบว์ได้นึกภาพของผู้วิจัยไว้ตั้งแต่ต้น สำหรับภาพลักษณะของนักศึกษาที่เรียนสถาปัตยกรรม และจากการทักทายกันในลักษณะนี้ทำให้เกิดความเป็นกันเองระหว่างโบว์และผู้วิจัย หรืออาจจะกล่าวได้ว่าโบว์นอกจะเป็นผู้หญิงในลักษณะดังกล่าวข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยมองว่าโบว์นั้นมีความเป็นมิตรด้วยเช่นกัน สำหรับหญิงในมุมมองของผู้วิจัยแล้ว ภาพแรกที่ผู้วิจัยเห็นหญิงผู้วิจัยมีความคิดว่า หญิงเป็นคนที่ขี้อาย เนื่องจากว่าในวันที่ได้นัดสัมภาษณ์กับหญิงนั้น หญิงก็จะนัดโบว์และเบลล์มาด้วย

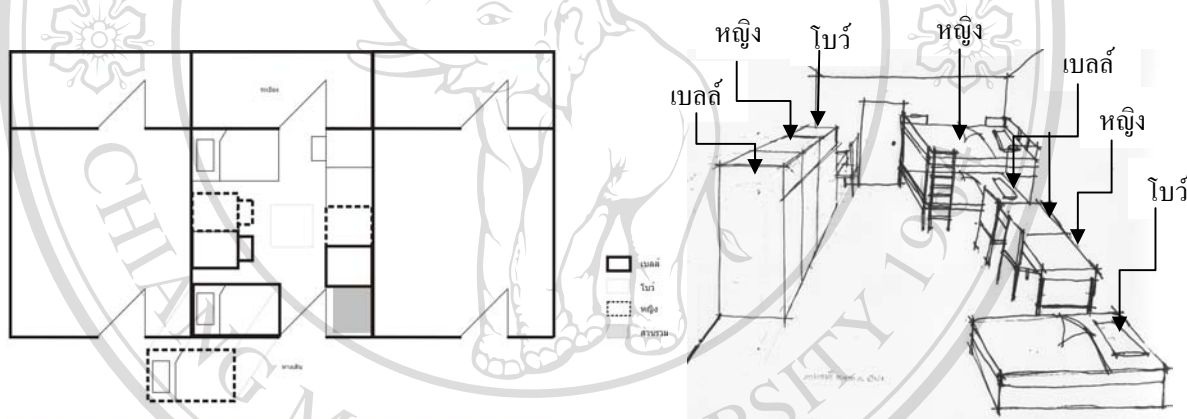
- ความสัมพันธ์ของตัวประชากรศึกษากับสังคมในหอพัก

จากที่ทั้งสามคนนั้นได้รู้จักกันมาก่อนในฐานะที่เป็นรุ่นพี่รุ่นน้องภายในคณะเดียวกัน จากความสัมพันธ์สนมของทั้งสามคนนั้นทำให้ตัดสินใจมาพักอยู่ห้องเดียว และความสัมพันธ์ของทั้งสามคนได้แสดงผ่านกิจกรรม จะเห็นได้ว่าทั้งสามคนนั้นจะมีช่วงเวลาที่จะทำกิจกรรมร่วมกันทั้งสามคน และมีทั้งกิจกรรมส่วนตัวของแต่ละบุคคล(ซึ่งจะกล่าวในส่วนต่อไป) แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้เบลล์ โบว์ และหญิงจะมีความสนิทสนมกัน แต่ก็แตกต่างออกไปจากห้องของรุ่นในส่วนของกิจกรรมภายในห้องพัก สำหรับห้องเบลล์นั้นไม่ได้สร้างกิจกรรมที่เป็นการออกกำลังเข้ามาเหมือนกับห้องของรุ่น แต่กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในห้องของเบลล์แล้วนั้น ก็แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของคนที่อยู่ห้องเดียวกัน

- การพักอาศัยและการใช้พื้นที่เพื่อการทำกิจกรรมในหอพัก

ภายในหอพักหญิงอาคาร 5 ห้อง 239 เครื่องเรือนภายในห้องนี้ได้แก่ เตียงเดี่ยวสำหรับ 3 คน ตู้เสื้อผ้า 3 หลัง และโต๊ะเขียนหนังสือ 3 ตัว สำหรับเครื่องเรือนภายในห้องนี้ แต่ละคนจะมีการครอบครองดังที่กล่าวไว้ข้างต้นอย่างละ 1 ชิ้น

จากที่ทั้งสามคนนั้นได้รู้จักกันมาก่อนในฐานะที่เป็นรุ่นพี่รุ่นน้องกันที่คณะ และยังคงต้องการจะอยู่หอพักต่ออยู่แล้ว ทำให้ทั้งสามคนตัดสินใจย้ายมาอยู่ห้องเดียว นำมาสู่การเลือกเครื่องเรือนเป็นสิ่งที่ยากต่อการเลือกเครื่องเรือน ทั้งสามคนต่างก็ให้ความคิดเห็นไว้ว่า “ต่างคนก็ต่างเอาสิ่งของของตัวเองไปวาง โดยไม่ได้คำนึงในเรื่องของการเลือกใช้งานของ เตียงนอน โต๊ะเขียนหนังสือ หรือตู้เสื้อผ้า จะต้องสัมพันธ์กัน”²⁶



ภาพที่ 4.3.1.14 แสดงการเลือกเครื่องของประชากรศึกษาภายในห้องพัก และภาพวาดจากทางเข้าห้อง แสดงตำแหน่งของเครื่องเรือนภาพวาดจากประตูหลังห้อง

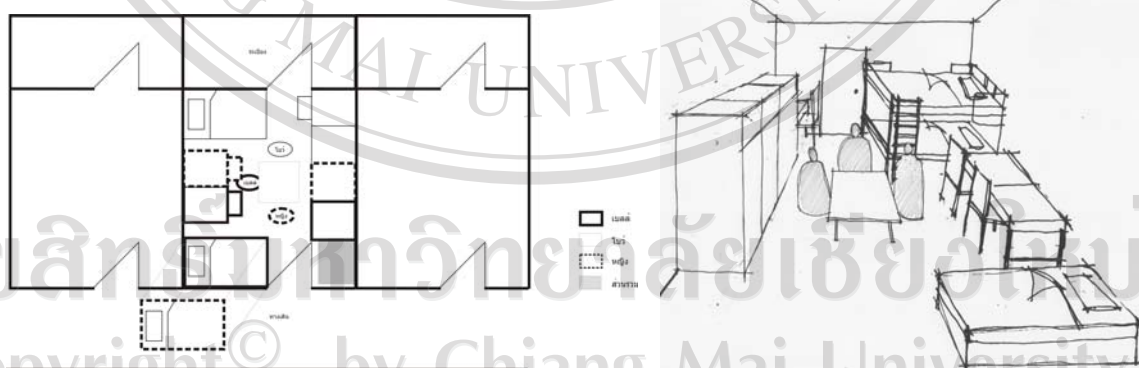
- กิจกรรมการใช้พื้นที่ภายในห้องพัก

ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น สำหรับห้องของเบดส์นั้น จะมีทั้งกิจกรรมที่เป็นกิจกรรมร่วม และกิจกรรมที่เป็นส่วนตัว เกิดขึ้นภายในห้องพัก ซึ่งดูราวกันว่าทั้งสามคนได้แบ่งช่วงเวลาเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันไว้แล้วจึงแยกย้ายกันไปทำกิจกรรมส่วนตัวดังที่จะกล่าวต่อไป

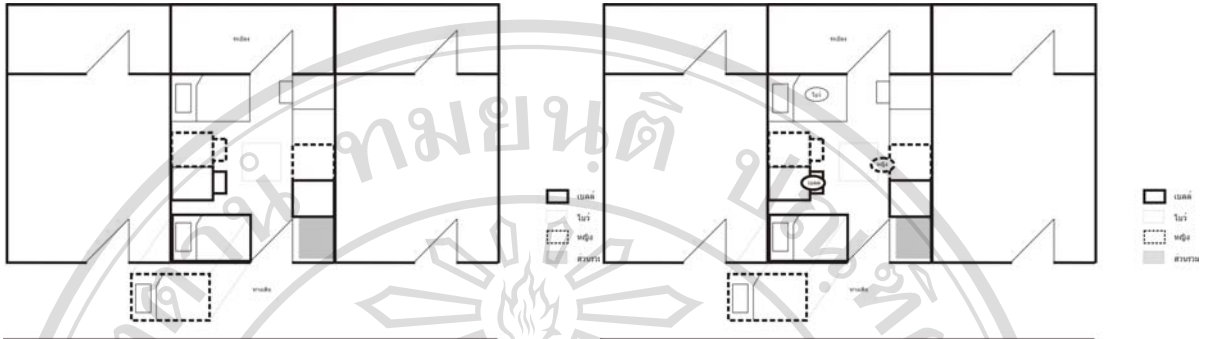
ในช่วงเวลา 18:00 – 19:00 น. เบดส์ โบริวและหญิงก็จะกลับถึงห้องพักกันแล้ว แต่บางวันเบดส์ก็จะกลับมาช้าเนื่องจากสอนพิเศษ แต่เมื่อทั้งสามคนกลับมาพร้อมกันแล้ว ก็จะมานั่งเล่นที่กลางห้องที่ทั้ง

²⁶ จากสรุปประเด็นคำสัมภาษณ์ของเบดส์ โบริว และหญิง ที่หอพัก ในวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

สามคนได้จัดแบ่งพื้นที่ไว้สำหรับนั่งเล่นร่วมกัน ราวกับว่าเป็นพื้นที่นั่งเล่นภายในห้องพัก ด้วยการนำโต๊ะญี่ปุ่นกางไว้เพื่อวางขนม ก่อนที่แต่ละคนจะเข้ามาภายในห้องนั้น แต่ละคนก็จะซื้อขนม อาหารว่าติดมือเข้ามาและมาแบ่งกันกิน พร้อมกับนั่งคุยกันในเรื่องราวต่างๆที่ตัวเองไปเจอกลับมา(ดูภาพที่ 4.3.1.15) ต่อมาในช่วง19:00 – 20:00 น. ทั้งสามคนจะออกไปข้างนอกเพื่อทานอาหารเย็น บางครั้งก็เลยไปเดินเล่นกันที่ตลาดขายของที่อยู่ข้างหน้ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งจะไปโดยรถมอเตอร์ไซด์ของโบว์ หรือบางครั้งก็ไปกับรถไฟฟ้าที่ทางมหาวิทยาลัยจัดเตรียมไว้บริการ ในการเดินแต่ละครั้งส่วนใหญ่ก็ไม่ได้ซื้ออะไร เพียงแต่ออกไปเดินเล่นดูของ (ดูภาพที่ 4.3.1.16) ในช่วงเวลา 20:00 -21:00 น. ทั้งสามคนก็ต่างพากันกลับเข้าห้องพักแล้ว ต่างคนก็จะทำสิ่งต่างๆ หญิงก็จะไปอาบน้ำ ส่วนเบลล์ก็จะเปิดคอมพิวเตอร์ ฟังเพลงและเล่นอินเทอร์เน็ต(กิจกรรมมีลักษณะเช่นกับกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่บ้าน) ในขณะที่เดียวกัน โบว์ก็มักจะล้มตัวลงนอนเพื่อพักให้หายเหนื่อยก่อนไปอาบน้ำ (ดูภาพที่ 4.3.1.17) เวลา 21:00 -22:00 น. หลังจากที่โบว์นอนพักให้หายเหนื่อยแล้วโบว์ก็จะไปอาบน้ำ แล้วกลับมาทำงานต่อ ส่วนเบลล์ก็ยังฟังเพลงและเล่นอินเทอร์เน็ต จะไปทำธุระส่วนตัวก็หลัง 23:00 น.ไปแล้ว เพราะมีคนใช้ห้องน้ำในช่วงเวลานั้นน้อย ในขณะที่เดียวกันที่หญิงอาบน้ำหรือทำธุระส่วนตัวเสร็จแล้วหญิงก็จะขึ้นไปนอน หญิงจะไม่ค่อยเอางานกลับมาทำที่ห้อง ส่วนใหญ่จะทำเสร็จตั้งแต่กลางวันแล้ว นอกจากงานเร่งหรืออ่านหนังสือสอบเท่านั้นที่หญิงจะกลับมาทำต่อที่หอ (ดูภาพที่ 4.3.1.18)

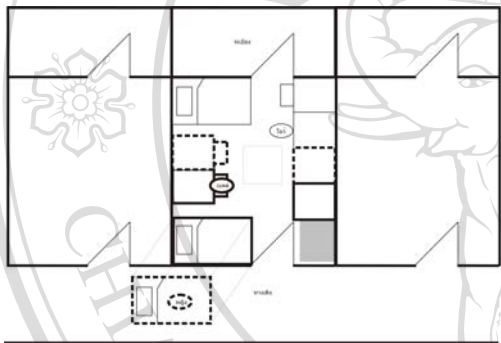


ภาพที่ 4.3.1.15 แสดงกิจกรรมในช่วงเวลา 18:00-19:00 น. ช่วงเวลาที่ทั้งสามคนจะนั่งพูดคุยเล่นกัน และต่างคนก็ซื้อขนมเข้ามารับประทานด้วยกัน



ภาพที่ 4.3.1.16 แสดงกิจกรรมในช่วงเวลา 19:00-20:00 น

ภาพที่ 4.3.1.17 แสดงกิจกรรมในช่วงเวลา 20:00-21:00 น.



ภาพที่ 4.3.1.18 แสดงกิจกรรมใน 21:00-22:00 น



ภาพที่ 4.3.1.19 ภาพแสดงลักษณะการครอบครองตู้เสื้อผ้า การนำรูปนักศึกษาที่มาติดนั้นเกิดขึ้นตั้งแต่การประกวดห้องพักภายในหอพัก



ภาพที่ 4.3.1.20 ภาพแสดงลักษณะการจัดการในการเก็บของภายในห้องให้เป็นระเบียบ โดยทั้งสามคนช่วยกันทำ



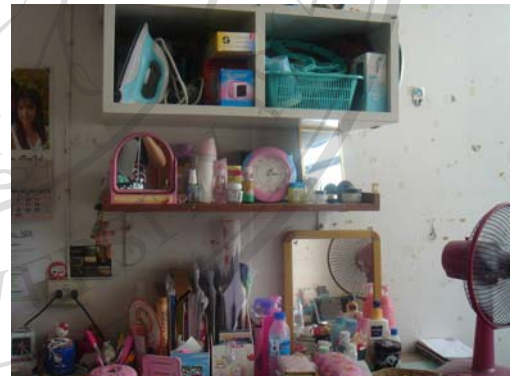
ภาพที่ 4.3.1.21 แสดงบริเวณโต๊ะเขียนหนังสือของโบว์



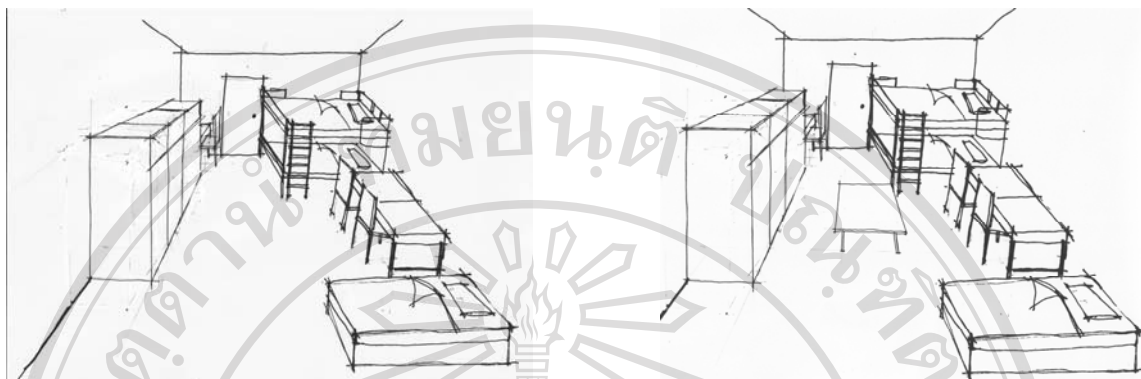
ภาพที่ 4.3.1.22 แสดงบริเวณโต๊ะเขียนหนังสือของเบลล์
จะเห็นได้ว่าจะมีของใช้สับสนวุ่นและคืดคู้ที่เบลล์ชอบ



ภาพที่ 4.3.1.23 แสดงเครื่องใช้ของเบลล์
จะเห็นได้ว่าจะมีของใช้สับสนวุ่นและคืดคู้ที่เบลล์ชอบ



ภาพที่ 4.3.1.24 แสดงเครื่องใช้ของเบลล์และหญิง



ภาพที่ 4.3.1.25 ภาพแสดงพื้นที่ใช้สอยเดิมที่ยังไม่มี
การปรับเปลี่ยน

ภาพที่ 4.3.1.26 ภาพแสดงการเพิ่มเติมพื้นที่ใช้สอย
ภายในห้องคือส่วนของโต๊ะกลางที่ไว้นั่งพูดคุยและ
รับประทานอาหาร

เบลล์ได้ใช้พื้นที่ภายในห้องจากสิ่งของตัวเองครอบครอง เช่น ทำงานบนโต๊ะเขียนหนังสือ เป็นต้น และแต่ละคนภายในห้องนั้นก็มีการแสดงการครอบครองเครื่องเรือนของตัวเองอย่างชัดเจน เช่น โต๊ะเขียนหนังสือก็เบลล์ก็จะเห็นได้ว่าจะมีสีชมพู ซึ่งเป็นสีที่เบลล์ชอบนั้นปรากฏอยู่บนสิ่งของที่เบลล์เลือกใช้ หรือเตียงก็จะมีตุ๊กกาคิดดีวางอยู่ เป็นต้น (ดูภาพที่ 4.3.1.22 และ 4.3.1.23) จากลักษณะของการครอบครองตู้เสื้อผ้า จะเห็นว่ามีภาพของทั้งสามคนติดอยู่หน้าตู้เสื้อผ้าที่แต่ละคนครอบครอง (ดูภาพที่ 4.3.1.19) การนำภาพนั้นมาติด เกิดจากการจัดระเบียบห้องให้เรียบร้อย เพื่อการประกวดห้องพักภายในหอพัก ซึ่งปกติแล้วภายในหอพักแต่ละหอนั้นก็จะมีกิจกรรมการประกวดหอพักขึ้นทุกปี และห้องของเบลล์ก็เป็นห้องหนึ่งที่ส่งห้องพักของตัวเองเข้าประกวด ความคิดในการส่งห้องพักเข้าประกวดนั้นเกิดขึ้นจากโบว์ที่นีกอยากจัดห้องพักให้เป็นระเบียบ และถ้าส่งห้องพักเข้าประกวดด้วย ก็จะได้คะแนนหอเพิ่มด้วย

ในตารางที่ 4.2.3.1 แสดงให้เห็นถึงความหลายของกิจกรรมภายในห้องพัก และการซ้อนทับของกิจกรรมในแต่ละช่วงเวลา

	18:00-19:00			19:00-20:00			20:00-21:00			21:00-22:00		
	เบลล์	หญิง	โบว์	เบลล์	หญิง	โบว์	เบลล์	หญิง	โบว์	เบลล์	หญิง	โบว์
กิจกรรมรวม												
ทานอาหาร												
ตีปิงปอง												
แอโรบิค												
งานอดิเรก												
ดูโทรทัศน์												
ดูหนัง												
พูดคุย												
กิจกรรมส่วนตัว												
ออกไปข้างนอก												
ทำการบ้าน												
นอน												
เก็บของ												
อาบน้ำ												

ภายในห้องของเบลล์จะเห็นได้ว่ามีลักษณะการใช้พื้นที่คล้ายกับห้องของนุ่น เช่น การนำอาหารเข้ามารับประทาน ที่แตกต่างกันก็คือ อาหารที่ทานในห้องนั้นเป็นอาหารที่ซื้อมาจากข้างนอก และอีกกิจกรรมคือการดูโทรทัศน์ ซึ่งทั้งสองห้องนี้จะแตกต่างออกไปจากห้องของจ๊ะเอ๋ ซึ่งจะไม่มีกิจกรรมร่วมภายในห้องเกิดขึ้น ทั้งนี้ น่าจะเกิดขึ้นจากความสนิทสนมของบุคคลภายในห้องพัก สำหรับห้องเบลล์แล้วภายใต้ความสนิทสนมของคนภายในห้องนั้น ทั้งสามคนยังมีความต้องการในการทำกิจกรรมเป็นส่วนตัวของตัวเอง ซึ่งเมื่อทำกิจกรรมร่วมกันแล้วนั้น ต่างคนก็จะต่างแยกย้ายกันไป

- การให้ความหมายพื้นที่ส่วนตัวในห้องพัก

จากกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในห้องพักนั้น ภายในห้องพักที่ดูเหมือนว่าจะเป็นพื้นที่สาธารณะนั้น จะถูกปรับเปลี่ยนเป็นพื้นที่ส่วนตัวขึ้น แม้ว่าจะมีกิจกรรมที่ทำร่วมกันอยู่บ้าง แต่เมื่อใดที่ทั้งสามคนต่างแยกย้ายกันไปทำกิจกรรมส่วนตัวแล้ว สำหรับเบลล์แล้ว ลักษณะการใช้พื้นที่ส่วนตัวภายในห้องพักนั้น

คล้ายกันกับพื้นที่บ้าน เพราะที่บ้านนั้นเบลล์ก็อาศัยอยู่ร่วมกับน้องสาว ซึ่งพื้นที่ส่วนตัวในพื้นที่บ้านที่ได้กล่าวไปข้างต้นนั้น ไม่ได้มีขอบเขตที่แสดงถึงความเป็นส่วนตัวที่เกิดจากการใช้พื้นที่ของเบลล์ชัดเจน เช่นเดียวกับหอพัก ที่ที่ลักษณะของการครอบครองร่วมของผู้ที่พักอาศัยภายในห้องเดียวกัน ห้องพักภายในหอพักนอกจากจะมีการครอบครองร่วมแล้ว คนที่อาศัยร่วมกันภายในห้อง ถึงแม้จะมีความสนิทสนมกันมากก็ตาม แต่สถานะความใกล้ชิดก็แตกต่างออกไปจากคนในครอบครัว แต่เมื่อใดที่เบลล์ได้ทำกิจกรรมส่วนตัว หรือเป็นช่วงเวลาที่เป็นส่วนตัวแล้วนั้น ก็ไม่ได้สร้างความซับซ้อนใจในการใช้สอยพื้นที่ภายในห้อง หรือแม้กระทั่งการอยู่อาศัยร่วมกับเพื่อนร่วมห้อง เบลล์เล่าว่า “เมื่อไหร่ที่เห็นว่ามีแต่ละคนทำการบ้าน หรือทำกิจกรรมส่วนตัวแล้ว ก็จะไม่ใช่ไปรบกวน ต่างคนจะต่างเคารพสิทธิส่วนบุคคลของกันและกัน”²⁷ คำว่า “สิทธิส่วนบุคคล”²⁸ สำหรับเบลล์แล้วนั้นน่าจะหมายความถึง การใช้พื้นที่ และการเคารพสิ่งที่คนอื่นกำลังทำอยู่โดยการไม่สร้างความรบกวนต่อบุคคลอื่นภายในห้อง เช่น ถ้าทำการบ้านหรืออ่านหนังสือ ก็ไม่ควรส่งเสียงดังรบกวน เป็นต้น

การโยกย้ายตำแหน่งแห่งที่ของเบลล์จากพื้นที่บ้านมาสู่หอพักหญิงในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นั้น เบลล์ไม่รู้สึกลึกลับถึงความแตกต่าง นอกจากบางสิ่งที่ต้องรับผิดชอบมันน้อยกว่าเดิมเท่านั้น เบลล์ได้พูดถึงการดูแลบ้านที่แตกต่างหากหอพัก ในเรื่องของขนาดที่เล็กลง และเบลล์ยังพูดถึงการรับผิดชอบในการอยู่หอที่จะต้องช่วยกันดูแลให้เป็นระเบียบ แต่ที่บ้านนั้นงานบ้านจะเป็นหน้าที่ของเบลล์ และการมาอยู่หอพักนั้น สะดวกสบายมากกว่าที่บ้าน เพราะมีเพื่อนที่อาศัยอยู่ด้วยกันช่วยกันดูแล

ถ้าจะพูดถึงการปรับตัวที่ต้องมาอาศัยอยู่ในหอพัก เบลล์ไม่ได้ปรับตัวอะไรกันมากนักในส่วนของการที่จะเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น เบลล์ได้กล่าวต่อไปว่า การอยู่ร่วมกับคนอื่นมันก็ต้องเอาใจเขามาใส่ใจเรา ต้องเกรงใจกันและเคารพสิทธิส่วนบุคคลมันก็เป็นเรื่องปกติ

สำหรับเบลล์ในการอยู่หอพักนั้น ไม่ได้สร้างขอบเขตของความเป็นพื้นที่ส่วนตัวขึ้นภายในห้องพัก นอกเสียจากกิจกรรมที่ทำบนพื้นที่นั้น ซึ่งแตกต่างออกไปจากนุ่น ซึ่งนุ่นได้สร้างพื้นที่ส่วนตัวของตัวเองขึ้นภายในห้องพัก เป็นตัวที่สร้างขอบเขตโดยที่ไม่ได้ตีกรอบหรือกำหนดพื้นที่ขึ้นชัดเจน เบลล์ได้ใช้พื้นที่ภายในห้องจากสิ่งที่ตัวเองครอบครอง

²⁷จากการสัมภาษณ์เบลล์ที่หอพัก วันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

²⁸ เบลล์ได้กล่าวถึง “สิทธิส่วนบุคคล” ไว้ว่าถึง “แม้ว่าจะมีความสนิทสนมกัน แต่คนเราก็ต้องการเวลาส่วนตัวของตัวเอง มีหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบของแต่ละบุคคลไป”

ตารางที่ 4.2.3.2 แสดงข้อมูลโดยสรุปของเบลล์ในภาพรวม

เบลล์	พื้นที่บ้าน	พื้นที่หอพักหญิง
ภาพตัวแทน	เบลล์เป็นผู้หญิงที่มีความรับผิดชอบต้องทำงานทั้งในบ้านและนอกบ้าน และเป็นผู้หญิงที่มีกระฉับกระเฉงและมีความคล่องตัว	เบลล์เป็นผู้หญิงที่มีความความคล่องแคล่ว และกระฉับกระเฉง
การประกอบสร้าง	เบลล์มีสถานะเป็นพี่สาว หน้าที่ที่เบลล์จะต้องรับผิดชอบภายในบ้านจะมีมากกว่าเด็กอื่นๆ ในวัยเดียวกัน คือ นอกจากจะต้องเรียนหนังสือและช่วยงานบ้านแล้ว เบลล์ยังจะต้องดูแลน้อง และจะต้องไปช่วยพ่อทำสวนด้วย	เบลล์มีสถานะเป็นน้องของหญิงและเป็นเพื่อนร่วมคณะกับ โบว์ ทั้งสามคนอยู่คณะเดียวกัน ความสัมพันธ์ภายในห้องนั้นจึงเป็นแบบพี่น้อง และอยู่ร่วมกันแบบเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน
การให้ความหมายต่อพื้นที่ส่วนตัว	เบลล์ได้สร้างพื้นที่นามธรรมขึ้น โดยไม่มีขอบเขตภายในบ้าน และสำหรับห้องนอน ในความหมายของ “พื้นที่ส่วนตัว” ของเบลล์นั้น เกิดจากการใช้พื้นที่อื่นเกิดจากความสัมพันธ์ที่สนิทสนมระหว่าง “พี่สาว” และ “น้องสาว” หรือความคุ้นชินของทั้งสองคนพี่น้อง	จากความสนิทสนมและคุ้นเคยระหว่างเบลล์และเพื่อนร่วมห้อง ทำให้พื้นที่ภายในห้องพักกลายเป็นพื้นที่ส่วนตัว
การให้ความหมายต่อพื้นที่สาธารณะ	จากความหมายของพื้นที่ส่วนตัวแล้ว อาจกล่าวได้ว่าพื้นที่อื่นๆ ภายในบ้าน นอกเหนือจากพื้นที่ห้องนอนนั้น จะกลายเป็นพื้นที่สาธารณะสำหรับเบลล์	จากการอยู่ร่วมกันของคนภายในห้องพักมีความสนิทสนมกัน จึงทำให้พื้นที่สาธารณะกลายเป็นพื้นที่ส่วนตัว

4.2.4 คริม ภาพตัวแทนความเป็นหญิงเข้มแข็ง

ภาพแรกที่ถูกวิจัยเห็นคริม

วันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 เป็นวันที่ผู้วิจัยได้เจอคริมเป็นครั้งแรก ภาพตัวแทนความเป็นหญิงสำหรับคริมแล้ว คริมเป็นภาพตัวแทนของผู้หญิงที่ภาพตัวแทนของความเป็นชายผสมอยู่ด้วย คือคริมมีลักษณะที่ห้าว ด้วยลักษณะของการแต่งกายภายนอก เช่น การใส่เสื้อผ้าตัวหลวมๆ กางเกงยีนส์ตัวใหญ่ และสวมรองเท้าแตะ ที่มีลักษณะเหมือนรองเท้าผู้ชาย ทรงผมชอยสั้น คริมจะเป็นภาพตัวแทนของผู้หญิงในอีกรูปแบบหนึ่งที่แตกต่างออกไปจากความเป็นหญิงในอดีต ซึ่งภาพลักษณ์ความเป็นหญิงจากคำบอกเล่าในอดีตส่วนใหญ่นั้นจะมีความอ่อนหวาน นุ่มนวล ซึ่งแตกต่างไปจากตัวของคริม

นอกจากสิ่งที่คริมได้แสดงภาพตัวแทนให้ผู้วิจัยเห็นผ่านร่างกายแล้ว คริมยังแสดงภาพตัวแทนของความเป็นหญิงที่เข้มแข็ง มั่นใจ ในลักษณะของผู้หญิงสมัยใหม่ผ่าน กริยา ท่าทางของคริม รวมถึงคำพูดที่เลือกใช้ เช่น ลักษณะการพูดของคริมจะสั้นๆ และชัดเจน ซึ่งจะแตกต่างไปจากภาพตัวแทนความหญิงทั่วไป เช่น คริมจะไม่ลงท้ายคำพูดด้วยคำว่า “ค่ะ” เป็นต้น คริมจะใช้คำพูดสั้นๆ เช่น อะไรทำไม อยู่กับเพื่อน จะไปข้างนอก เป็นต้น

คริมกับพื้นที่ภายในบ้าน

ผู้วิจัยลงไปเก็บข้อมูลที่บ้านของคริมในวันที่ 1-2 เมษายน พ.ศ. 2551 บ้านของคริมนั้นตั้งอยู่ที่จังหวัดน่าน ครอบครัวของคริมนั้นอยู่กันแบบครอบครัวเดี่ยว สมาชิกในครอบครัวมี 3 คนคือ พ่อ แม่ และ คริม แต่ก็จะมีน้ำมาอาศัยอยู่ด้วยในบ้างครั้ง คริมมีสถานะเป็นลูกสาวคนเดียว บริบทโดยรอบบ้านนั้นบ้านของคริมนั้นจะปลูกต้นไม้โดยรอบบ้าน ต้นไม้ส่วนใหญ่ภายในบ้านก็จะเป็นไม้ดอก และจะมีพื้นที่สำหรับปลูกต้นไม้แค้กตัด ซึ่งเป็นต้นไม้ที่คริมนำมาปลูกไว้ และบริเวณที่คริมปลูกต้นไม้แค้กตัดนั้นจะมีม้าหินอ่อนที่คริมมักจะมานั่งเล่นด้วย บ้านคริมนั้นมี 2 ห้องนอนด้วยกัน คือห้องนอนของพ่อกับแม่ ส่วนอีกห้องหนึ่งคือห้องของคริม



ภาพที่ 4.2.4.1 ภาพผังแสดงตักแหน่งห้องภายในบ้านดริม



ภาพที่ 4.2.4.2 แสดงบริเวณทางเข้าบ้านของดริม



ภาพที่ 4.2.4.3 แสดงบริเวณโดยรอบบ้านดริม



ภาพที่ 4.2.4.4 แสดงต้นไม้ที่ดริมทำเป็นกิจกรรมยามว่าง



ภาพที่ 4.2.4.5 แสดงต้นไม้ที่ดริมดูแล

ครอบครัวของครีมในมุมมองของผู้วิจัย ในวันที่ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลที่บ้านของครีมนั้น บรรยากาศภายในบ้านค่อนข้างเงียบ คือ พ่อกำลังอ่านหนังสือพิมพ์ และแม่กำลังทำอาหาร ส่วนครีม นั้นพาผู้วิจัยไปสวัสดิ์พ่อและแม่ และได้แนะนำว่าผู้วิจัยมาทำการเก็บข้อมูล หลังจากนั้นผู้วิจัยเข้าไป นั่งคุยในห้อง ก่อนที่จะออกมาพูดคุยกับพ่อและแม่ ครีมเล่าว่า “เวลาอยู่ที่บ้านที่จังหวัดน่าน แต่ละคนจะ ต่างทำกิจกรรมของตัวเองที่ตัวเองสนใจ หรือต้องการจะทำ”²⁹ สำหรับกิจกรรมของครีมแล้ว เช่น การ ปลูกแค๊กคัส อ่านหนังสือ หรือดูโทรทัศน์ เป็นต้น แต่เมื่อถึงมือเย็นแล้วนั้น พ่อแม่และครีมจะมา รับประทานอาหารร่วมกัน สำหรับมื้ออื่นๆ นั้นต่างคนก็จะหาทานกันเอง แต่ถ้าเป็นเสาร์หรืออาทิตย์แล้ว แม่ก็จะทำอาหารจัดเอาเตรียมไว้ แล้วใครจะมากินเมื่อไหร่ก็ได้

ความสัมพันธ์ของตัวประชากรศึกษากับสังคมในบ้าน

สำหรับครอบครัวครีมในมุมมองของผู้วิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องของการเอาใจ ใส่ ดูแลและห่วง พ่อแม่และลูกนั้นน้อยมาก เพราะผู้วิจัยไม่เห็นถึงการดูแลเอาใจใส่ เช่นการถามไถ่ใน เรื่องของความเป็นอยู่ระหว่างที่อยู่มหาวิทยาลัย หรือแม้กระทั่งในเรื่องของการเรียนว่าเป็นอย่างไร แต่ ระหว่างการรับประทานอาหารนั้น พ่อและแม่จะคอยสอนว่าจะต้องวางตัวอย่างไรต่อคนอื่น และคอย ห้ามปรามในเรื่องของการออกไปเที่ยวข้างนอก ซึ่งสิ่งนี้น่าจะเป็นสิ่งที่ทำให้ความสนิทสนมระหว่างค รีมกับครอบครัวนั้นมีน้อย จากการที่ครีมถูกพ่อแม่สอนให้ดูแลตัวเองนั้น ทำให้ครีมคิดว่า พ่อและแม่ เข้มงวดมาก ทำให้รู้สึกว่พ่อแม่เป็นศัตรู ทำให้ครีมไม่กล้าที่จะพูดคุยเล่นด้วยมากนัก³⁰ ส่วนตัว ผู้วิจัยได้นำมาคิดต่อไปว่า ปัจจัยจากความเข้มงวด และกิจกรรมที่มีร่วมกันภายในครอบครัวทำให้เกิด ช่องว่างระหว่างครีมและพ่อแม่ ความสนิทสนมกันภายในครอบครัวจึงมีน้อยลง จากการที่ได้ สัมภาษณ์ครีมแล้วพบว่าครีมจะชอบคุยเรื่องส่วนตัว หรือการปรึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นครีมจะคุยกับ เพื่อนมากกว่า ครีมกล่าวว่า “เพื่อนในวัยเดียวกันก็จะเข้าใจกันมากกว่า และอีกอย่างพ่อแม่ก็ค่อนข้างคุ ด้วย”³¹

บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของครีมที่จะต้องทำภายในบ้าน ก็จะช่วยงานบ้านเป็นครั้ง คราวไปไม่ได้มีหน้าที่ประจำที่จะต้องทำ แต่เป็นการรับผิดชอบเรื่องส่วนตัวของตัวครีมเอง เช่น การ อ่านหนังสือ ทำการบ้าน ซักผ้า กวาดห้อง เป็นต้น และครีมจะถูกสอนให้ตัดสินใจด้วยตัวเอง

²⁹ จากการสัมภาษณ์ครีมที่บ้าน เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2551

³⁰ จากคำให้สัมภาษณ์ของครีมที่บ้าน

³¹ จากคำสัมภาษณ์ของครีมที่บ้าน ในวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2551

ครอบครัวของคริมนั้นแตกต่างออกไปจากครอบครัวของนุ่น จ๊ะเอ๋ และเบลล์ ที่พ่อแม่จะแสดงความห่วงใย และมักจะถามไถ่ถึงความเป็นอยู่ระหว่างที่ใช้ชีวิตอยู่ที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่อยู่เสมอ ครอบครัวคริมแสดงให้เห็นถึงความเข้มงวด ในลักษณะของการห้ามปรามถึงสิ่งที่ไม่ควรทำดังที่กล่าวไว้ข้างต้น มากกว่าที่จะแสดงออกด้วยความห่วงใย

- การใช้พื้นที่กิจกรรมภายในพื้นที่บ้าน

การใช้พื้นที่ส่วนตัวของคริม นั้น เนื่องจากปัจจุบันคริมจะไปมาระหว่างบ้านสองหลังด้วยกันคือ บ้านจังหวัดน่าน ซึ่งเป็นบ้านพ่อและแม่ และอีกหลังคือบ้านที่เชียงใหม่ซึ่งเป็นบ้านน้า ในที่นี้จะกล่าวถึงบ้านที่จังหวัดน่านก่อน ลักษณะในการใช้พื้นที่ในบ้านที่น่านของคริม เนื่องจากคริมมีห้องส่วนตัวเป็นของตัวเอง คริมจะใช้พื้นที่ห้องส่วนตัวสำหรับการอ่านหนังสือ และฟังเพลงไปด้วย พื้นที่ที่คริมมักจะอ่านหนังสือคือ พื้นที่บนเตียง และ คริมก็จัดหาพื้นที่สำหรับสำหรับเครื่องเสียงและลำโพงที่ตั้งอยู่ใกล้กับพื้นที่ของเตียง นอกจากนี้แล้ว และคริมได้สร้างพื้นที่สำหรับกิจกรรมพิเศษที่คริมสนใจคือ พื้นที่สำหรับต้นแคคตัส หรือที่เรียกกันว่ากระบองเพชรจิ๋ว บริเวณเดียวกันนี้เอง คริมมักจะไปนั่งเล่นอยู่บริเวณนี้ด้วย คริมได้ปลูกไว้จำนวนหนึ่งแต่ปัจจุบันก็เหลืออยู่ไม่มากนัก เนื่องจากคริมมาเรียนที่เชียงใหม่ไม่มีคนคอยดูแลให้ บริเวณเดียวกันนี้เอง คริมมักจะไปนั่งเล่นอยู่บริเวณนี้ด้วย จากพื้นที่ในการปลูกต้นแคคตัสนั้น เป็นการสร้างพื้นที่ส่วนตัวของคริมภายนอกบ้าน ซึ่งนอกเหนือไปจากพื้นที่ภายในห้องส่วนตัว



ภาพที่ 4.2.4.6 แสดงการใช้พื้นที่ส่วนตัวในบ้านที่จังหวัดน่าน



ภาพที่ 4.2.4.7 แสดงให้เห็นถึงความชอบฟังเพลงของคริมที่นำเครื่องเล่นเพลงมาไว้ในห้องนอน

ครีมจะไปพักที่บ้านน้ำที่เชียงใหม่ในช่วงปิดเทอมของมหาวิทยาลัย เนื่องจากว่าเป็นช่วงเวลาปิดของหอพัก และครีมยังคงทำงานพิเศษด้วยการสอนพิเศษในช่วงเวลาปิดเทอม กิจกรรมในการใช้พื้นที่ภายในบ้านพักของน้ำนั้น ครีมอยู่อาศัยห้องเดียวกับน้ำ เนื่องจากว่าพื้นที่ภายในบ้านน้ำนั้นมีน้อย และครีมเองก็ไม่อยู่ด้วยไม่บ่อยนัก แต่สิ่งหนึ่งที่ครีมจะพกติดตัวอยู่ตลอดก็คือ MP3 ครีมไม่ได้มีกิจกรรมอะไรแตกต่างไปจากบ้านมากนัก เนื่องจากพอเริ่มเข้ามหาวิทยาลัยแล้ว ของส่วนใหญ่ก็จะอยู่หอพัก และสิ่งที่ครีมจะพกไปไหนมาไหนได้ก็จะเป็น MP3 บ้านที่ครีมอยู่กับน้ำนั้น เป็นเพียงมีไว้เพื่อเมื่อไหร่ที่จะต้องไปนอนบ้านน้ำในช่วงที่หอพักปิด ครีมก็จะได้มีกิจกรรมทำ

จากกิจกรรมที่ครีมเลือกทำนั้น จะเห็นได้ว่าครีมจะมีจัดการต่อสิ่งที่ครีมมักจะทำในเวลาว่าง เช่น การฟังเพลง เป็นต้น ในขณะที่ครีมจะต้องโยกย้ายสถานที่ ไม่ว่าจะเป็น หอพัก บ้านที่จังหวัดน่าน การใช้พื้นที่ส่วนตัวนั้นไม่ได้แตกต่างออกไปจากพื้นที่บ้านที่จังหวัดน่าน นอกจากพื้นที่สำหรับการปลูกต้นไม้



ภาพที่ 4.2.4.8 แสดงการแบ่งการใช้งานในห้องนอนที่เชียงใหม่



ภาพที่ 4.2.4.9 แสดงให้เห็นถึงการแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายในห้องที่จังหวัดเชียงใหม่

สำหรับการใช้พื้นที่ส่วนหนึ่งของของครีมระหว่างบ้านทั้งสองที่แล้ว จะเห็นได้ว่า ครีมเองได้แสดงให้เห็นถึงกระบวนการ ที่กล่าวไว้ในส่วนของทฤษฎี 4 ขั้นตอนของกระบวนการ คือ การตระหนักรู้ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และสุดท้ายคือการกระทำ (ดูรายละเอียดในบทที่ 2) และในขณะที่ครีมจะต้องโยกย้ายที่พักในช่วงปิดเทอม ระหว่างบ้านน้ำและหอพัก ครีมคำนึงถึงกิจกรรมที่จะทำเวลาไปพักที่บ้านน้ำ จะเห็นได้ว่ามีกระบวนการคิดวิเคราะห์ถึงสิ่งที่ครีมอยากจะทำนั้น และครีมได้จัดการกับความ

ต้องการของตัวเอง และแก้ปัญหาเพื่อตอบสนองกับความต้องการ ในเรื่องของกิจกรรม โดยแสดงผ่านการใช้พื้นที่ โดยการพกเครื่องเล่น MP3 ไว้กับตัว เนื่องจากสะดวกต่อการเคลื่อนย้ายระหว่างบ้านและหอพัก

- การให้ความหมายพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่สาธารณะในบ้าน

คำว่า “พื้นที่ส่วนตัว” สำหรับครีมแล้ว ครีมไม่ได้คำนึงถึงเรื่องคำว่า พื้นที่ส่วนตัว หรือพื้นที่สาธารณะมากเท่าไรหรืออาจจะกล่าวได้ว่าความสำคัญของคำว่าพื้นที่ส่วนตัวหรือพื้นที่สาธารณะนั้น ครีมไม่เคยนึกถึงคำว่า “พื้นที่ส่วนตัว” และ “พื้นที่สาธารณะ” มาก่อนเลย³² เนื่องจากครีมเองอาจจะคุ้นชินกับการที่อาศัยอยู่กับน้ำ ซึ่งพักในห้องเดียวกันมากกว่าการใช้พื้นที่ห้องส่วนตัวของที่บ้าน แต่ครีมกล่าวถึงความรู้สึกถึงความเป็นส่วนตัวไว้ว่า “เป็นเรื่องที่ไม่อยากให้ใครมาก้าวก่าย” จะเห็นได้จากพื้นที่ส่วนตัวที่ครีมได้สร้างขึ้นมา เช่น พื้นที่ของการปลูกต้นไม้แค้กตัด และมีม้าหินอ่อนไว้สำหรับนั่งพักผ่อน เป็นต้น

พื้นที่ส่วนตัวในบ้านที่จังหวัดน่าน ครีมจะมีพื้นที่ขอบเขตในการครอบครองที่ชัดเจน ซึ่งแตกต่างออกไปจากบ้านน้ำที่จังหวัดเชียงใหม่ ที่ครีมจะต้องพักอาศัยร่วมกับน้ำ ถ้าจะกล่าวถึงพื้นที่ส่วนตัวของครีมในบ้านที่จังหวัดเชียงใหม่แล้ว การครอบครองพื้นที่ส่วนตัวของครีมนั้นก็คล้ายคลึงกับพื้นที่ส่วนตัวของนุ่นและเบลล์ แต่อย่างไรก็ตาม บ้านน้ำนั้นเป็นเพียงบ้านที่ครีมไปอาศัยอยู่ชั่วคราว แต่บ้านน้ำนั้นก็อาจจะเป็นตัวแปรให้เห็นถึงการปรับเปลี่ยน และการปรับตัวไปสู่พื้นที่หอพักของมหาวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

³² จากการสัมภาษณ์ครีมที่บ้าน

ดริมในพื้นที่หอพัก



ภาพที่ 4.2.4.10 ภาพแสดงผังพื้นที่สามชั้นของหอพักหญิงอาคาร 2 ที่ประชากรศึกษาอาศัยอยู่ รวมถึงแสดงตำแหน่งห้องพัก ห้องน้ำ และบันไดทางขึ้นลงที่อยู่ใกล้ห้องพักของประชากรศึกษา

ความคาดหวังของดริมที่มีต่อหอพัก ดริมไม่ได้คาดหวังอะไรเกี่ยวกับหอพักไว้ เช่น การใช้พื้นที่ หรือความสะดวกสบายที่จะได้จากหอพักภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เนื่องจากว่าญาติของดริมนั้น ได้เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับหอพักไว้อย่างละเอียด แต่ดริมนั้นจะมีความกังวลเกี่ยวกับเวลาเข้าและออกหอพัก ซึ่งดริมรู้สึกว่าจะอึดอัด เนื่องจากมีเวลาเปิดและปิดที่ชัดเจน เนื่องจากว่า ในขณะที่ดริมอยู่ที่บ้าน ดริมมีสิทธิ์ที่ได้เป็นคนตัดสินใจเอง สิ่งนี้จะเป็นสิ่งที่ทำให้ดริมรู้สึกอึดอัด นอกจากเวลาการเปิดและปิด พื้นที่ภายในห้องพัก ยังมีการกำหนดจำนวนนักศึกษาที่จะเข้าพักในหอพักหญิง หรือแม้กระทั่งสิ่งของที่ถูกกำหนดขึ้นเป็นข้อห้ามในการนำมาใช้งาน เช่น ตู้เย็น เครื่องครัว ก็ยังมีข้อแม้ ข้อห้ามในการปฏิบัติ

ดริมพักอยู่ห้องหอหญิงอาคาร 2 ห้อง 311 ตำแหน่งห้องพักนั้น จะอยู่บริเวณหน้าห้องน้ำ ถึงแม้ว่าดริมจะมีสิทธิพิเศษในการอาศัยภายในหอพัก ดริมในหอพักนั้นค่อนข้างแตกต่างออกไปจากนักศึกษาทั่วไปเนื่องจากว่า ดริมมีญาติเป็นเจ้าหน้าที่ภายในมหาวิทยาลัย ทำให้ดริมมีสิทธิพิเศษไปกว่าคนอื่นๆ ดริมมักจะได้รับสิทธิพิเศษในการอยู่หอพัก เนื่องจากการหอพักมีอยู่อย่างจำกัด ทำให้นักศึกษาที่มีความต้องการที่จะอยู่ต่อนั้นจะต้องทำคะแนนหอพัก ซึ่งคะแนนหอพักนั้นจะได้รับการทำ

ความสะดวกหอล้างห้องน้ำ รดน้ำต้นไม้ หรือการเข้าร่วมประกวดห้องพักเหมือนกับห้องของครีมก็เป็นอีกอย่างที่จะทำให้ได้คะแนนเพิ่มขึ้น เป็นต้น³³ แต่ก็ไม่ได้ทำให้มีสิทธิในการเลือกตำแหน่งของห้องพัก จากตำแหน่งของห้องน้ำ น่าจะเป็นส่วนที่เอื้อให้เห็นความสะดวกสบายในเลือกเวลาในการใช้ห้องน้ำ

ภายในห้องมีนักศึกษาสามคนด้วยกัน เพื่อนร่วมห้องอีกสองคนคือ คนแรกก๊วกไ่ เป็นนักศึกษา คณะสังคมศาสตร์ ปี 2 และ คนที่สองก๊ีบ เป็นนักศึกษาคณะอุตสาหกรรมการเกษตร ปีที่ 3 ส่วนครีมนั้น เป็นนักศึกษาหญิง คณะศึกษาศาสตร์ ปีที่ 2 และมีสถานะ เป็นน้องของก๊ีบ และเป็นเพื่อนกับก๊วกไ่

ผู้วิจัยจะกล่าวถึง กรณีศึกษาอีกสองคนที่พักอยู่ห้องเดียวกับครีม ในลักษณะมุมมองของผู้วิจัยเมื่อแรกพบโดยเริ่มจากก๊วกไ่ สำหรับก๊วกไ่ในมุมมองของผู้วิจัยแล้ว เป็นคนที่เข้าถึงยาก เพราะก๊วกไ่เป็นคนพูดน้อย และก๊วกไ่ดูเป็นคนเรียบร้อย จากการแต่งกายในชุดนักศึกษา ก๊วกไ่จะแต่งกายถูกระเบียบ และเสื้อก็จะใส่ไว้ในกระโปรงทำให้เห็นหัวเข็มขัดได้ชัดเจน ซึ่งแตกต่างออกไปจากก๊ีบ ในมุมมองของผู้วิจัย ก๊ีบจะเป็นคนที่ภาพลักษณ์ดูสบายๆ และดูเป็นกันเอง จากภาพของก๊ีบที่ผู้วิจัยเห็นคือ ก๊ีบมาในชุดกางเกงขาสั้น และเสื้อยืด ซึ่งดูค่อนข้างเป็นกันเอง

สำหรับครีมถึงแม้คะแนนหอนจะไม่ถึงก็ตามทำให้ครีมไม่กังวลในเรื่องของการอยู่อาศัยภายในหอพักหญิงของมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตามการที่ครีมมีสิทธิพิเศษแตกต่างออกไปจากนักศึกษาคนอื่นนั้น ไม่ได้ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างครีมและนักศึกษาคณะอื่นๆ ภายในหอพัก ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามกลับไปถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกว่า การที่ครีมนั้นได้รับสิทธิพิเศษมากกว่าคนอื่นเพราะว่า นักศึกษาส่วนใหญ่แล้วต่างก็เป็นนักศึกษาปีหนึ่ง การจะได้อยู่อาศัยหรือไม่จึงไม่ได้ส่งผลอะไร จากการสอบถามนักศึกษาหญิงส่วนใหญ่แล้ว เมื่อขึ้นปีสองต่างก็จะแยกย้ายออกไปอยู่หอพักข้างนอกมหาวิทยาลัย

- ความสัมพันธ์ของตัวประชากรศึกษากับสังคมในหอพัก

ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสามคนภายในห้องนี้ มาอาศัยร่วมห้องกัน โดยไม่รู้จักกันมาก่อน แต่หลังจากที่อาศัยอยู่ร่วมกัน บุคคลภายในห้องได้เกิดการแบ่งแยกออกเป็นสองกลุ่มด้วยกัน เกิดจากความสนิทสนมระหว่าง ครีมและก๊ีบ ทั้งสองคนจะมีความสนิทกันมาก ส่วนก๊วกไ่ไม่นิสิตกับใครในห้องเป็นพิเศษ

³³ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ที่พักหอพักหญิงภายในมหาวิทยาลัย

จากการแบ่งแยกออกเป็นสองกลุ่มนั้นน่าจะเกิดจากความสนใจ หรือกิจกรรมที่ทำเหมือนกัน รวมถึงความเป็นคนเหนือ และสิ่งที่นำไปสู่การแบ่งแยกทำให้กูกักไก่อ้นเกิดความแตกต่างออกไปจากดริมและกิบ หรืออาจจะเป็นไปได้หรือไม่ว่า จากการที่กูกักไก่อ้นเป็นคนไม่ค่อยพูด ทำให้กูกักไก่อปลื้มตัวออกมาจากทั้งสองคนก็เป็นไปได้ จากสิ่งที่เกิดขึ้นเหล่านี้ ทำให้เกิดการใช้พื้นที่ภายในห้องที่แสดงให้เห็นถึงการแบ่งแยกกันออกอย่างชัดเจนภายในห้องนี้ ซึ่งจะแสดงให้เห็นในส่วนของการใช้พื้นที่

- การใช้พื้นที่กิจกรรมและการครอบครองในห้องพัก

ภายในห้องพักหญิงอาคาร 2 ห้อง 311 เครื่องเรือนภายในห้องนี้ได้แก่ เตียงเดี่ยวสำหรับ 3 คน ตู้เสื้อผ้า 3 หลัง และโต๊ะเขียนหนังสือ 3 ตัว สำหรับเครื่องเรือนภายในห้องนี้ แต่ละคนจะมีการครอบครองดังที่กล่าวไว้ข้างต้นอย่างละ 1 ชิ้น

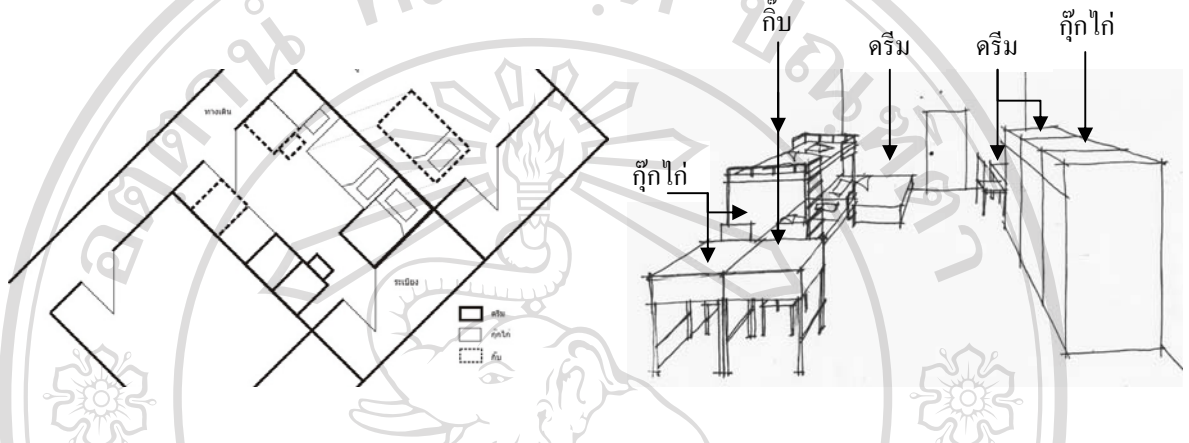
ลักษณะความเป็นอยู่หรือการใช้พื้นที่ของดริมนั้น การครอบครองพื้นที่ห้องพักภายในห้องพักหญิง คนที่เข้ามาอยู่ในห้องก่อนจะเป็นผู้เลือกครอบครองก่อน ซึ่งก็เหมือนกันกับห้องอื่นๆ สำหรับเครื่องเรือนภายในห้องพัก ได้แก่ โต๊ะเขียนหนังสือ ตู้เสื้อผ้าและเตียงนอน ดริมเป็นคนแรกที่เข้ามาอยู่ที่ห้องนี้ ดริมจึงได้มีสิทธิที่จะเลือกเครื่องเรือนต่างๆภายในห้องเป็นคนแรก ต่อมาก็คือกักไก่อ และสุดท้ายคือกิบ

สำหรับดริมแล้ว เตียงที่ดริมเลือกเป็นเตียงเดี่ยว เพราะ “จะสบายกว่า เตียง 2 ชั้นจะทำให้ดริมรู้สึกอึดอัด” ดริมกล่าว³⁴ ส่วน โต๊ะเขียนหนังสือ ดริมมองถึงความสะดวกในการใช้งาน และดริมได้มองไปถึงการปรับเปลี่ยนโยกย้ายเพื่อตอบสนองต่อการใช้สอยระหว่างเตียงกับโต๊ะเขียนหนังสือ และตู้เสื้อผ้า ความสะดวกในการหยิบใช้ของบางอย่าง และดริมยังบอกต่อไปว่า “มันก็อยู่ติดกันจะทำอะไรมันก็ง่าย” การเลือกเครื่องเรือนสำหรับกูกักไก่อแล้ว กูกักไก่อเลือกเตียงชั้นล่าง โดยมองถึงการเข้าถึงสะดวกและง่ายกว่า และยังคงมองต่อไปถึงการใช้งานระหว่างเตียงกับโต๊ะเขียนหนังสือ ที่กูกักไก่อตั้งใจว่าจะใช้วางพัดลม แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของการใช้งานของเครื่องเรือน ในส่วนของตู้เสื้อผ้านั้น ที่กูกักไก่อเลือกตู้กลางเพราะ ดริมนั้นเวลาเปิดประตูแล้วมันจะติด ใช้งานจะไม่สะดวก จึงทำให้กูกักไก่อเลือกที่จะใช้ตู้เสื้อผ้าตู้กลางในส่วนของกิบนั้นไม่มีสิทธิเลือกเครื่องเรือนชิ้นใด เนื่องจากเข้ามาเป็นคนสุดท้าย คนอื่นได้จับจองไปหมดแล้ว แต่การใช้เครื่องเรือนภายในห้องนั้นก็ไม่ได้เป็นปัญหาสำหรับกิบ กิบกล่าวว่า “มาสุดท้ายไม่มีสิทธิเลือก อะไรก็ได้พี่”³⁵ การที่ไม่ได้เป็นผู้เลือกเครื่อง สิ่งนี้จะส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยัง

³⁴ จากการสัมภาษณ์ดริมภายในห้องพัก ในวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

³⁵ จากการสัมภาษณ์กิบภายในห้องพัก ในวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

ลักษณะการใช้พื้นที่ในส่วนของก๊อปปี้ คริมได้เล่าเสริมว่า “เมื่อไหร่ที่ก๊อบนั้นขึ้นไปอยู่บนเตียงแล้ว การที่จะหยิบของที่อยู่ในห้องนั้น ก๊อบจะเรียกใช้คริมเสมอ” จากสิ่งที่เกิดขึ้นแสดงให้เห็นสนิพสนมที่เกิดขึ้นระหว่างก๊อบและคริม



ภาพที่ 4.2.4.11 แสดงการเลือกเครื่องของประชากรศึกษาภายในห้องพัก และภาพวาดจากทางเข้าห้อง แสดงตำแหน่งของเครื่องเรือนภายในห้องพัก

ลักษณะการเลือกเครื่องเรือนของแต่ละบุคคลเป็นส่วนหนึ่งที่สามารถบ่งบอกในเรื่องของภาพตัวแทนได้บางส่วน เช่นคริมจะเลือกเครื่องเรือนให้เหมาะกับสิ่งที่คริมชอบทำ และคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้งานในการนอนดูหนัง โดยคริมสามารถที่จะนอนดูได้ในขณะที่คอมพิวเตอร์วางอยู่บนโต๊ะเขียนหนังสือ เป็นต้น และการเลือกเครื่องเรือนในการใช้งานของแต่ละบุคคล มักจะเกิดจากความต้องการเพื่อตอบสนองต่อการใช้งานตามความต้องการของแต่ละบุคคล จะเห็นได้จากการเลือกเครื่องเรือนของคริมและก๊อปปี้ ดังที่ได้อธิบายไว้ข้างต้น และจะเห็นได้จากการใช้เครื่องให้เหมาะกับกิจกรรม และลักษณะการใช้พื้นที่ในช่วงเวลา

กิจกรรมการใช้พื้นที่ภายในห้องพัก

กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในห้องของคริมเป็นกิจกรรมนั้น ซึ่งจะนำไปสู่การใช้พื้นที่ สำหรับห้องของคริมแล้วจะมีลักษณะเด่นในเรื่องของการสร้างพื้นที่ส่วนตัวขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในส่วนของก๊อปปี้ ซึ่งพบว่าการสร้างพื้นที่ส่วนตัวของก๊อปปี้ก่อให้เกิดการแบ่งแยกระหว่างก๊อปปี้ และเพื่อนร่วมห้องคนอื่น (จะอธิบายในส่วนถัดไป)

ในช่วงเวลา 18:00น. เป็นช่วงที่ครีมและก๊ิบมักจะมาถึงห้องพักแล้ว ไม่ว่าจะเมื่อครีมหรือก๊ิบจะเข้ามาถึงห้องก่อนนั้น กิจกรรมส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นมักจะเป็นการดูหนัง โดยไม่ว่าจะเป็นก๊ิบหรือครีมที่เข้ามา ก่อนหลังจากที่กลับมาจากทำกิจกรรมหรือการเรียนแล้ว ก็มักจะเปิดหนังดู โดยการที่จะใช้เตียงของครีม นั้นเป็นที่นั่งหรือนอนและโต๊ะเขียนหนังสือของครีมซึ่งมันสามารถเคลื่อนย้ายได้ และยังอยู่ใกล้กับเตียง ซึ่งครีมได้จัดเตรียมไว้ตั้งแต่การเลือกเครื่องเรือนตั้งแต่ต้นที่เข้ามาพัก และคว้ามันจะได้ใช้ประโยชน์ได้ อย่างที่ครีมได้วางแผนไว้ตั้งแต่ต้นกับการเลือกใช้หรือการวางตำแหน่งของเครื่องเรือนภายในห้องพัก ก๊ิบและครีมดูจะสนิทสนมกันมาก เนื่องจากว่าทั้งคู่สามารถใช้อุปกรณ์หรือแม้กระทั่งเครื่องเรือนที่ แต่ละคนครอบครองนั้นได้โดยไม่ได้มองว่า ใครเป็นเจ้าของอุปกรณ์หรือของใช้เหล่านั้น³⁶ (รูปภาพที่ 4.2.4.12)

ในช่วงเวลา 19:00-20:00 น. กิจกรรมส่วนใหญ่ที่จะทำอยู่บ่อยครั้งก็ยังคงเป็นการดูหนังอยู่ใน ขณะเดียวกันในขณะที่ดูหนังนั้นจะมีกิจกรรมอีกอย่างเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน คือการรับประทานอาหาร ซึ่งก่อนกลับเข้ามาหาพักนั้นต่างคนจะต่างซื้ออาหารของตัวเองเข้ามาและมารับประทานด้วยกัน แต่ บางครั้งก็จะออกไปซื้อด้วยกันและนำกลับเข้ามาทานในขณะที่ทำกิจกรรมดูหนัง จะเห็นได้ว่าตำแหน่งใน การดูหนังได้เปลี่ยนไปจากเดิมที่อยู่บนเตียงนอน มาเป็นกลางห้องพักเพื่อตอบสนองต่อกิจกรรมที่ เพิ่มขึ้น โดยการนำโต๊ะญี่ปุ่นมาตั้งเพื่อรองรับกิจกรรมในขณะที่ดูหนังและรับประทานอาหารไป พร้อมๆกัน สิ่งนี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ เพื่อที่จะตอบสนองต่อกิจกรรมที่เพิ่มขึ้น (รูปภาพที่ 4.2.4.13)

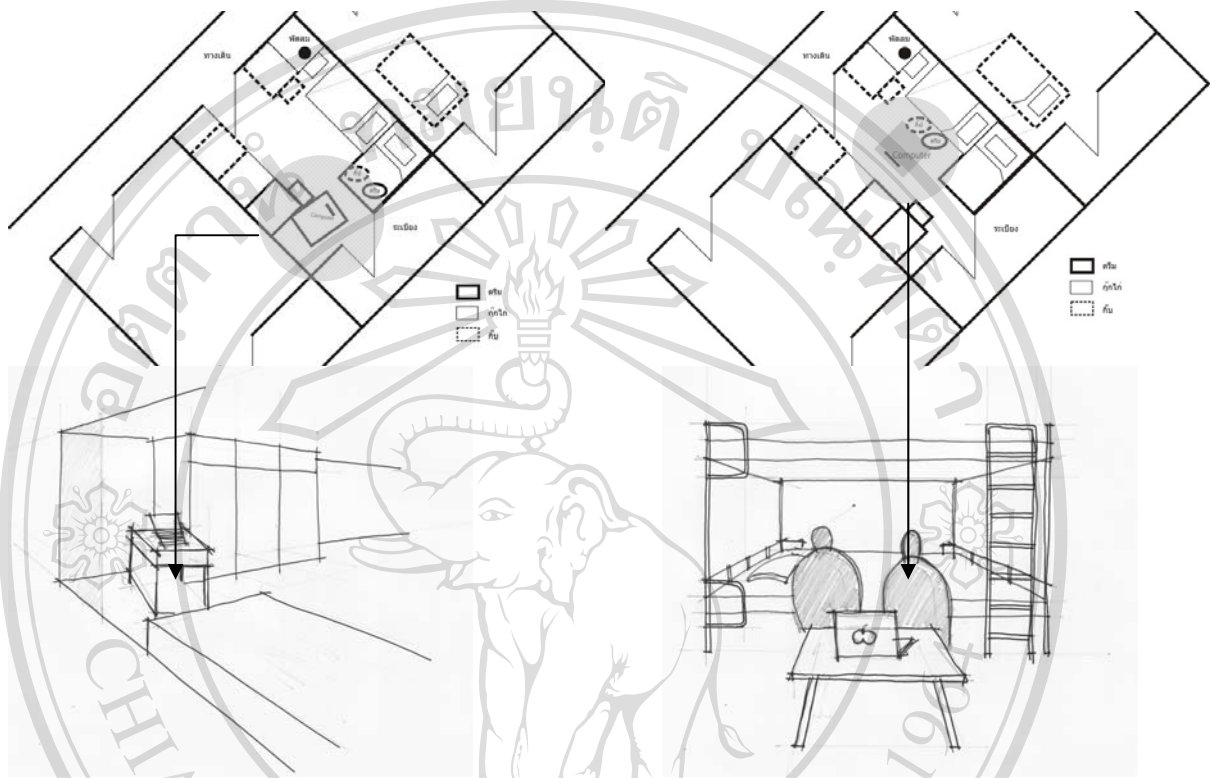
ในช่วงเวลา 20:00-21:00 น. ครีมและก๊ิบจะเริ่มไปอาบน้ำเนื่องจากคนจะเริ่มน้อยกว่าช่วงเวลา อื่น “ช่วงเย็นๆหรือหลังสี่ทุ่มจะเป็นช่วงที่คนเยอะ เพราะคนส่วนก็จะเข้าหอใกล้ช่วงหอบปิดหลังสี่ทุ่มไป คนอาบน้ำค่อนข้างจะเยอะ” ก๊ิบกล่าว และหลังจากทำธุระส่วนตัวเสร็จแล้วทั้งคู่ก็จะเริ่มทำการบ้าน หรือ งานอื่นๆ ที่ค้างอยู่ โดยแยกทำงานโต๊ะส่วนตัวของแต่ละคน (รูปภาพที่ 4.2.4.14 - 4.2.4.15)

และสุดท้ายช่วงเวลา 21:00 – 22:00 น. จะเวลาที่ก๊ิบไก่อกลับเข้ามาที่ห้องพัก ก๊ิบไก่อมักจะกลับ เข้ามาช่วงเวลาใกล้หอบจะปิดเนื่องจากว่า ก๊ิบไก่อมักจะไปอยู่กับเพื่อนที่มาจากจังหวัดเดียวกันและแฟน ของก๊ิบไก่อ ซึ่งสำหรับก๊ิบไก่อแล้ว “ก๊ิบไก่อจะสนิทมากกว่าคนที่พักห้องเดียวกัน” ก๊ิบไก่อกล่าวเนื่องจาก เพื่อนที่มาจากจังหวัดเดียวกันนั้นเรียนด้วยกันมาตั้งแต่มัธยม และหอพักก็อยู่หอนอก แต่การที่ก๊ิบไก่อ เลือกที่จะอยู่หอในนั้นเพราะว่าประหยัด และช่วยทางบ้านลดค่าใช้จ่าย แต่การหอบพักร่วมกันเพื่อนใน

³⁶ จากการเข้าไปสังเกตของผู้วิจัยในวันที่เข้าไปเก็บข้อมูลภายในห้องพัก

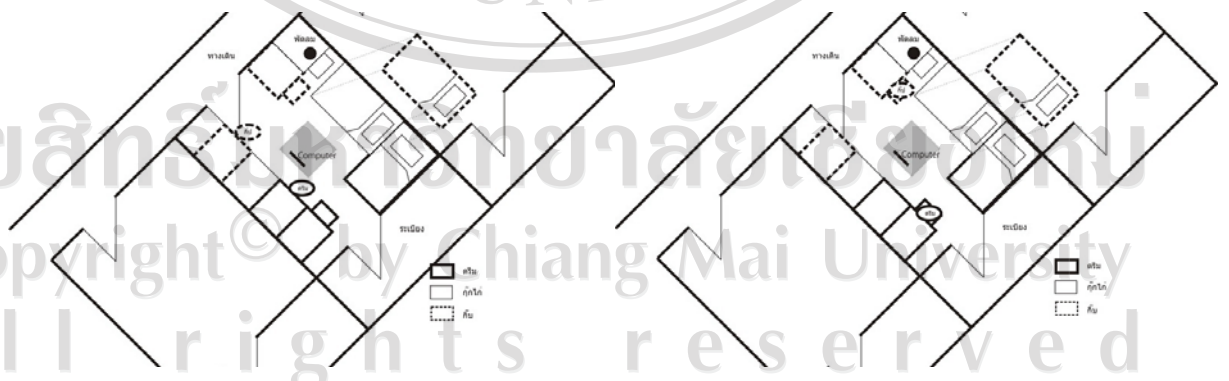
ห้องอย่างครีมและก๊ิบก็ไม่ได้เป็นปัญหาแต่อย่างใด (รูปภาพที่ 4.2.4.16 - 4.2.4.17) ในขณะที่ก๊ิกโกกลับเข้ามาที่ห้องพักและทำธุระส่วนตัว คริมและก๊ิบก็ต่างก็ทำการบ้านหรือเล่นอินเทอร์เน็ต ดูราวกับว่าช่วงเวลานี้จะเป็นช่วงเวลาส่วนตัวที่ต่างคนจะต่างมีหน้าที่ที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบ หลังจากที่ก๊ิกโกทำธุระส่วนตัวแล้วในบางครั้งก๊ิกโกจะมานั่งทำการบ้านต่อนเตียงนอนซึ่งก็ไม่บ่อยครั้งนัก ส่วนใหญ่แล้วก๊ิกโกจะทำงานที่ได้รับผิดชอบให้เสร็จตั้งเวลาช่วงเวลากลางวัน ก๊ิกโกมักจะใช้เวลาว่างในห้องสมุดมากกว่าในห้องพัก ก๊ิกโกได้ให้เหตุผลไว้ว่า “ห้องสมุดนั้นมันเย็นกว่า และเพื่อนๆที่สนิทก็มักจะไปอยู่กับที่ห้องสมุด” และในเวลาที่ยกโกทำสิ่งต่างๆ เรียบร้อยแล้ว ก๊ิกโกมักจะปิดผ้าที่ก๊ิกโกได้สร้างไว้ล้อมรอบเตียงของก๊ิกโก

ในขณะที่กิจกรรมที่คริมมักจะทำเป็นกิจวัตรคือการดูหนัง(เกาหลี) และการรับประทานอาหารเช้าภายในห้องพักกับพีก๊ิบ ซึ่งกิจกรรมนี้เกิดจากความสนใจหรือความชอบในการดูหนัง สำหรับก๊ิบเองแล้วก็มีหนังอยู่จำนวนมากจึงทำให้ทั้งสองคนนั้นมีกิจกรรมที่ทำร่วมกัน จากความชอบที่เหมือนกันอาจจะทำให้เกิดความสนิทสนมตามมาได้ และตรวจสอบต่อไปแล้วพบว่า เป็นคนเนื้อเหมือนกัน มาจากพื้นฐานครอบครัวที่มีพ่อแม่รับราชการเหมือนกัน ซึ่งการที่คริมสนิทสนมกับก๊ิบมากกว่าก๊ิกโกนั้นอาจเป็นเพราะความแตกต่าง ก๊ิกโกจะเป็นคนที่มาจากภาคอีสาน กิจกรรมแต่ละคนสนใจนั้นแตกต่างกัน จึงไปสู่ความแบ่งแยกภายในห้อง ซึ่งนำมาสู่การใช้พื้นที่ภายในห้องของ คริม ก๊ิบ และก๊ิกโก ซึ่งก๊ิกโกได้แสดงให้เห็นชัดเจนในการคิดค้นตัวเองออกมาจากทั้งคริมและก๊ิบ ไม่ว่าจะป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในห้อง หรือแม้กระทั่งการใช้พื้นที่ภายในห้อง รวมไปถึงความสัมพันธ์เชิงสังคมที่เกิดภายในห้องพักด้วยเช่นกัน(จะนำไปวิเคราะห์ต่อในส่วนของบทวิเคราะห์)



ภาพที่ 4.2.4.12 แสดงกิจกรรมในช่วงเวลา 18:00-19:00 น.
ภาพแสดงการปรับวางโต๊ะเขียนหนังสือเพื่อตอบรับกับการ
ใช้คู่มือ ซึ่งครีมนและก๊ิบจะนอนบนอยู่บนเตียง

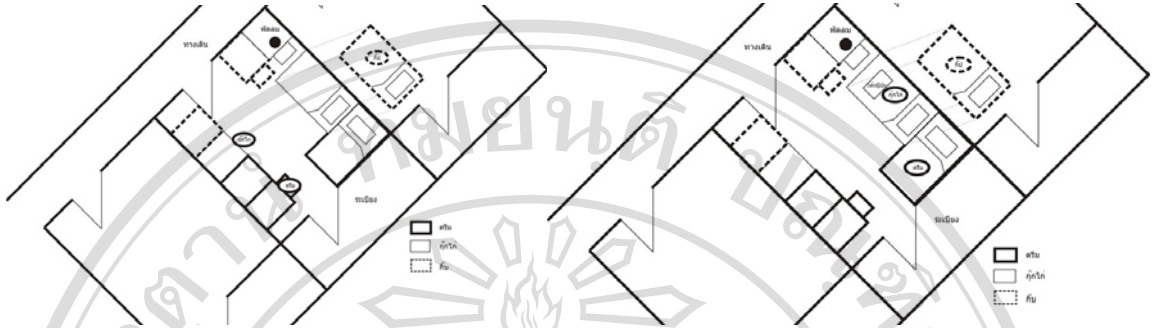
ภาพที่ 4.2.4.13 แสดงกิจกรรมในช่วงเวลา 19:00-20:00 น.
ภาพแสดงลักษณะการใช้พื้นที่ในลักษณะที่ปรับทานอาหาร
หรือขนมในขณะที่ดูหนัง



ภาพที่ 4.2.4.14 แสดงกิจกรรมในช่วงเวลา 20:00-21:00 น.

ภาพที่ 4.2.4.15 แสดงกิจกรรมในช่วงเวลา 20:00-21:00 น.

(ภาพต้องการแสดงให้เห็นกิจกรรมที่แตกต่างกันเกิดขึ้นในช่วงเวลา 20:00-21:00 น.)



ภาพที่ 4.2.4.16 แสดงกิจกรรมในช่วงเวลา 21:00-22:00 น. ภาพที่ 4.2.1.17 แสดงกิจกรรมในช่วงเวลา 21:00-22:00 น.
(ภาพต้องการแสดงให้เห็นกิจกรรมที่แตกต่างกันเกิดขึ้นในช่วงเวลา 21:00-22:00 น.)



ภาพที่ 4.2.4.18 แสดงพื้นที่เก็บของและ โต๊ะเขียนหนังสือของก๊ิบ

ภาพที่ 4.2.4.19 แสดงการจัดวางของที่โต๊ะเขียนหนังสือของครีม



ภาพที่ 4.2.4.20 แสดงลักษณะการใช้พื้นที่บนเตียงของก๊ิบ

ภาพที่ 4.2.4.21 แสดงลักษณะการครอบครองพื้นที่และการแสดงขอบเขตระหว่างเตียงนอนก๊ิบใกล้เคียงพื้นที่ใช้สอยอื่นภายในห้อง

ในตารางที่ 4.2.4.1 แสดงให้เห็นถึงความหลายของกิจกรรมภายในห้องพัก และการซ้อนทับของกิจกรรมในแต่ละช่วงเวลา

	18:00-19:00			19:00-20:00			20:00-21:00			21:00-22:00		
	ครีม	ก๊อป	ก๊วกโก้	ครีม	ก๊อป	ก๊วกโก้	ครีม	ก๊อป	ก๊วกโก้	ครีม	ก๊อป	ก๊วกโก้
กิจกรรมรวม												
ทานอาหาร												
ตีปิงปอง												
แอโรบิก												
งานอดิเรก												
ดูโทรทัศน์												
ดูหนัง												
พูดคุย												
กิจกรรมส่วนตัว												
ออกไปข้างนอก												
ทำการบ้าน												
นอน												
เก็บของ												
อาบน้ำ												

ลักษณะการใช้พื้นที่ภายในห้องของครีม นั้น จะคล้ายกับห้องของเบลล์ แต่จะแตกต่างกันก็คือ ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในห้องที่เกิดการแบ่งแยก



Chiang Mai University
s r e s e r v e d

ภาพที่ 4.2.4.22 แสดงลักษณะการกำหนดขอบเขตระหว่างพื้นที่ส่วนตัวของก๊วกโก้ คือพื้นที่เตียงนอนกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆภายในห้อง โดยการใช้ผ้าห่มมาเป็นอุปกรณ์ในการสร้างขอบเขต

ลักษณะการใช้พื้นที่ของกูกโกมีความน่าสนใจ ตรงที่กูกโกได้สร้างขอบเขตในการครอบครองพื้นที่ได้อย่างชัดเจน ดูราวกับการสร้างขอบเขตพื้นที่อย่างชัดเจนนั้น ทำให้เห็นถึงการแบ่งแยกระหว่างกูกโกและคนอื่นภายในห้องพัก การสร้างขอบเขตพื้นที่ส่วนตัวของกูกโกนั่นคือ การนำผ้าฝืนเล็กมาปิดกั้นรอบเตียงนอน กูกโกได้ให้เหตุผลว่า “มันทำให้กูกโกรู้สึกว่ามันเป็นพื้นที่ส่วนตัวจริงๆ ซึ่งเวลาที่อยู่ในพื้นที่นี้ทำให้สัมผัสถึงความเป็นส่วนตัว พื้นที่อื่นๆ ภายในห้องนั้นกูกโกมองว่าเป็นพื้นที่สาธารณะที่มีการครอบครองร่วมหรือใช้ร่วมกัน” หรือแม้กระทั่งโต๊ะเขียนหนังสือที่กูกโกเป็นเจ้าของ ในขณะที่พักในห้องนี้ กูกโกใช้เพียงแค่โต๊ะสำหรับวางพัฒนาเท่านั้น (จะนำไปวิเคราะห์ต่อในส่วนของบทวิเคราะห์) การใช้พื้นที่ของกูกโกที่ได้สร้างพื้นที่ส่วนตัวขึ้น โดยมีการกำหนดขอบเขตขึ้นมาด้วยวิธีการนำผ้ามาปิดล้อมนั้น ส่งผลกระทบบ้างผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างคริมนและกิบ ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า การแสดงขอบเขตที่ชัดเจนในลักษณะการปิดล้อมพื้นที่อย่างกูกโกได้ทำไว้แล้ว ดูราวกับต้องการปิดกั้นใน 2 ส่วนด้วยกันคือ ส่วนแรก เป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนภายในห้องที่จะเข้ามา ส่วนที่สองคือ กูกโกมีความต้องการที่จะแยกตัวออกมาจากเพื่อนร่วมห้อง หรืออาจกล่าวได้ว่า จากความต้องการความเป็นส่วนตัวของกูกโกทำให้ใช้ในลักษณะดังกล่าว

- การให้ความหมายพื้นที่ส่วนตัวในห้องพัก

คริมได้ให้ความหมายของพื้นที่ห้องพักภายในห้องพักว่าเป็นพื้นที่สาธารณะ เนื่องจากเกิดการใช้ร่วมกับบุคคลอื่น และยังคงต้องอยู่ภายในกฎระเบียบของห้องพัก จากความคิดของคริมในลักษณะนี้อาจจะเป็นสิ่งนำไปสู่การแบ่งแยก เช่น การ “แบ่งแยก” พวกหรือกลุ่ม เช่น ความสนิทสนมระหว่างคริมและกิบ ที่เกิดจากจากพูดจกกันด้วยภาษาเมือง ซึ่งนำไปสู่การแบ่งคนนอกพื้นที่ออกไปทำให้เกิดการกีดกัน หรือสร้างเส้นแบ่งขอบเขตโดยไม่ได้ตั้งใจ ในความคิดเห็นของผู้วิจัยคิดว่า การคุยกันลักษณะของภาษาเมืองแล้ว อาจจะทำให้กูกโกรู้สึกถึงความไม่เข้าพวก ไม่เข้ากลุ่ม หรือเป็นอื่นไปจากคริมและกิบ

โดยสรุป สำหรับการอยู่ห้องพักของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่แล้ว ถึงแม้แต่คริมก็จะได้รับสิทธิพิเศษซึ่งแตกต่างไปจากนักศึกษาหญิงคนอื่นๆ ทำให้เห็นถึงตำแหน่งแห่งที่ที่เปลี่ยนไป เช่น ในเรื่องของการทำคะแนนหอเพื่อที่จะพักในหอต่อไป อาจจะกล่าวได้ว่าคริมนั้นมีชนชั้นที่แตกต่างออกไปคนอื่นภายในห้องพัก ซึ่งคริมเมื่ออยู่ที่บ้านถือได้ว่าเป็นชนชั้นกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับชนชั้นทางสังคม และเมื่อย้ายเข้ามาอยู่ห้องพักแล้ว ชนชั้นของคริมได้ถูกปรับเปลี่ยนเป็นชนชั้นสูงจากสิทธิพิเศษที่คริมได้รับ

และยิ่งไปกว่านั้น ในทอมหน้าที่ครีมจะได้เป็นกรรมการหอพัก ก็จะทำให้เพื่อนร่วมห้องนั้นได้สิทธิพิเศษ ในการย้ายห้องเพื่อให้ได้อยู่ใกล้บันไดขึ้นลง ในแต่ละชั้นนั้นห้องสำหรับกรรมการหอนั้นจะได้อยู่ใกล้กับโถงบันไดของแต่ละชั้น

ในเรื่องของสิทธิพิเศษที่ครีมได้รับนั้น คริมกล่าวว่า “เป็นสิ่งที่ดี และสำหรับครีมแล้วก็ไม่ได้ทำอะไรแน่นอนเพื่อที่จะให้ได้อยู่หอต่อ เพราะอย่างไรก็ตามก็ได้ได้อยู่แล้ว ไม่ต้องทำอะไร” ซึ่งสิ่งนี้เองทำให้ครีมรับรู้ได้ถึงอำนาจบางอย่างที่ครีมเองสามารถที่จะอยู่เหนือกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับอื่นๆ ทำอะไรได้ตามใจ³⁷ แต่การได้รับสิทธิพิเศษส่วนนี้ไม่ได้นำไปสู่ลักษณะการใช้พื้นที่ภายในห้องพัก จากกิจกรรมที่เกิดขึ้นในห้องพักของครีมแล้ว จะคล้ายคลึงกับห้องอื่นๆ เช่น ห้องของเบลล์ เป็นต้น

ส่วนในเรื่องของกิจกรรมที่เกิดจากการใช้พื้นที่แล้ว จะมีการตอบสนองในเรื่องของสิ่งที่ครีมชอบทำอยู่บ้างในส่วนของ การดูหนัง แต่ก็มีส่วนที่หายไปนั่นคือ การปลูกต้นไม้ที่ครีมเคยบอกไว้ข้างต้นเกี่ยวกับความสนใจของการปลูกต้นไม้หายไป จะเป็นไปได้หรือไม่ว่าอาจจะเป็นผลจากพื้นที่ในไม่ได้ตอบสนองต่อการทำกิจกรรมบางอย่าง หรือการที่ครีมไม่ได้ปลูกต้นไม้ นั่น อาจจะเป็นไปได้ว่าพื้นที่ห้องพักของหอพักหญิงมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นั้น คริมไม่ได้ให้ความหมายของห้องพักในลักษณะที่เป็นพื้นที่ส่วนตัว เนื่องจากว่า การปลูกต้นไม้ที่บ้าน คริมใช้เป็นพื้นที่บริเวณนั้นเป็นพื้นที่นั่งเล่น และครีมยังให้ความหมายต่อความเป็นส่วนตัวคือ “เป็นเรื่องที่ไม่อยากให้ใครมาก้าวก่าย”³⁸ เลยทำให้เกิดการลดทอนสิ่งที่พื้นที่ไม่ได้ตอบสนองได้นั้นถูกตัดออกไป หรือครีมนั้นต้องการที่จะสร้างภาพตัวแทนใหม่บนพื้นที่หอพักหญิง

ในส่วนของเครื่องใช้สอยอื่นๆ ที่ครีมเลือกใช้ใช้นั้น ไม่ได้ถูกนำมากล่าวถึงเนื่องจากว่า ไม่มีอะไรที่เด่นชัดที่บ่งบอกในเรื่องของอัตลักษณ์ความเป็นหญิงของครีมมากนัก จึงไม่ได้ถูกนำมากล่าวถึง ความเป็นอัตลักษณ์ของครีมจะถูกแสดงผ่านกิจกรรมและการเลือกใช้เครื่องเรือนที่ตอบสนองต่อกิจกรรมที่ชอบและเกิดขึ้นในห้องพักหญิงเป็นส่วนใหญ่

³⁷ จากการสัมภาษณ์ครีมภายในห้องพัก ในวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

³⁸ จากการสัมภาษณ์ครีมที่บ้าน ในวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2551

ตารางที่ 4.2.4.2 แสดงข้อมูลโดยสรุปของคริมในภาพรวม

คริม	พื้นที่บ้าน	พื้นที่หอพักหญิง
ภาพตัวแทน	คริมเป็นผู้หญิงที่มีภาพตัวแทนของความเข้มแข็ง เป็นผู้หญิงที่ภาพตัวแทนของความเป็นชายผสมอยู่ด้วย คือคริมมีลักษณะที่ห้าว จากการอบรมที่เข้มงวดจากพ่อ	คริมเป็นผู้หญิงที่มีลักษณะที่ของความมั่นใจ และลักษณะคล้ายกับผู้ชาย
การประกอบสร้าง	คริมมีสถานะเป็นลูกคนเดียว และถูกดูแลอย่างเข้มงวด เมื่อคริมอยู่บ้าน บทบาทและหน้าที่ของคริมคือ คริมมีหน้าที่รับผิดชอบส่วนของตัวเธอ	คริมมีสถานะเป็นน้องของก๊ิบ และเป็นเพื่อนของก๊ิบไว้ ลักษณะความสัมพันธ์ภายในห้องพักจะมีการแบ่งแยก คริมจะสนิทกับก๊ิบ ส่วนก๊ิบไว้จะไม่สนิทกับคนที่อาศัยอยู่ร่วมห้องเดียวกัน
การให้ความหมายต่อพื้นที่ส่วนตัว	คริมไม่เคยนึกถึงคำว่า “พื้นที่ส่วนตัว” และ “พื้นที่สาธารณะ” มาก่อนเลย เนื่องจากคริมเองอาจจะคุ้นชินกับการที่อาศัยอยู่กับน้ำ ซึ่งพักในห้องเดียวกันมากกว่าการที่จะใช้พื้นที่ห้องส่วนตัวของที่บ้าน แต่คริมกล่าวถึงความรู้สึกถึงความเป็นส่วนตัวไว้ว่า “เป็นเรื่องที่ไม่อยากให้ใครมาทักทาย” จะเห็นได้จากพื้นที่ส่วนตัวที่คริมได้สร้างขึ้นมา	เนื่องจากคริมมอง ห้องพักเป็นพื้นที่สาธารณะ คริมจึงไม่ได้ใช้พื้นที่ในลักษณะเดียวกับบ้าน
การให้ความหมายต่อพื้นที่สาธารณะ	จากความคุ้นชินในการใช้พื้นที่ร่วมกับคนอื่นจึงไม่ทำให้คริมแบ่งแยกในเรื่องของพื้นที่	คริมให้ความหมายต่อพื้นที่หอพักเป็นพื้นที่สาธารณะ เพราะว่าเป็นการใช้งานร่วมกับบุคคลอื่น

4.2.5 ฝ้าย ตัวแทนของความน่ารักอ่อนหวาน

ภาพแรกที่ผู้วิจัยเห็นฝ้าย

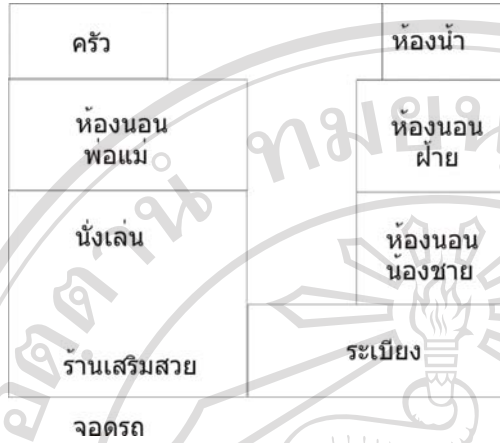
วันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 ในมุมมองของผู้วิจัยที่มีต่อการเจอฝ้ายครั้งแรกคือ ฝ้ายคือเป็นผู้หญิงค่อนข้างอ่อนหวาน และสุภาพ โดยเห็นได้จากการแต่งกายของฝ้าย คือ เป็นผู้หญิงผิวขาว ผมสั้น แต่งกายด้วยชุดนักศึกษากระโปรงยาวคลุมเข่า เลื่อนนักศึกษาพอดีตัว สวมรองเท้าหุ้มส้น และมีเสื้อเจ็ดเม็ดตัวใหญ่กลม ฝ้ายเป็นนักศึกษาที่มีการแต่งกายถูกระเบียบ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยคิด และนอกเหนือจากนี้คือฝ้ายจะมีรอยยิ้มกับเรื่องราวที่ฝ้ายได้กล่าวถึงให้ผู้วิจัยได้เห็นเสมอ และฝ้ายยังเป็นคนสุภาพอ่อนน้อม เช่น ฝ้ายมักจะทักทายด้วยน้ำเสียงที่นุ่มนวล “สวัสดีค่ะ” พร้อมกับยกมือไหว้สวัสดี ทุกๆ ครั้งที่สัมผัสหรือคุยกัน และ เมื่อจากกันฝ้ายจะกล่าวว่า “แล้วพบกันใหม่นะคะ” พร้อมกับรอยยิ้ม

ฝ้ายกับพื้นที่ภายในบ้าน

ผู้วิจัยได้ไปเก็บข้อมูลที่บ้านของฝ้ายในวันที่ 1- 2 มีนาคม พ.ศ. 2551 บ้านของฝ้ายตั้งอยู่ที่จังหวัดลำปาง ลักษณะของครอบครัวอยู่กับแบบครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวของฝ้ายมีสมาชิกด้วยกัน 4 คน ได้แก่ พ่อ แม่ ฝ้าย และน้องชาย ครอบครัวของฝ้ายมีพ่อเป็นหัวหน้าครอบครัว พ่อรับราชการ ส่วนแม่นั้นทำเสริมสวย

บริบทสำหรับบ้านของฝ้ายนั้นเป็นบ้านชั้นเดียว ลักษณะการใช้พื้นที่ภายในบ้านซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนตัวในระดับครอบครัวนั้น ได้แบ่งพื้นที่บางส่วนเพื่อการเปิดร้านเสริมสวย อาจกล่าวได้ว่า พื้นที่ร้านเสริมสวยเป็นกิจกรรมสาธารณะ ได้ถูกนำเข้ามาเป็นส่วนประกอบหนึ่งของความเป็นส่วนตัวสำหรับพื้นที่บ้าน และนอกจากกิจกรรมเสริมสวยที่เกิดขึ้นจากการใช้พื้นที่แล้ว บุคคลในบ้านได้ใช้พื้นที่ของร้านเสริมสวยเปรียบเสมือนว่า เป็นพื้นที่ห้องรับแขกหรือห้องนั่งเล่นสำหรับคนภายในบ้าน และบรรยากาศของคนที่เข้ามาใช้บริการของร้านนั้น ก็ให้ความรู้สึกถึงความเป็นกันเอง เช่น ในขณะที่พ่อและฝ้ายนั่งเล่นอยู่บริเวณใกล้ๆ ส่วนของพื้นที่ร้าน เมื่อลูกค้าเดินเข้ามาในร้านแล้วนอกจากจะนั่งรอทำผม บางคนก็จะเข้ามาพูดคุยกับฝ้ายและพ่อของฝ้าย อย่างเป็นกันเอง โดยไม่ได้คิดว่าเป็นการก้าวล้ำเข้าสู่พื้นที่ส่วนตัวของบุคคลอื่น³⁹

³⁹ จากการสังเกตของผู้วิจัยที่เข้าไปเก็บข้อมูลที่บ้านของฝ้าย ในวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2551



ภาพที่ 4.2.5.1 ภาพผังแสดงตำแหน่งห้องภายในบ้านฝ่าย



ภาพที่ 4.2.5.2 ภาพแสดงบรรยากาศนอกบ้าน



ภาพที่ 4.2.5.3 ภาพแสดงส่วนของร้านเสริมสวย

ครอบครัวของฝ่ายในมุมมองของผู้วิจัย ในวันที่ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลที่บ้านของฝ่ายนั้น ตรงกับวันเสาร์และวันอาทิตย์ เมื่อผู้วิจัยไปถึงบ้านของฝ่าย นอกจากผู้วิจัยจะได้พบกับพ่อและแม่ของฝ่ายแล้ว ผู้วิจัยยังเห็นลูกค้าที่เข้ามาเสริมสวยที่ร้านอีกหลายคน ซึ่งบางคนก็นั่งอ่านหนังสือเพื่อที่จะรอให้ถึงคิวของตัวเอง ในขณะที่บางคนนั้นก็นั่งเล่นกับสุนัขที่บ้าน และคุยกับแม่ของไปด้วย ซึ่งผู้วิจัยไม่ได้รู้สึกว่าคุณวิจัยเข้ามาที่ร้านเสริมสวย แต่ผู้วิจัยเข้ามาที่พื้นที่บ้านของฝ่าย และผู้วิจัยมองว่าคนที่เป็นลูกค้า นั้นเป็นบุคคลที่พ่อและแม่ของฝ่ายคุ้นเคย ซึ่งดูราวกับว่าเป็นพื้นที่รับแขก เพียงแต่ครอบครัวของฝ่ายได้นำกิจกรรมที่เป็นสาธารณะเข้ามาไว้ในพื้นที่บ้าน ทำให้ดูราวกับว่าเป็นกิจกรรมระดับครอบครัว

- ความสัมพันธ์ของตัวประชากรศึกษากับสังคมในบ้าน

ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ฝ่ายจะสนิทกับพ่อมาก เมื่อพ่อมีเวลาว่างในขณะที่อยู่บ้าน ฝ่ายก็จะนั่งเล่น นั่งคุยกับพ่อเป็นส่วนใหญ่ และหลังจากพ่อกลับจากทำงาน พ่อก็มักจะมาทำกิจกรรมต่างๆ กับฝ่าย เช่น เล่นหมากฮอส เป็นต้น สิ่งที่ทำให้ฝ่ายสนิทสนมกับพ่อกว่าแม่เป็นเพราะว่า “แม่ค่อนข้างจะจู้จี้และขี้บ่น แต่กับพ่อแล้ว พ่อจะใจดีและเอาใจอาจเป็นเพราะว่าเป็นลูกสาวคนเดียว ไม่ว่าจะออกไปไหนก็จะค่อนข้างลำบาก พ่อและแม่ก็จะไม่ค่อยอนุญาตให้ออกไปไหนบ่อยนัก นอกจากเพื่อน ๆ จะมาหาที่บ้าน” ฝ่ายกล่าว ผู้วิจัยมีความคิดเห็นถึงที่ฝ่ายได้เล่านี้ ในมุมมองของความเป็นลูกสาวคนเดียวของครอบครัวที่ฝ่ายพูดถึงนั้น เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้วิจัยคิดถึง “ความเป็นหญิง” ที่ต้องการการดูแล การปกป้อง การเอาใจใส่ ซึ่งให้ความรู้สึกถึง “ความเป็นหญิง” ที่อ่อนแอ ซึ่งแตกต่างออกไปจากผู้หญิงสมัยใหม่ในมุมมองของการเปรียบเทียบความแตกต่างของ “ความเป็นหญิง” สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายและน้องชาย ไม่ค่อยสนิทกันมากนัก และไม่ค่อยได้มีกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งแตกต่างออกไปจากจ๊ะเอ๋ที่จะสนิทและมีกิจกรรมร่วมกัน ฝ่ายเล่าว่า “อาจจะเป็นเพราะน้องเข้าสู่วัยรุ่นก็จะติดเพื่อนมากกว่า”

บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายในขณะที่ฝ่ายอยู่ที่บ้านนั้นจะเป็นในส่วนของงานบ้าน เช่น ทำความสะอาดบ้าน ซักผ้าทั้งของพ่อและของแม่ด้วย ล้างจาน ซึ่งจะเป็นงานที่รับผิดชอบเป็นประจำในขณะที่ฝ่ายอยู่ที่บ้าน และในบางครั้งฝ่ายเองก็ช่วยแม่สระผมลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการในร้านด้วย

ในส่วนของบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายแล้ว ก็จะคล้ายกับประชากรศึกษาคนอื่นๆ ทั่วไปดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า จากบทบาทหน้าที่ที่ประชากรศึกษาคนอื่นๆ ได้รับความรับผิดชอบส่วนใหญ่แล้วจะ ภาพลักษณ์ของความเป็นแม่ศรีเรือนที่เกิดขึ้นจากอดีต แต่สิ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่าง “ความเป็นหญิง” ที่แตกต่างกันของประชากรศึกษานั้น เกิดขึ้นจากความแตกต่างของปัจจัยรอบข้าง เช่น การเลี้ยงดู การถูกเอาใจใส่ การอบรมของครอบครัว เป็นต้น สำหรับความเป็นหญิงในแบบของฝ่าย จากการดูแลเอาใจใส่ของครอบครัวถึงแม้ว่าฝ่ายจะเป็นลูกสาวคนเดียว เหมือนกับนุ่น จ๊ะเอ๋ หรือ อติรมนั้น ฝ่ายเองมีความอ่อนหวานและนุ่มนวลมากกว่าประชากรศึกษาคนอื่นๆ เนื่องจากปัจจัยของการเอาใจใส่ การปกป้อง ซึ่งจะเห็นความแตกต่างได้ ฝ่ายจะแตกต่างออกไปจากนุ่นและเบลล์ ในส่วนของความรับผิดชอบ ที่นุ่นและเบลล์จะต้องดูแลน้องๆ ภายในบ้านด้วย แต่สำหรับฝ่ายแล้ว ฝ่ายจะเป็นผู้ถูกรู้อดูแล เมื่อเทียบกับอติรมแล้วและอติรมแล้ว อติรมเป็นคนกล้าคิด กล้าตัดสินใจด้วยตัวเอง ซึ่งแตกต่างไปจากฝ่าย ที่จะออกไปไหนข้างนอกแม่ก็ยังไม่ค่อยให้ไป แต่สำหรับความสัมพันธ์ในครอบครัว ในขณะที่อติรม

มักจะถูกพ่อแม่ห้ามปรามด้วยคำว่า “อย่า” เป็นคำขึ้นต้น ซึ่งฟังดูคล้ายกับว่าเป็นสิ่งที่ห้ามทำ ส่วนฝ้ายมักจะจะเป็นลักษณะของการตักเตือนมากกว่าจะเป็นข้อห้าม ทำให้เป็นไปในเชิงของการให้คิดพิจารณาปัจจัยต่างๆ เหล่านี้เป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละคน

- การใช้พื้นที่กิจกรรมภายในพื้นที่บ้าน

ลักษณะการใช้พื้นที่บ้านของฝ้ายแล้ว ฝ้ายมี “พื้นที่ส่วนตัว” เป็นของตัวเอง คือ ห้องส่วนตัว ลักษณะการใช้พื้นที่ภายในห้องนอน นอกจะเป็นในส่วนของห้องนอนแล้ว ฝ้ายยังมีกิจกรรมอื่นๆ อีก เช่น อ่านหนังสือ เล่นคอมพิวเตอร์ ปั่นจักรยาน เป็นต้น และบางครั้งฝ้ายก็จะนำสุนัขเข้ามาเล่นในห้องนอนด้วย

ลักษณะการใช้พื้นที่ภายในบ้าน สำหรับฝ้ายแล้วส่วนใหญ่ฝ้ายจะใช้พื้นที่ในครัว บริเวณโต๊ะรับประทานอาหาร และเก้าอี้ไม้ตัวใหญ่ที่ตั้งอยู่บริเวณร้านเสริมสวยของแม่เป็นที่นั่งเล่นและคุยกับพ่อ ซึ่งในขณะที่ฝ้ายอยู่ที่บ้านนั้น ส่วนใหญ่ฝ้ายก็จะใช้พื้นที่ในส่วนต่าง ๆ ภายในบ้านมากกว่าที่จะใช้พื้นที่ห้องส่วนตัวของฝ้ายเอง และกิจกรรมที่ฝ้ายจะโปรดปรานมากที่สุดก็คือการดูโทรทัศน์ ซึ่งโทรทัศน์ก็ได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่เกิดขึ้นกับพื้นที่ส่วนตัวฝ้ายเช่นกัน ฝ้ายจะเข้าไปดูโทรทัศน์ในห้องก็ต่อเมื่อ คนอื่นๆ ในครอบครัวต่างแยกย้ายกันไปแล้ว



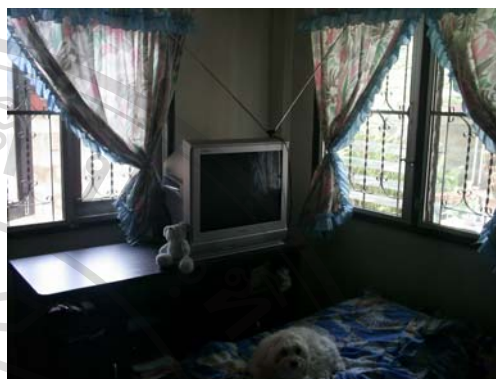
ภาพที่ 4.2.5.4 แสดงการแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายในบ้าน



ภาพที่ 4.2.5.5 แสดงบริเวณร้านเสริมสวยของแม่



ภาพที่ 4.2.5.6 แสดงมุมที่ฝ่ายมักจะมาทำกิจกรรมกับพ่อ



ภาพที่ 4.2.5.7 แสดงพื้นที่ส่วนตัวที่ฝ่ายได้นำกิจกรรมที่ชอบทำมาไว้ในห้องส่วนตัว



ภาพที่ 4.2.5.8 แสดงพื้นที่ใช้สอยภายในห้องส่วนตัว



ภาพที่ 4.2.5.9 แสดงส่วนของเตียงนอนที่เป็นสัดส่วน

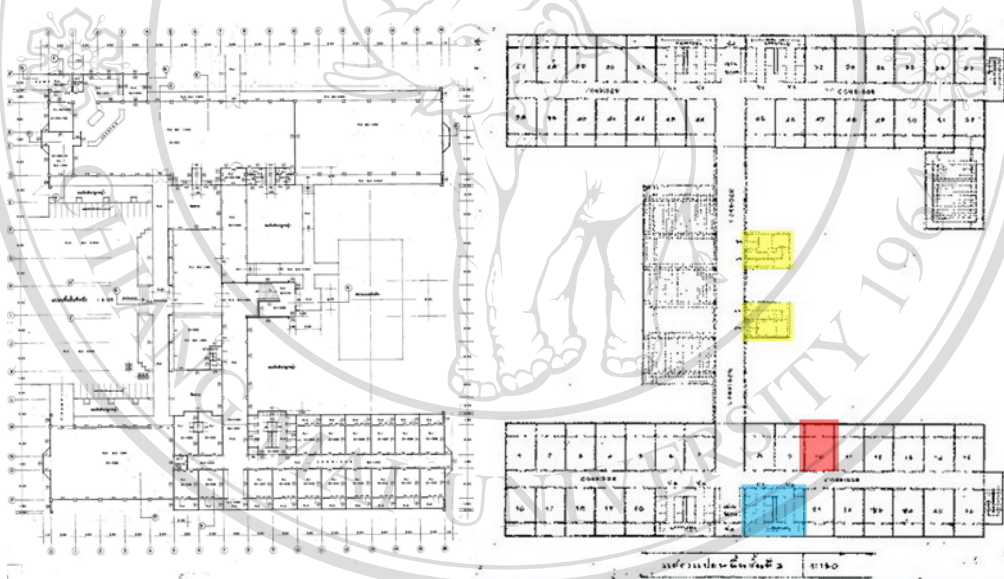
- การให้ความหมายพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่สาธารณะในบ้าน

สำหรับบ้านของฝ่าย อย่างที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น บ้านของฝ่ายได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน คือ ส่วนพักอาศัย และส่วนของการทำร้านเสริมสวย การใช้พื้นที่ภายในบ้านของฝ่าย จะมีความน่าสนใจอยู่ประเด็นหนึ่งคือ การซ้อนทับของพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่สาธารณะ จากความเป็นส่วนตัวของฝ่าย และความเป็นส่วนตัวของครอบครัวในพื้นที่บ้านที่ไปซ้อนทับอยู่บนพื้นที่สาธารณะซึ่งก็คือ “พื้นที่ร้านเสริมสวย” ที่เกิดขึ้นภายในบ้านนั้น ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อถึงลักษณะของการใช้ชีวิตที่แตกต่างออกไป เช่น พื้นที่ร้านเสริมสวยที่ถือได้ว่าเป็นกิจกรรมสาธารณะ เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านทั่วไป ที่จะมีการใช้งานที่เกิดจากผู้อยู่อาศัยภายในบ้าน แต่สำหรับร้านเสริมสวยแล้ว จะเป็นกิจกรรมที่

จะมีบุคคลอื่นนอกเหนือจากบุคคลในครอบครัว และบุคคลที่ไม่รู้จักเข้ามาใช้พื้นที่ในบ้าน จึงถือได้ว่า ร้ายเสริมสวยนั้นเป็นกิจกรรมที่สร้างความเป็นสาธารณะภายในบ้าน

คำว่าพื้นที่ส่วนตัวสำหรับฝ่ายแล้ว ฝ่ายจะนึกถึงพื้นที่ที่จะมีการปิดล้อม และกิจกรรมสำหรับทำ ในพื้นที่ส่วนตัวก็ให้ความนึกถึงการไม่ถูกเห็นจากคนภายนอก เช่น การแต่งตัว เปลี่ยนเสื้อผ้า และการ นอน เป็นต้น

ฝ่ายจากพื้นที่บ้านมาสู่พื้นที่หอพัก บริบทหอพัก



ภาพที่ 4.2.5.10 ลักษณะของหอพักหญิงอาคาร 8 ห้อง 310 ซึ่งหอพักหญิงอาคาร 8 นี้จะมีนักศึกษาพักรวมกันถึง 4 คน ภายในห้องประกอบด้วย ฝ่าย ชมพู ฝน และฮีบ

ความคาดหวังของฝ่ายที่มีต่อหอพักหญิง ปัจจุบันฝ่ายเป็น นักศึกษาปี 2 ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำหรับการเข้าพักหอพักหญิงภายในมหาวิทยาลัยสำหรับฝ่ายแล้ว ในช่วงปีหนึ่ง ฝ่ายได้รับรู้เรื่องของหอพักหญิงภายในมหาวิทยาลัยมาก่อนที่จะสอบติด เนื่องจากมีพี่ข้างบ้านจะคอยมา เล่าเรื่องราวชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยให้ฟัง และฝ่ายเองก็เคยช่วยพี่ข้างบ้านย้ายของเข้าไปในหอพักหญิง

ด้วย ทำให้ฝ่ายไม่ได้คาดหวังเกี่ยวกับความเป็นอยู่ภายในหอพัก⁴⁰ แต่สิ่งที่ฝ่ายจะตื่นเต้นคือการได้ทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่ที่จะว่าเป็นใครที่จะมาอาศัยอยู่ห้องเดียวกัน แต่เมื่อฝ่ายเข้ามาอยู่หอพักในช่วงปีหนึ่งนั้น ปัญหาสำหรับฝ่ายก็คือ กฎเกณฑ์ของหอพัก และเรื่องการปรับตัวของการแบ่งเวลาในการทำงาน ทำให้เข้าหอพักไม่ทันในบางครั้ง

ผู้วิจัยจะกล่าวถึงมุมมองของผู้วิจัยที่มีต่อประชากรศึกษารองอีกสามคน โดยเริ่มจาก ชมพู่ ภาพภายนอกของชมพู่ ดูเป็นคนความร่าเริง ผู้วิจัยเห็นได้จากรอยยิ้มของชมพู่⁴¹ และการพูดคุยที่ผู้วิจัยได้คุยกับชมพู่ ซึ่งแตกต่างออกไปจากฝน ฝนในมุมมองของผู้วิจัยนั้น มองว่าฝนเป็นคนที่มุ่งมั่นต่อการเรียนหรือแม้กระทั่งการทำงาน และในการพูดคุยกับฝนนั้น ฝนจะแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจในการสัมภาษณ์หรือพูดคุยทุกครั้ง ฝนแสดงผ่านท่าทาง ที่ดูราวกับว่านั่งสัมภาษณ์งาน⁴² คนสุดท้ายฮือบ ในมุมมองของผู้วิจัยสำหรับฮือบแล้ว ฮือบจะมีความเป็นผู้ใหญ่ เช่นการแต่งกายที่ผู้วิจัยพบเห็น ฮือบมักจะใส่กางเกงยีนส์และเสื้อเชิ้ต และรองเท้าหุ้มส้นอยู่เสมอ ดูราวกับว่าไปเพิ่งกลับมาจากทำงานซึ่งแตกต่างออกไปจากบุคลิกของนักศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมห้องแล้ว ฝ่ายก็เป็นน้องคนเล็กที่สุดภายในห้อง พี่ๆ ภายในห้องก็จะให้การดูแลเป็นพิเศษ และด้วยนิสัยที่ขี้อ้อนที่ฝ่ายมักจะชอบฮือบพี่ๆ อยู่เสมอ ฝ่ายเลยเป็นที่รักใคร่และน่าเอ็นดูสำหรับพี่ๆ ที่อาศัยอยู่ร่วมกัน สิ่งนี้ก็จะทำให้เราเห็นถึงภาพตัวตนของฝ่ายที่ยังคงติดตัวฝ่ายมาตั้งแต่พื้นที่บ้าน

- ความสัมพันธ์ของตัวประชากรศึกษากับสังคมในหอพัก

ลักษณะของห้องพักอยู่ที่หอพักหญิงอาคาร 8 ห้อง 310 มีเพื่อนร่วมห้องด้วยกันสามคน คือ คนแรกชมพู่ เป็นนักศึกษาคณะบริหาร ปี 3 คนที่สองฝน เป็นเพื่อนร่วมคณะกับฝ่าย และคนที่สามฮือบ ถือได้ว่าเป็นพี่คนโตภายในห้อง อยู่คณะอุตสาหกรรมเกษตร ชั้นปีที่ 4

การอยู่ร่วมกันภายในห้องของฝ่าย สำหรับห้องของฝ่ายนี้ก็มีการสร้างเงื่อนไขในการอยู่ร่วมกัน เงื่อนไขที่ถูกสร้างขึ้นภายในห้องเกิดขึ้นจากทั้งสี่คน ในขณะที่นั่งคุยเล่นกัน ทั้งสี่คนนั้นช่วยกันสร้างเงื่อนไขและทั้งสี่คนก็ได้แสดงความคิดเห็นไปในแนวทางต่างๆ แล้วก็ข้อสรุปออกมา เช่น การเลือกใช้

⁴⁰ จากการสัมภาษณ์ฝ่าย ในวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

⁴¹ สังเกตจากการได้พูดคุยกับชมพู่

⁴² จากการสังเกตท่าทีของฝนในขณะที่สัมภาษณ์

คอมพิวเตอร์ในการอ่านหนังสือตอนกลางคืน เพื่อที่จะไม่ต้องไปเปิดไฟห้อง เนื่องจากการรบกวนคนที่นอนหลับ เป็นต้น

- **การใช้พื้นที่กิจกรรมและการครอบครองในหอพัก**

ภายในหอพักหญิงอาคาร 8 ห้อง 310 ขนาดห้องพัก 14 ตร.ม. เครื่องเรือนภายในห้องนี้ได้แก่ เตียงเดี่ยวสำหรับ 4 คน ตู้เสื้อผ้า 4 หลัง และ โต๊ะเขียนหนังสือ 4 ตัว สำหรับเครื่องเรือนภายในห้องนี้ แต่ละคนจะมีการครอบครองดังที่กล่าวไว้ข้างต้นอย่างละ 1 ชิ้น

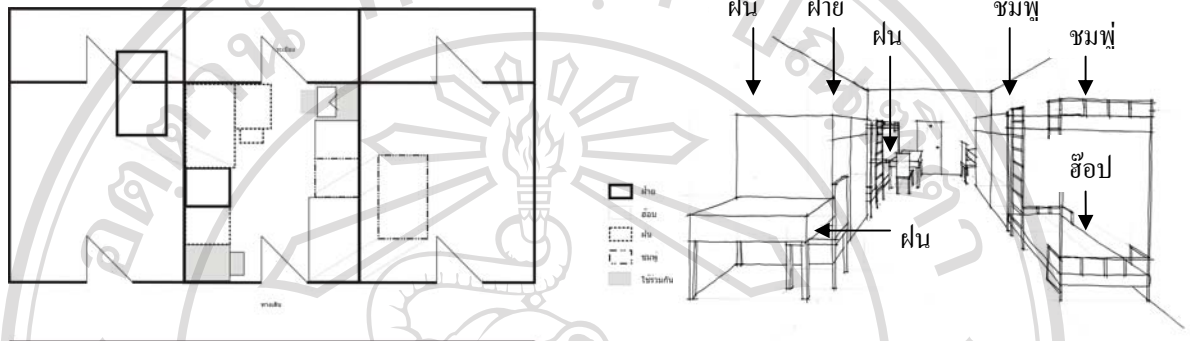
ห้องนี้มีคนเข้ามาอยู่พร้อมๆ กัน 3 คน ได้แก่ฝ่าย ฮีป และฝน ทั้ง 3 คนจึงสร้างเงื่อนไขในการเลือกเครื่องเรือนไว้ว่า “ใครที่นอนเตียงบนก็จะได้ตู้เสื้อผ้าที่ติดกับเตียงด้วย เนื่องจากชั้นล่างยก อยู่ข้างบนแล้วเวลาจะหยิบของก็จะมีที่วางเพื่อจะได้ไม่ต้องขึ้นๆ ลงๆ”⁴³ ส่วนชมพูนั่นเข้ามาทีหลังจึงไม่ได้เลือกหรือตกลงอะไรด้วย⁴⁴ ก็ยอมรับไปกับกฎที่ถูกสร้างขึ้นไว้ตั้งแต่ต้น แต่ก็ไม่ได้มีปัญหาอะไรในเครื่องเรือนที่เหลืออยู่ (ภาพที่ 3.4.11)

ลักษณะการเลือกเครื่องเรือนของฝ่าย ที่เลือกที่จะอยู่ข้างบนนั้น เพราะว่ามีที่วางของ เช่น คอมพิวเตอร์ พัดลม รวมถึงหนังสือด้วยเวลาอ่านเสร็จก็จะได้นำไปวางชั้นของตู้เสื้อผ้าได้เลย ส่วนฮีปนั้นเลือกที่จะนอนข้างล่าง เพราะก็เคยปีนขึ้นปีนลง อีกทั้งส่วนใหญ่แล้วฮีปจะกลับห้องดึก ถ้าจะปีนขึ้นปีนลงก็จะไม่ค่อยสะดวกนัก จึงทำให้ฮีปเลือกที่นอนเตียงข้างล่าง สำหรับฝนแล้วเลือกที่จะนอนเตียงล่าง และฝนยังได้โต๊ะเขียนหนังสืออีกตัว เนื่องจากต้องวางคอมพิวเตอร์ ส่วนเครื่องเรือนที่เหลือคือ เตียงชั้นสอง และ ตู้เสื้อผ้าที่อยู่ติดกับเตียง ตกเป็นของชมพูนั่นเนื่องจากมาทีหลัง ส่วน โต๊ะเขียนหนังสืออีก 2 ตัวที่ยังเหลือนั้น ไม่มีคนใช้ เพราะส่วนใหญ่แล้วจะทำงานบนที่นอน และคนภายในห้องจะมีคอมพิวเตอร์ส่วนตัวในเวลาที่ทำกรบ้านหรืออ่านหนังสือกันจนดึก จึงทำให้มีคอมพิวเตอร์ประจำเป็นของตัวเอง ความคิดนี้เริ่มมาจากฮีปซึ่งเป็นพี่ใหญ่นำมาปฏิบัติ เพราะฮีปเป็นคนทำงานดึก ถ้าจะต้องเปิดไฟในห้องก็จะเกรงใจคนอื่นๆ จึงทำให้คนภายในห้องนั้นเอาเป็นแบบอย่าง และใช้เงื่อนไขที่ตกลงกันไว้ตั้งแต่ต้นจนทุกวันนี้ อีกทั้ง โต๊ะเขียนหนังสือก็มีให้ไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษาที่อยู่ภายในห้อง แต่ก็ไม่ได้มีใครออกปากกล่าว อาจจะเป็นเพราะพื้นที่ห้องที่แคบ การจะเอาเครื่องเรือนเข้ามาเพิ่มเติมก็อาจจะส่งผลกระทบต่อการใช้สอยพื้นที่ส่วนต่างๆ ในห้องพัก และจากการเก็บข้อมูลจากประชากรศึกษาแล้วพบว่า นักศึกษาที่อยู่ในหอพัก

⁴³ จากเงื่อนไขที่ฮีปเป็นผู้สร้างขึ้น เนื่องจากมีประสบการณ์ในการอยู่หอพักมาก่อน และน้องที่เข้ามาอยู่ร่วมห้องด้วยก็เห็นห้องดังกล่าว ข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์ฝ่าย

⁴⁴ จากการสัมภาษณ์ชมพูนั่นในวันที่เข้าไปเก็บข้อมูลในหอพัก

ส่วนใหญ่ก็จะทำงานหรืออ่านหนังสือกับบนเตียงนอนเป็นส่วนใหญ่ ฉะนั้นการที่จะนำโต๊ะเขียนเข้ามาเพิ่มก็อาจจะไม่จำเป็น



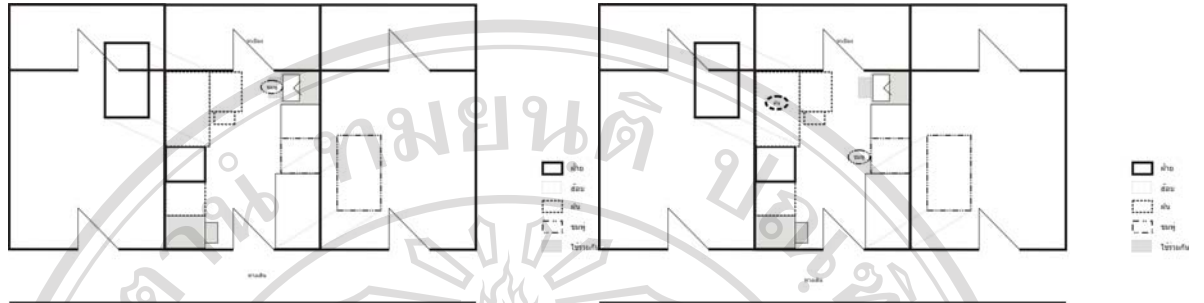
ภาพที่ 4.2.5.11 แสดงการเลือกเครื่องของประชากรศึกษาภายในห้องพัก

จะเห็นได้ว่าทั้ง 4 คนนี้มีวิธีการแก้ปัญหาในเรื่องของการอยู่ร่วมกันภายในห้อง เห็นถึงการปรับตัวในการอยู่ร่วมกัน และการสร้างเงื่อนไขอะไรบางอย่างขึ้นมา เช่น ในเวลาสอบถ้ามีคนภายในห้องอ่านหนังสือ ก็จะต้องไม่เปิดโทรทัศน์รบกวน เป็นต้น ประหนึ่งว่าเป็นข้อแม้เพื่อไม่ให้เกิดการโต้เถียงเสียเปรียบกัน อีกทั้งได้มีการนำโทรทัศน์เข้ามาไว้ในห้องและก็ได้สละโต๊ะส่วนกลางเพื่อไว้โทรทัศน์ แต่การนำโทรทัศน์เข้ามานั้นก็ถือเป็นการกินพื้นที่ส่วนกลางภายในห้อง แต่ทั้ง 4 คนก็มีการตกลงกันก่อน เนื่องจากว่าจะมีค่าใช้จ่ายในห้องเพิ่มขึ้น และเมื่อทุกคนตกลงใจกัน ก็ได้นำโทรทัศน์เข้ามาไว้ในห้องพักและได้จัดที่ทางสำหรับการวางโทรทัศน์ และได้สร้างกฎขึ้นมาอีกคือเวลาในการดูโทรทัศน์ จะต้องไม่รบกวนคนอื่นเวลาอ่านหนังสือ และถ้ามีคนนอนแล้วก็จะไม่มีการดูโทรทัศน์เกิดขึ้น สำหรับห้องของฝ่ายแล้วการสร้างกฎเกณฑ์ขึ้นมาเป็นวิธีการหนึ่งในการป้องกันการเกิดปัญหาขึ้นระหว่างคนภายในห้อง และการสร้างกฎเกณฑ์นั้นจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้การอยู่ร่วมกันสำหรับคนภายในห้องพักนั้นอยู่กันอย่างปกติสุข ซึ่งในการคิดหาวิธีหรือการสร้างเงื่อนไข เพื่อป้องกันสิ่งที่จะเกิดขึ้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับ “ความเป็นหญิง” ในลักษณะที่มีความคิดที่ละเอียดถี่ถ้วน ใส่ใจกับเรื่องเล็กๆ น้อยๆ จากกฎเกณฑ์ที่ถูกสร้างขึ้นมานั้น มีฮ้อปซึ่งเป็นพี่ใหญ่ในห้องเป็นผู้เสนอความคิดเห็น เนื่องจากฮ้อปมีประสบการณ์ในการอยู่หอพักหญิงภายในมหาวิทยาลัยมาก่อนและเคยประสบปัญหาเหล่านี้

จากลักษณะของการเลือกเครื่องของประชากรศึกษาที่ผ่านมาทั้ง 5 ห้องตัวอย่างนี้ สำหรับบุคคลที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน การที่ใครเข้ามาที่ห้องพักก่อนนั้นจะมีสิทธิ์ที่จะเลือกเครื่องเรือนก่อน ซึ่งถือได้ว่าเป็นมาตรการทั่วไปสำหรับนักศึกษาที่เข้ามาอยู่หอพักหญิงภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แต่สำหรับคนที่รู้จักกันมาก่อนนั้น ก็จะมีการเลือกเครื่องเรือนได้ตามความต้องการของแต่ละคน แต่ถ้ามีความต้องการที่ตรงกัน บุคคลภายในห้องก็จะมี การแบ่งปันกันอย่างถ้อยทีถ้อยอาศัย

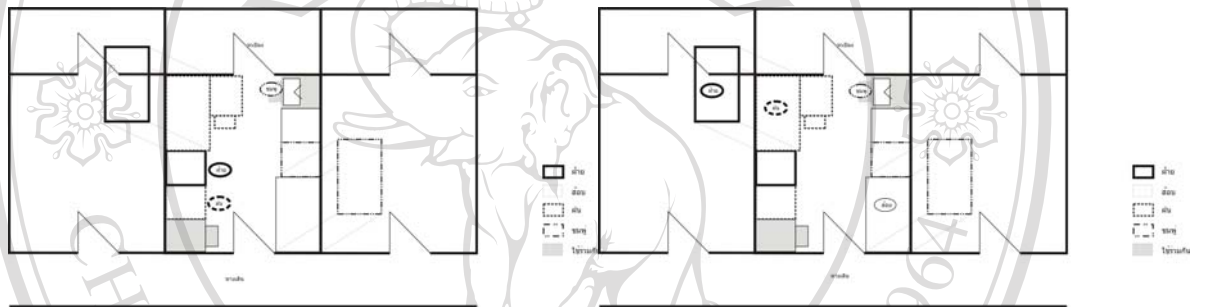
- กิจกรรมการใช้พื้นที่ภายในหอพัก

กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในห้องพักของฝ่ายโดยส่วนใหญ่แล้วห้องนี้จะไม่ได้ออกกิจกรรมภายในห้องมากนัก ส่วนใหญ่จะก็จะเป็นการพูดคุยกันและดูโทรทัศน์มากกว่า การจะไปไหนมาไหนด้วยกันน้อยมาก เนื่องจากเรียนกันคนละคณะแล้วการเข้าหอก็มีเวลาต่างกันไป โดยเฉพาะฮ้อบที่ต้องเข้าห้องปฏิบัติการ และคณะที่เรียนอยู่ที่แม่เหิยะ ทำให้เวลาที่จะเข้าหอก็เป็นเวลาใกล้หอบปิดแล้ว ส่วนฝ่ายเองก็จะก็จะกลับค่ำๆ เพราะต้องสอนพิเศษตอนเย็น จะกลับเข้ามาหอก็ค่ำแล้ว ส่วนชมพู่จะเข้าหอเร็ว เพราะเนื่องจากว่าไม่มีกิจกรรมอย่างอื่นหลังเลิกเรียน จะไปข้างนอกกับเพื่อนก็จะเป็นช่วงเสาร์อาทิตย์ ส่วนฝนนั้นก็ทำงานพิเศษเช่นกันแต่ก็กลับไม่ดึกมาก หรือถ้าจะต้องกลับดึกก็จะเป็นช่วงที่สอบเท่านั้น ช่วงเวลา 18:00 น. ชมพู่จะถึงห้องแล้ว ปกติแล้วชมพู่ก็จะมาถึงห้องก่อนเพื่อนคนอื่นๆ และกิจกรรมส่วนใหญ่ก็คือการดูโทรทัศน์ ชมพู่ก่อนข้างจะดูโทรทัศน์มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งละครหลังข่าว (ดูภาพที่ 3.2.5.12) ช่วงเวลา 19:00 น. ชมพู่ก็จะออกไปทำธุระส่วนตัว ฝนก็จะกลับเข้ามาห้องประมาณช่วงเวลานี้เป็นส่วนใหญ่ พอกลับมาฝนก็จะนอนพักผ่อน แล้วจึงค่อยทำอย่างอื่นภายหลัง (ดูภาพที่ 3.2.5.13) ช่วงเวลา 20:00 น. เป็นช่วงเวลาละครหลังข่าวชมพู่ก็จะกลับมาดูโทรทัศน์ ส่วนฝ่ายก็กลับมาจากการสอนพิเศษ ทุกครั้งเวลาที่ฝ่ายกลับเข้าห้องฝ่ายจะไปทำธุระส่วนตัวเลย ให้เสร็จแล้วจึงค่อยทำสิ่งอื่นๆ ต่อไป บางครั้งก็ดูหนังกับชมพู่ไม่ก็จะงานอื่นๆบนที่นอน ส่วนฝนหลังจากที่ตื่นแล้วฝนก็จะไปทำธุระส่วนตัวเช่นกัน (ดูภาพที่ 3.2.5.14) ในเวลาหอพักใกล้จะปิดฮ้อบจะกลับเข้ามา ฮ้อบจะทำธุระส่วนตัวแล้วก็เข้านอนเลย หรือบางครั้งก็จะทำงานต่อแต่ก็เป็นส่วนน้อย และช่วง 2 ทุ่มนี้ทำให้เห็นถึงความมีชีวิตชีวา ทุกๆ คนเริ่มที่จะพูดคุยกัน หลังจากได้ตรากตรำกับการเรียนมาทั้งวัน และได้กลับมาพักผ่อนด้วยวิธีการต่างๆ คนที่อาศัยอยู่ภายในห้องนี้ค่อนข้างจะนอนดึก เนื่องจากจะพูดคุยกันบางครั้งจนเลยเที่ยงคืนไปก็มี (ดูภาพที่ 3.2.5.15)



ภาพที่ 4.2.5.12 แสดงกิจกรรมในช่วงเวลา 18:00-19:00 น.

ภาพที่ 4.2.5.13 แสดงกิจกรรมในช่วงเวลา 19:00-20:00 น.



ภาพที่ 4.2.5.14 แสดงกิจกรรมในช่วงเวลา 20:00-21:00 น.

ภาพที่ 4.2.5.15 แสดงกิจกรรมในช่วงเวลา 21:00-22:00 น.

ในตอนแรกที่เราเห็นจากกิจกรรมแล้วนั้น ดูราวกับว่าห้องนี้ต่างคนต่างอยู่มีสิ่งที่ตัวเองต้องทำหรือสนใจแตกต่างกันไป แต่เมื่อได้เข้าไปพูดคุยแล้วนั้นพบว่า จริงๆคนภายในห้องมีความสนทนากันดี การที่กลับเข้ามาคนละเวลา และต่างคนต่างมีสิ่งที่ตัวเองต้องรับผิดชอบ พอกลับมาถึงห้องพักทุกคนก็ล้วนแต่ทำสิ่งต่างๆ บางคนนอน บางคนดูโทรทัศน์ หรือแม้กระทั่งออกไปทำธุระส่วนตัวนั้น แต่พอทุกคนเสร็จภาระกิจแล้ว ก็จะเริ่มจับกลุ่มพูดคุยกัน โดยชมพูบอกว่า “บางครั้งก็คุยกันจนเกือบเช้าก็มี ไม่รู้เอาเรื่องอะไรมาคุยกันได้ยังไง แต่ก็คุยกันจนลืมเวลา”⁴⁵

ลิขสิทธิ์ © by Chiang Mai University
All rights reserved

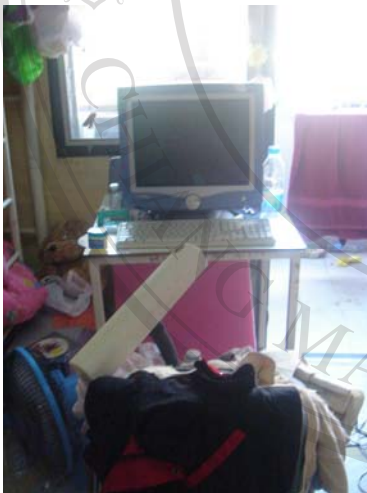
⁴⁵ จากการสัมภาษณ์ทั้งสี่คนภายในห้องพัก วันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551



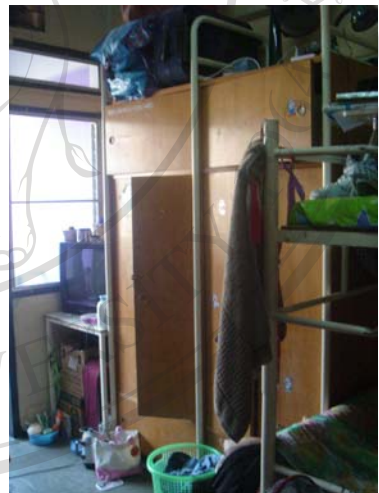
ภาพที่ 4.2.5.16 แสดงความเป็นผู้ภายในห้องพัก



ภาพที่ 4.2.5.17 แสดงความเป็นผู้ภายในห้องพัก



ภาพที่ 4.1.18 แสดงลักษณะการแบ่งพื้นที่ภายในห้อง



ภาพที่ 4.1.19 แสดงลักษณะการแบ่งพื้นที่ภายในห้อง



ภาพที่ 4.2.5.20 แสดงลักษณะการใช้งานบนพื้นที่เตียงนอน

ลิขสิทธิ์ © Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.2.5.1 แสดงให้เห็นถึงความหลายของกิจกรรมภายในห้องพัก และการซ้อนทับของกิจกรรมในแต่ละช่วงเวลา

	18:00-19:00				19:00-20:00				20:00-21:00				21:00-22:00			
	ฝ้าย	ฝน	ชมพู	ฮีบ	ฝ้าย	ฝน	ชมพู	ฮีบ	ฝ้าย	ฝน	ชมพู	ฮีบ	ฝ้าย	ฝน	ชมพู	ฮีบ
กิจกรรมรวม																
ทานอาหาร																
ตีปิงปอง																
แอโรบิก																
งานอดิเรก																
ดูโทรทัศน์			■						■		■					
ดูหนัง																
พูดคุย													■	■	■	■
กิจกรรมส่วนตัว																
ออกไปข้างนอก							■									
ทำการบ้าน																■
นอน						■										
เก็บของ																
อาบน้ำ									■	■	■					■

ลักษณะการใช้พื้นที่ภายในห้องไม่ได้แตกต่างออกไปจากห้องอื่นๆ ยกเว้นห้องของจี๊เอะ จะเห็นได้จากมีการใช้พื้นที่ร่วมกันในการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลภายในห้อง แต่ที่น่าสนใจสำหรับห้องนี้คือการสร้างเงื่อนไขในการอยู่ร่วมกัน ทำให้เกิดการถ้อยทีถ้อยอาศัย และการอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นไม่มีปัญหา เช่น การแบ่งโต๊ะเขียนหนังสือส่วนตัวเพื่อการวางโทรทัศน์ เป็นต้น

- การให้ความหมายพื้นที่ส่วนตัวในห้องพัก

ห้องพักภายในหอพัก สำหรับฝ้ายแล้ว ฝ้ายคิดว่าห้องพักนั้นพื้นที่ส่วนตัว เพราะภายในห้องก็อยู่กันแบบพี่แบบน้องถึงแม้ว่าภายในห้องเองจะมีการสร้างเงื่อนไขขึ้นมา แต่ทุกคนก็ต่างก็ยอมรับและปฏิบัติตาม จะเห็นได้จากลักษณะการใช้พื้นที่ภายในห้อง ที่แสดงในรูปข้างต้น

โดยสรุป จากการโยกย้ายตำแหน่งแห่งที่จากบ้านมาสู่หอพักสำหรับฝ้ายแล้ว “มีการปรับตัวอยู่พอสมควรเช่น ในเรื่องของการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับคนอื่น เพราะปกติฝ้ายจะคุ้นเคยแต่กับการอยู่กับพ่อแม่ และมีพ่อแม่ดูแล พอย้ายเข้ามาอยู่หอพักในฐานะของนักศึกษาแล้ว ฝ้ายก็จะเริ่มดูแลตัวเองมากขึ้น และการที่ฝ้ายได้ทำงานพิเศษ คือรับจ้างสอนพิเศษนั้น ก็ทำให้ฝ้ายนั้นมีความรับผิดชอบมากขึ้น” ฝ้ายกล่าว

สำหรับการอาศัยในหอพักสำหรับฝ้ายก็ไม่ได้มีปัญหาอะไร เนื่องจากว่าเงื่อนไขต่างได้ถูกสร้างขึ้นไว้ตั้งแต่ต้น ทำให้การอยู่ร่วมกันก็เป็นไปได้อย่างราบรื่น และรู้ว่าต้องปรับตัวไปในทิศทางไหน จะเห็นได้จากแต่ละคนที่จะมีโต๊ะญี่ปุ่นไว้บนเตียงเพื่อใช้ในการอ่านหนังสือหรือทำการบ้าน และทุกคนก็จะมีโคมไฟเป็นของตัวเอง อันนี้เกิดจากการเริ่มต้นของฮ็อบ ซึ่งคุ้นเคยกับการอยู่หอมาก่อน และเป็นสิ่งที่ดีนื่องๆ ภายในห้องก็จะทำตาม นี่ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งในการอยู่ร่วมกันแบบถ้อยที่ถ้อยอาศัย

ตารางที่ 4.2.5.2 แสดงข้อมูลโดยสรุปของจีเอในภาพรวม

ฝ้าย	พื้นที่บ้าน	พื้นที่หอพักหญิง
ภาพตัวแทน	ฝ้ายเป็นผู้หญิงค่อนข้างอ่อนหวาน และสุภาพ ฝ้ายเป็นผู้หญิงที่ถูกดูแลเอาใจใส่จากครอบครัวเป็นอย่างดี	ภาพของผู้หญิงที่มีความอ่อนหวาน และมีลักษณะของความเป็นหญิงที่ลักษณะขี้อ้อน
การประกอบสร้าง	ฝ้ายมีสถานะเป็นพี่สาวคนโต ครอบครัวของฝ้ายมีความสนิทสนมกันดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งฝ้ายกับพ่อมากที่สุดในบ้าน บทบาทหน้าที่ที่ฝ้ายจะต้องรับผิดชอบคืองานบ้าน และบางครั้งฝ้ายก็จะต้องช่วยแม่สระผมให้กับลูกค้า เนื่องจากบ้านฝ้ายเปิดเป็นร้านเสริมสวย	ฝ้ายเป็นน้องเล็กที่สุดภายในคนที่พักอยู่ในห้องเดียวกัน ความสัมพันธ์ของคนภายในห้องจะเป็นลักษณะแบบถ้อยที่ถ้อยอาศัย และมีการสร้างเงื่อนไขในการอยู่ร่วมกัน
การให้ความหมายต่อพื้นที่ส่วนตัว	ฝ้ายจะนึกถึงพื้นที่ที่จะมีการปิดล้อม และกิจกรรมสำหรับทำในพื้นที่ส่วนตัวก็ให้ความนึกถึงการไม่ถูกเห็นจากคนภายนอก	ฝ้ายให้ความหมายห้องพักว่าเป็นพื้นที่ส่วนตัว เพราะว่าคนภายในห้องมีความสนิทสนมกัน และอยู่กันอย่างถ้อยที่ถ้อยอาศัย
การให้ความหมายต่อพื้นที่สาธารณะ	จากความเป็นส่วนตัวของฝ้าย และความเป็นส่วนตัวของครอบครัวในพื้นที่บ้านที่ไปซ้อนทับอยู่บนพื้นที่สาธารณะซึ่งก็คือ “พื้นที่ร้านเสริมสวย”	จากความสนิทสนมของคนภายในห้องพัก ทำให้พื้นที่สาธารณะนั้นกลายเป็นพื้นที่ส่วนตัว